

DANAŠNJO ŠTEVILKO SAVINJSKEGA OBČANA POSVEČAMO OBČINSKEMU PRAZNIKU OBČINE ŽALEC – 7. JULIJU. POLEG UVODNIKA NA PRVI STRANI OBJAVLJAMO NA DODATNIH ŠTIRIH STRANAH SESTAVEK O SMERNICAH IN NALOGAH OBČINE ŽALEC V NASLEDNJEM SREDNJE-ROČNEM OBDOBJU, PRISPEVEK O TEM, KAKO IN KJE SO SE ZVRSTILI OBČINSKI PRAZNIKI V PRETEKLIH 20 LETIH IN KAJ SMO PRIDOBILI Z USTVARJALNIM DELOM. V OKVIRU PRAZNOVANJA OBČINSKEGA PRAZNIKA BO 4. JULIJA OSREDNJA PROSLAVA

40–LETNICE VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA IN NAPADA NA RUDNIK ZABUKOVICO.

PREBIVALCI PARTIZANSKIH DOBROVELJ SO V MINULI NARODNOOSVOBODILNI VOJNI AKTIVNO SODELOVALI, PRECEJ DOMAČINOV JE BILO V PARTIZANIH IN NEKATERI SO DALI TUDI SVOJA ŽIVLJENJA ZA SVOBODO.

DELOVNA AKCIJA ŽALČANOV, KI POMAGAJO DOMAČINOM NA DOBROVLJAH GRADITI VODOVOD, SI ZASLUŽI POHVALO, JE PA SKROMNO

VRAČANJE DOLGA DOMAČINOM. O DELOVNI AKCIJI OBŠIRNEJE POROČAMO NA 2. STRANI.

KONEC ŠOLSKEGA LETA JE ČAS, KO SE MLADI, KI SO KONČALI OSEMLETKO, ODLOČAJO OZIROMA USMERJAJO V POKLICE ALI V NADALJNI ŠTUDIJ. SESTAVEK NAŠE SODELAVKE IRENE JELEŃ OBRAVNAVA PROBLEM USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA MLADIH IN PRI TEM NAVAJA NEKATERE ZANIMIVE UGOTOVITVE. OBJAVLJAMO GA HKRATI Z ANKETO UČENCEV IN UČENK OSNOVNE ŠOLE GRIŽE.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1981

1119811173.6

COBISS •

Leto V
Številka 5
Junij 1981

SAVINJSKI OBČAN

„Savinjski občan“ izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Ureja uredniški odbor: Jan Jože (glavni urednik), Trstenjak Lojze (odgovorni urednik), Golob Elza, Ježovnik Franc, Lekše Zdenka, Strnad Ida, Vidmar Marjan, Praprotnik Marta, Fric Dušan, Urbančič Barbka, Puncer Zdenko, Špeglič Franc, Kotnik Anton.

Naslov uredništva: Žalec – telefon 710–671

Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, Novo mesto
Tisk: Tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana.
Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421–1/72 je časnik „Savinjski občan“ oproščen prometnega davka.

Znano je, da občina Žalec slavi vsako leto v počastitev 7. julija, ko je bila leta 1941 velika propagandna akcija v Spodnji Savinjski dolini – občinski praznik. Letošnje praznovanje ima še posebno obeležje, saj se odvija v letu, ko po vsej naši domovini praznujemo 40. letnico vstaje, v naši občini pa še posebej 40. letnico od napada na rudnik – Zabukovico. Zato bo 4. julija v okviru praznovanj občinskega praznika tudi osrednja proslava 40. letnice vstaje v Grižah.

Tako kot vedno ob praznovanju posameznih jubilejev iz naše bližnje revolucionarne preteklosti, tudi tokrat ne moremo mimo velike vloge, ki jo je imelo pod vodstvom komunistične partije delavsko gibanje že celo desetletje pred drugo svetovno vojno, zlasti v rudarskih in delavskih centrih v Libojah, v Grižah z Zabukovico in v Preboldu. Zato kmalu po okupaciji prihaja do propagandnih in za tem tudi oboroženih akcij proti okupatorju. Naj omenim samostanovitve Savinjske čete, prvo frontalno bitko na Štajerskem – na Čreti in znani brežiški pohod. Že prve akcije na tem območju so jasno dokazale, da je prebivalstvo pripravljeno pod vodstvom Partije storiti vse za svojo nacionalno svobodo in za uveljavitev svojih socialnih in razrednih pravic. Razmah narodnoosvobodilne borbe in močna povezanost med delavci in kmeti, številne žrtve in padli na območju Spodnje Savinjske doline dokazujejo neustavljivo odločnost prebivalstva, da stori vse za svojo svobodo. Zato danes tembolj ob znanih sovražnih in šovinističnih izpadih na Kosovu, ki so naperjeni proti socialistični in samoupravni Jugoslaviji, proti bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, izjavljamo, da ne bomo popustili niti za korak, da bomo storili vse za nadaljnji razvoj Titove samoupravne socialistične Jugoslavije in da niti za hip ne bomo popustili pod pritiskom znanih sovražnih sil. Ogromno žrtev in naporov je bilo zato, da imamo svobodno, demokratično in samoupravno skupnost jugoslovanskih narodov in narodnosti in storili bomo vse, karkoli bo potrebno za obrambo naših revolucionarnih pridobitev.

Gospodarski in družbeni razvoj občine je bil v preteklem srednjeročnem obdobju na območju žalske občine izredno hiter. Lahko rečemo, da smo dosegli vse osnovne cilje in naloge, ki smo si jih zastavili za to petletno obdobje. Posebno naj omenim to, da je bila realna rast družbenega proizvoda 8 do 10 odstotna, kar pomeni, da smo dosegli dvakrat hitrejšo realno rast od poprečne rasti v SR Sloveniji. Tudi rezultati gospodarjenja v lanskem letu in v prvih mesecih letošnjega leta

kažejo na pravilno naravnost stabilizacijske politike in na to, da so delovni ljudje in občani pripravljeno storiti vse, da dosežemo vse zastavljene smeri razvoja našega gospodarstva. Tako v lanskem, kakor tudi v letošnjem letu dosegamo ob enostotnem povečanju zaposlenih izredno visoke rasti celotnega prihodka in družbenega proizvoda. Zelo ugodna so razmerja glede delitve dohodka, saj se krepi materialna osnova za nadaljnji razvoj gospodarstva, uvoz je v upadanju, izredno hitra pa je rast izvoza. V lanskem letu smo za več kot 50 odstotkov preseglji uvoz z izvozom. Posebno skrb posvečamo gospodarskim investicijam in investicijam s področja družbenih dejavnosti.

Ugotovimo lahko, da v tem času od vseh investicij – 80 odstotkov izvajamo na področju gospodarstva in da so posamezne naložbe usklajene s sprejeto stabilizacijsko politiko.

Splošno in skupno porabo smo omejili v dogovorjene okvire. Vsi doseženi rezultati pa niso nastali sami od sebe, ampak so nastali predvsem na osnovi prizadevanj vseh naših delovnih ljudi.

V predstojećem srednjeročnem obdobju nas prav tako čakajo zahtevne in odgovorne naloge. Predvideni cilji in naloge, ki smo si jih zastavili bodo od vseh nas zahtevali dosledno nadaljnje izvajanje stabilizacijskih ukrepov, predvsem pa bo potrebno še bolj dvigniti produktivnost dela, skrbeti za čim višji tehnološki nivo proizvodnje in razvijati tiste programe proizvodnje, ki omogočajo večji dohodek.

Letos praznujemo občani žalske občine tudi 20. letnico občinskih praznikov. Sleherno praznovanje občinskega praznika je namreč bilo močno povezano z gospodarskim in družbenim razvojem občine, zlasti pa tiste krajevne skupnosti, kjer je posamezno leto bilo praznovanje. Morda danes še ne znamo v celoti oceniti vloge in pomena teh praznovanj. Gotovo pa je, da se je preko občinskih praznikov krepil policentrični razvoj občine, krepila se je solidarnost in enotnost delovnih ljudi in občanov, obujale so se tradicije NOB in močno povečala družbenopolitična aktivnost v kraju, kjer je bilo praznovanje in tudi na širšem območju.

Vsem občanom in delovnim ljudem občine izrekam iskrene čestitke ob praznovanju letošnjega občinskega praznika z željo, da bi bili doseženi na področju gospodarskega in družbenega razvoja najmanj tolikšni rezultati kot v preteklih letih z osnovnim namenom, da bi bilo življenje slehernega občana lepše in bogatejše.

Jože Jan

Program praznovanj praznika občine Žalec

Sobota, 27. junija 1981

ob 18. uri
Otvoritev razstave akademskega slikarja RUDIJA ŠPANZLA v osnovni šoli Griže

Nedelja, 28. junija 1981

od 8. – 12. ure
Trim kolesarjenje v občini Žalec
ob 9. uri
– proslava 100-letnice gasilskega društva Žalec v domu SLO Žalec
– lovsko strelsko tekmovanje za prehodni pokal občine Žalec pri lovski koči LD Tabor
ob 14. uri
– podelitev prehodnega pokala

Ponedeljek, 29. junija 1981

ob 16. uri
Odbojarski turnir članov v Šempetru

Sreda, 1. julija 1981

ob 16. uri
Nogometni turnir – mali nogomet v Grižah

Četrtek, 2. julija 1981

ob 9. uri
Pričetek izgradnje trgovskega objekta Savinjskega magazina Žalec v Vinski gori, Zgornja Črnova
ob 11. uri pričetek izgradnje trgovskega objekta v Vrbju pri Žalcu
ob 13. uri
Otvoritev prodajalne avto delov in avtomobilov „AVTO CELJE“ v Žalcu, Cankarjeva 7
ob 17. uri
Rokometni turnir članov v Grižah
ob 18. uri
Otvoritev slikarske razstave Leopolda Strmada v likovnem salonu v Žalcu

Petek, 3. julija 1981

ob 11. uri
Otvoritev novih obratov proizvodnje gradbenega materiala NIVO Celje in industrijskih con Žalec ob Savinji
ob 16. uri
Otvoritev nove tovarne SIP – Šempeter – TOZD Tovarna kmetijskih strojev v Šempetru
ob 20. uri
Razvitje prapora hortikulturnega društva Polzela v domu Svobode na Polzeli

Sobota, 4. julija 1981

ob 6. uri

Pričetek tekmovanja ribičev za pokal „Savinja“ v Preserjih

ob 12. uri
Zaključek tekmovanja s podelitvijo pokala

ob 13. uri
Pričetek pohoda občanov iz Griž po poteh NOB
ob 14. uri
Odkritje spominske plošče ob 40-letnici oboroženega napada na rudnik Zabukovica
ob 16. uri
Osrednja proslava 40-letnice vstaje v Grižah (letno gledališče) „Svoboda“

Nedelja, 5. julija 1981

ob 6. uri
Budnica godb na pihala iz Liboj, Zabukovice in Prebolda
ob 8.30 uri
Promenadni koncert godbe na pihala iz Liboj pred domom SLO v Žalcu
ob 9. uri
Svečana seja zborov skupščine občine Žalec v domu SLO Žalec, po seji ogled filma o občini Žalec
od 10. – 14. ure
Dan športa v športnem centru Žalec

*Za praznik občine Žalec
7. julij
čestitajo občanom in
delovnim ljudem*

Skupščina občine Žalec
Izvršni svet Skupščine občine Žalec
Občinski odbor ZB NOV Žalec
Občinska konferenca ZKS Žalec
Občinska konferenca SZDL Žalec
Občinski sindikalni svet ZSS Žalec
Občinska konferenca ZSMS Žalec
Samoupravne interesne skupnosti Žalec
Uredništvo Savinjskega občana

Del udeležencev slavlja na Vrheh

Bojan Klemenčič čestita novospregitim komunistom.

Simbol skupnega boja

Na Vrheh je bila zadnjega dne maja osrednja proslava 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti, 40-letnica ustanovitve OF in praznika občine Trbovlje. Na njej se je zbralo več kot tri tisoč revircanov in Savinjanov. Iz naše občine je odpeljalo na slavo več posebnih avtobusov, marsikdo pa se je odločil za lasten prevoz, zelo številni pa so bili gasilci iz naše občine, saj jih je

bilo na slavlju več kot dvesto.

Slavnosti na Vrheh so se udeležili predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher, član predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, člana sveta federacije Miha Marinko in Lidija Šentjunc ter drugi. Slavnostni govornik predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik je v svojem govoru dejal: „Čemšeniška planina, Šmohor, Mrzlica, Kal, kraji, vasi in zasel-

ki na njih in pod njimi so bili vedno napredni. Zato ni naključje, da se je na tem območju zvrstila vrsta pomembnih zgodovinskih dogodkov. Na Čebinah je bil ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije, na Vrheh posvet vodilnih delavcev Komunistične partije, pod Čemšeniško planino je bila ustanovljena Revirska partizanska četa, pri Šmiglovi zidanici je bila I. konferenca KPS.“

Na Vrheh pred domom, ki simbolizira skupen boj revirjev in Savinjske doline, je sledil bogat kulturni program. Že dan prej so odkrili spominski obeležji Revirski četi pri Ivanu Marku v Šmiklavžu nad Taborem in pri domačiji Pošebal, kjer je zimovala Revirska partizanska četa leta 1941.

T. TAVČAR

V vrstah komunistov 48 novih članov

V mesecu mladosti smo v Žalcu sprejeli v vrste komunistov 48 novih članov. Slovesnost je bila pri Šmiglovi zidanici, kjer je bila leta 1938 I. konferenca KPS. Mladim komunistom sta spregovorila o zgodovini Zveze komunistov Jugoslavije in o nalogah v sedanjem času predvojni komunisti in

OBČINSKI KOMITE ZKS:

Ocena letošnjih gospodarskih rezultatov

Na osnovi podatkov je komite ocenil, da so bila gospodarska gibanja v prvem četrtletju ugodna in da kažejo na nadaljnjo hitro in dinamično rast posameznih kategorij gospodarstva. To trditve potrjujejo naslednji podatki, ki jih primerjamo z enakim obdobjem preteklega leta:

– celotni prihodek 151 %, porabljena sredstva 147 %, dohodek 160 %, družbeni proizvod 157 %, čisti dohodek 150 %, akumulacija 262 %, sredstva za reprodukcijo 213 %, rentabilnost 190 % ter zaposlenost 101 %.

Za dosežene rezultate je občinski komite izrekel priznanje vsem delovnim ljudem z željo, da bi tudi v naslednjem obdobju obdržali dosežen trend rasti. Posebno pozornost morajo OZD v naslednjem obdobju posvetiti izvozu, kjer so še možnosti za doseganje boljših rezultatov.

Komite je obravnaval tudi samoupravne, družbenoekonomske in politične razmere v delovni organizaciji Montana in njenih TOZD-ih. Gospodarski rezultati TOZD, razen Profilirke, so že nekaj let na meji rentabilnosti in je prisotna stagnacija DO Montana. Razmere se v zadnjem času še zaostrejejo in slabšajo. Poleg objektivnih razlogov za razmere je prisotnih tudi vrsto subjektivnih. Vse premalo so prisotna prizadevanja znotraj Montane, ki so neučinkovita in neodgovorna. Komite je tudi ocenil, da sedanji odgovorni kadri niso v stanju realizirati srednjeročni program razvoja. Zato je komite predlagal, da se sestanejo vsi komunisti na problemski konferenci in ocenijo politične, samoupravne in ekonomske razmere v DO Montana ter se

dogovorijo za nadaljnjo aktivnost. Komite je tudi zadal, da se za nadaljnji razvoj Montane angažira Izvršni svet SO Žalec.

V nadaljevanju se je bila podana ocena aktivnosti političnih sil v pripravah na III. kongres samoupravljalcev.

J. K.

Udarniški horuk na Dobrovljah

Če ljudje dolga leta delajo po pisarnah in nasploh v administraciji, dobijo mehke dlani, ki niso najbolj pripravne za težaško delo, kot je recimo kopanje jarkov za vodovod. Vendar so Žalčani in Žalčanke minuli petek in soboto dokazali, da se znajo ne le prijeti za kramp in lopato, marveč ju tudi krepko vihtijo.

Sedemindeset jih je udarniško kopalo vodovodne jarke na Dobrovljah in ko so odhajali vsi razigrani, ne meneče se za pekoče žulje na rokah, so domačini imeli kaj videti, kajti opravljenega je bilo veliko dela.

Priznali so si, domačini namreč, da so se uštelili v napovedi, češ, s temi si ne bomo veliko pomagali. Občinarji (uslužbenci skupščine občine Žalec) so prvi dan izkopali kar 150 metrov jarkov, pa tudi v soboto, ko so delali delavci in delavke družbene političnih organizacij, SIS-ov in mladi iz Gotovelj, so se v zemlji pokazali novi jarki. Škoda, da jih je nekaj pred 10. uro dopoldne pregel dež, sicer bi naredili še več. Bilo je težko delo, zlasti na trd oreh je naletela skupina, ki je kopala jarek v hrib, saj je na vsakem koraku zadevala ob skale in kamenje.

Da so dlani manj skelele, so si pomagali z zelenko kačje slin, ki je romala iz roke v roko, skratka, o udarniški akciji na Dobrovljah lahko zapišemo vse najboljše.

Ing. Andrej Zakonjšek, ki „drži“ strokovno roko nad deli in predsednik gradbenega odbora za izgradnjo vodovoda na Dobrovljah sta povedala, da načrtujejo izgradnjo več manjših vodovodnih omrežij pač zato, ker bodo lahko izkoristili vsa manjša zajetja.

Za začetek bodo speljali vodo v dom borcev NOV in še v pet bližnjih kmetij, naslednji vodovod pa bo pri Jugovih in bo prav tako napajal več domačij. Računajo, da bi s petimi takimi vodovodnimi zajetji speljali vodo v vseh 30 domačij na Dobrovljah.

Kaj pomeni ljudem voda v hiši, znajo ceniti le tisti, ki hodijo po vodo v grapo ali pa jo vlečejo iz studencev, ki v sušnih poletjih nemalokrat usahnejo.

Rudi Zohar: „Cesta, ki jo sedaj širimo in bi jo naj v doglednem času tudi asfaltirali, bo dovolj široka, da se bosta zlahka srečala dva avtobusa,

stara cesta pa je hudo ozka. Naši ljudje so med minulo vojno veliko pretrpeli, saj je naš kraj veljal za zibelko partizanstva na tem območju, zato je prav, da družba sedaj pomaga reševati najbolj pereče probleme kot sta voda in cestna povezava.

Takoj po vojni je odšlo nemalo mladih v dolino in tam so se za stalno naselili pač zato,

Rudi Zohar, predsednik gradbenega odbora

ker tu v hribih, odmaknjeni od doline in vsega drugega, niso videli bodočnosti. Danes so se stvari spremenile, marsikaj se je obrnilo na bolje in tako ne odhajajo več.

Kmetije ne životarijo več iz rok v usta, marveč se usmerjajo v tržno proizvodnjo – predvsem prodajajo mleko in meso. Živinoreja je kmetov glavni dohodek, nekaj pa dobijo tudi s prodajo lesa. Zbiralnica mleka, ki smo jo odpri v domu borcev, nam je prišla zelo prav, saj dnevno prevzame tudi do 700 litrov mleka.

Ko bo na Dobrovlje stekla širša, asfaltirana cesta, bo prihajalo več turistov in takrat bo lahko pognal kmečki turizem. Sicer pa nekateri kmetje že računajo na to in ko gradijo hiše, prizidajo še sobo, dve, za potrebe turistov. To niso računani brez krčmarja, marveč zdrav razum, ki tipa za vsem, kar bi domačinom lahko v bodoče prinašalo večji dohodek.

Dobrovlje so slikovite in tisti, ki si želijo svežega zraka, sonca in lepih sprehodov, bodo tu našli vse to v izobilju.

Naj naš reportažni zapis strnemo z napovedjo, da se bo na Dobrovljah letos še slišal udarniški horuk.

Posnel in zapisal: LOJZE TRSTENJAK

Delovna akcija na Dobrovljah

PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA IN IZVEDBO OSREDNJE OBČINSKE PROSLAVE 40-LETNICE VSTAJE SO OMOGOČILE NASLEDNJE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA:

MONTANA Žalec
GRADNJA Žalec
MINERVA Žalec
Savinjski magazin Žalec
GG TOZD GOZDNIK Žalec
Tovarna nogavic Polzela
SLOVAN Vransko
Gozdno gospodarstvo Celje
Gozdno gospodarstvo Vransko
AGROS Šempeter
JUTEKS Žalec
SIGMA Žalec-Vransko
SIGMA Zabukovica
INDE Vransko
MIK Prebold
NAMA Žalec
INGRAD TOZD GO Žalec
TT Prebold

Zavarovalna skupnost TRI-GLAV
ZARJA Žalec – Petrovče
AERO Celje
LIK Savinja TOZD Pohoštvo Šempeter
KIL Liboje
BB-TB Ljubljana
PTT promet Celje
GARANT Polzela
Cestno podjetje Celje
DES TOZD ELEKTRO Celje
SOZD HMEZAD Žalec
SIP Šempeter
ITC FERRALIT Žalec
NIVO Celje
AVTOPREVOZ Šempeter

Dan borca bodo slovesno proslavili pri obnovljenem bunkerju

Na pobudo nekaterih organizacij v kraju je krajevna organizacija ZB v Vinski gori obnovila partizanski bunker na Petelinjeku. Misel na to pa se je porodila že na lanskoletnem pohodu obujanja tradicij NOB. Pri izvajalskih delih gre pohvaliti člane društev TVD Partizana, osnovne organizacije ZSMS in Gasilskega društva v Vinski gori.

Bunker je bil zgrajen v januarju 1945, služil pa je kot javka in obveščevalni center celjskega vojnega okrožja. V njem so našli varno zatočišče komandant obveščevalnega centra Mitja Fišer in njegova žena Mija, Metod Božnik, Alojz Koren, Polde, Dušan in Milan Videmšek, Blaž Arlič—Čero in drugi. Od tu so vodili razne akcije, prav v tej sestavi pa je bila tudi prva krajevna upra-

va na Dobrni, kjer so predhodno razorožili preko 350 Nemcev. Sovražnik, kljub temeljitemu prečiščevanju terena, bunkerja ni odkril in je le-ta ostal nepoškodovan. Zob časa je potem naredil svoje, zato je bil potreben obnove.

Osrednja krajevna proslava dneva borca bo letos prav pri tem bunkerju, kjer se bodo srečali še živeči borci in aktivisti NOB na tem področju. Kot pravi predsednik KO ZB v Vinski gori Milan Videmšek a bodo v to proslavo vključene tudi vse družbenopolitične organizacije v kraju. Tako torej KO ZB Vinska gora z ostalimi DPO vabijo poleg borcev in aktivistov NOV vse krajevne in občane na proslavo dneva borca na Petelinjek.

I. VODUŠEK

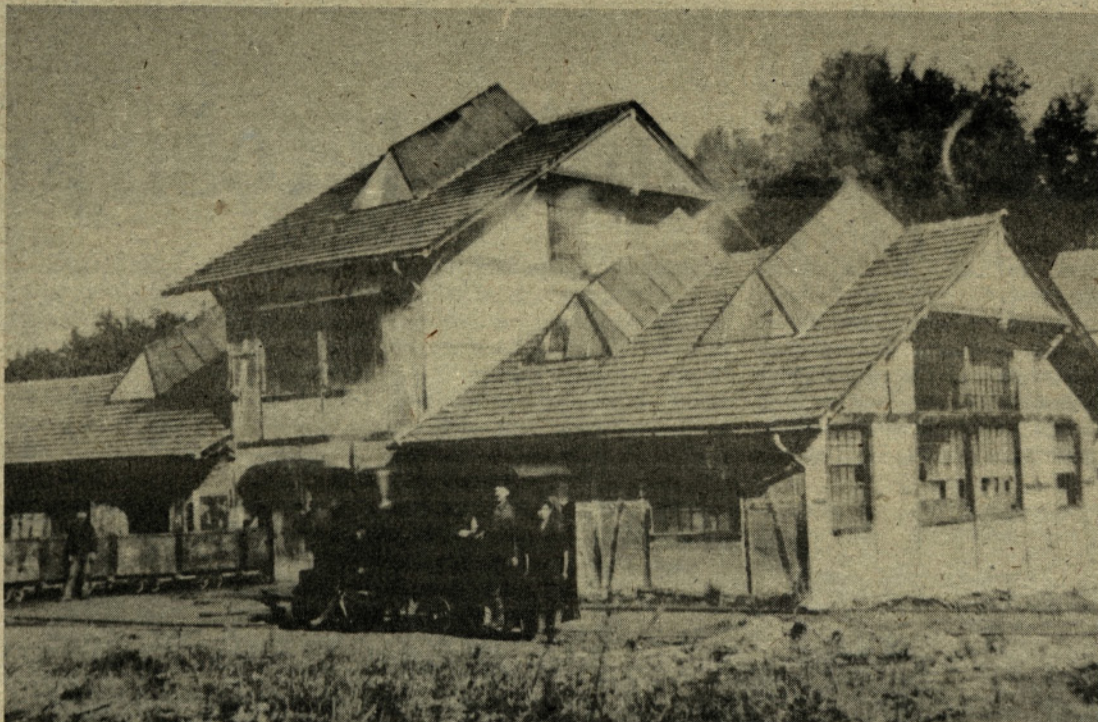
PROUČEVANJE PREDVOJNEGA PARTIJSKEGA IN DELAVSKEGA GIBANJA:

Čaka jih veliko dela

V okviru Občinske konferen- ce ZK Žalec se je pred nedavnim sestala na svoji prvi seji komisija za proučevanje predvojnega partijskega in delavskega gibanja. Naloga komisije je, da zbere čimveč gradiva o tem gibanju, ki je bilo v Savinjski dolini zelo razgibano. Na to temo je zbrano že več gradiva kot knjiga Antona Kotnika „Komunistična partija v revolucionarnem delavskem gibanju“, nadalje razne monografije posameznih krajevnih skupnosti in podobno, poleg katerih bo po-

trebno zbrati razno drugo dokumentacijo, ki bo služila kot zgodovinski vir tega gibanja. Piskati pa bo treba tudi najprimernejšo obliko in način zbiranja tega gradiva. Zato komisija pri Občinski konferenci ZK naproša vse, ki imajo kakršnokoli gradivo v zvezi tega gibanja, da jim posredujejo podatke, katere bodo vključili v arhiv in tako izpopolnili podobo tega gibanja v naši dolini. Čaka jih torej veliko dela, pričakujejo pa tudi vaša pomoč.

F. J.

Stare zgradbe rudnika Zabukovica

PRAZNOVANJE BO V ZABUKOVICI IN GRIŽAH:

Revolucionarni zabukovski rudarji

V soboto, 4. julija, bodo v okviru prireditve ob letošnjem občinskem prazniku in obletnicah pomembnih dogodkov v krajevni skupnosti Griže odkrili v Zabukovici spominsko ploščo ob 40-letnici oboroženega napa- da na rudnik.

V našem zapisu bomo strnili pomembnejše dogodke, ki kažejo, da je bilo to območje, ki spada sedaj pod krajevno skupnost Griže, delavsko napredno in razgibano že pred vojno, zlasti pa med narodnoosvobodilnim bojem. Vsekakor bo držalo, da je delavsko napredni, revolucionarni duh zabukovskih rudarjev ugodno vplival na poznejše dogodke, ki so pokazali visoko zavest delavstva, ki se je z ramō ob rami s kmečkim prebivalstvom borilo ne le za delavske pravice, marveč tudi proti okupatorju v NOV.

Začetki rudarjenja segajo v prvo polovico 19. stoletja. Že leta 1896 je bilo vključenih v Splošno delavsko izobraževalno pravovarstveno in podporno društvo na Štajerskem 80 rudarjev. Tega leta se je zastopnik zabukovskih rudarjev udeležil prve konference rudarjev avstrijskih alpskih dežel v Leobnu. Močno delavsko gibanje je bilo opaziti tudi v obdobju po I. svetovni vojni in to gibanje je po letu 1930 vodila in usmerjala KP.

V enotedenski stavki leta 1920 je sodeloval tudi poznejši španski borec Florjan Pohlin, ki je padel v Španiji leta 1936. Tri leta pozneje je bil množičen protestni shod proti ukinitvi osemurnega delavnika.

REVIRSKA ČETA NAPADE RUDNIK

Seme, ki ga je zasejala Partija, je že leta 1941 padlo na plodna tla. V juliju 1941. leta je bila na območju KS Griže ustanovljena I. savinjska četa, ki je skupaj z revirsko četo v avgustu tega leta napadla rudnik Zabukovico. Tu so zaplenili prvo okupatorjevo puško na Štajerskem. Iz Griž je I. Štajerski bataljon krenil na znani Brežiški pohod pod vodstvom narodnega heroja Staneta Rozmana. Leta okupacije so polna še drugih dohodkov, ki kažejo borbeno sposobnost in zavest prebivalstva.

OBNOVA RUDNIKA, ŠOLA ...

Krajani so po osvoboditvi prijeli za delo na vseh koncih in krajih: obnavljali so požgane domačije, obnovili rudnik. Rudarji so obnovili šolo in tako omogočili, da se je začel pouk. Šola pa je postala kmalu pretresna in leta 1969 so dogradili novo šolo. Zavzelo bi preveč prostora, če bi našli vsa dela,

ki so bila rezultat pridnih rok in velike volje po napredku.

V teh letih so bile zgrajene (tudi asfaltirane) ceste, napeljana elektrika, urejena delna kanalizacija itd. Krajani so pridobili kulturni dom, letno gledališče, obnovili so gasilska doma- va, zgradili športna igrišča in ob vseh teh pridobitvah so ti kraji vidno spreminjali podobo.

Rudnik Zabukovica je deloval do 1966. leta, ko ga je zalila voda. Naj zapišemo, da so v tem rudniku leta 1956 nakopali še 101.570 ton premoga, pozneje pa je količina padala, tako da so leta 1966 nakopali le še 25.387 ton. Zanimivo je, da je rudnik tako po prvi, kot drugi vojni doživil razvoj in končno so ga zaprli.

Na rob našega zapisa velja omeniti, da so bili krajani, delavci, rudarji v teh krajih vedno v prvih vrstah, bodisi v predvojnem revolucionarnem delavskem gibanju pa tudi v NOV in slednjič tudi v povojni obnovi.

Zato ni naključje, da bodo na zgradbi nekdanjega rudnika Zabukovica v teh dneh odkrili ploščo v spomin na oboroženo akcijo partizanov 1941. leta.

J. F.

Kako je delovala griška „Svoboda“

Rudarji so v zgodovini delavskega gibanja znani kot nosilci najbolj naprednih idej in najbolj predani revolucionarji. Da je takšna trditev pravilna in upravičena, nam dokazujejo številni primeri iz zgodovine. Med takšne sodijo tudi griški rudarji, ki so že leta 1919 organizirali sindikalno gibanje, najpomembnejši rezultat njihovega delovanja pa je ustanovitev delavskega kulturnega društva Svoboda leta 1920. Društva, katerega namen ni bil samo zabava, temveč tudi negovanje svobodomiselnosti in naprednih idej. „V začetku nismo bili komunisti, saj še prav vedeli nismo, kaj je to, čeprav smo prebrali marksistično literaturo,“ se spominja Ernest Levstik, rudar in eden najbolj aktivnih članov Svobode. Hkrati je društvo skrbelo za ohranjanje slovenske besede. To pa je bilo mogoče z ureditvijo knjižnice in širjenjem knjig med krajani. V začetku so na policah čakale na bralce le leposlovne knjige, kasneje so se jim pridružila tudi marksistična dela. „Knjižnico smo imeli v gostilni pri Jožefi Gominšek v Grižah, kjer smo uredili posebno zidno omaro,“ je ostalo v Levstikovem spomnu. Pa ne samo to. Spominja se še, kako veliko je bilo zanimanje ljudi za knjige, kako hitro je zmanjkalo prvih prevodov Kapitla in kako so mu ljudje, nasprotni delu naprednih članov Svobode, včasih dejali: „Pazite se ga, ta ima ključ od pekla.“ Kljub temu se je število bralcev večalo, prihajali so delavci in kasneje tudi kmetje. Po celjskem zletu so Svobodo razpustili, nadomestilo pa jo je glasbeno društvo Zarja, kamor so se vključili tudi vsi člani Svobode.

Griška Svoboda ni bila pomembna samo za razvijanje novih, naprednih idej, širjenje slovenske besede. Tu so se kalili vsi naši prvoborci: Peter Sprajc, Albin Vipotnik, Franc Lapajne in številni drugi revolucionarji.

Pohod k bolnišnici Celje

Letošnjega pohoda k Bolnišnici Celje, ki leži 1250 metrov visoko v osrčju Komna, se je udeležilo več kot 500 pohodnikov. Žal so se pohoda udeležili le planinci in pionirji Planinskega društva iz Zabukovice, Prebolda in Polzele, prav pa bi bilo, da bi si to bolnišnico ogledali pionirji naše občine, ki sedaj poznajo le bolnišnico Franjo. V Bolnišnici Celje in v njenem pomožnem objektu Podstrešku, zgrajena je bila leta 1944, evakuirana pa leta 1945, se je zdravilo preko 300 borcev, v njej pa je bilo 17 članov zdravniškega in strežnega osebja.

Med vodilnimi osebjem je bil dr. Peter Držaj, ki je pred okupacijo zdravil v Novem Celju, politkomisar Oblak—Sime in intendant Polde Travner iz Gornjskega. Bolnišnico pa so upravljali poleg dr. Petra Držaja še dr. Virgil Krasnik, dr. Dušan Šober in dr. Robert Kukovec.

Proslave se je udeležilo tudi večje število bivšega osebja, pacientov in borcev NOB. Letošnja udeležba je zagotovilo, da Bolnišnica Celje ne bo tonila v pozabo, ravno tako pa tudi ne spomenika, postavljena v čast devetim borcem in dveh borkam XIV. divizije pod Robanom ter spomenik bolničarjema

F. J.

PRODAJNI CENTER

nama

V LEVCU KONČAN V JESENI

V Levcu hitro napreduje izgradnja novega prodajnega centra NAMA ki bo pomenil nov korak k boljši in kvalitetnejši preskrbi prebivalstva širšega območja. Prodajni center Levce bo imel 4.500 m² površine z 80 zaposlenimi. Objekt bo predvidoma zgrajen in predan namenu v oktobru letos.

Prodajni program:

SAMOPOSTREŽBA

DISKONT (prodaja blaga v večjih količinah po nižjih cenah)

TEKSTILNI ODDELEK

TEHNIČNI ODDELEK

ŠPORTNI ODDELEK

GOSTINSKI ODDELEK

Naj zapišemo, da bo prodajni program vsklajen z Lesnino, tako, da bo možno dobiti vse blago na enem mestu (skupna ponudba). Kupci bodo lahko odvažali blago z vozički do avtomobilov na parkirnem prostoru, kjer bo prostora za cca 150 vozil.

V PRODAJNEM CENTRU BO TUDI BANKA ZA POSLE Z OBČANI!

Odlikovanje — red dela s srebrnim vencem prejema iz rok Vere Orešnik—Juhart Franci Flajs.

Odlikovanja predsedstva SFRJ

V Žalcu so na priložnostni slovesnosti podelili odlikovanja predsedstvu SFRJ. Podelitve se je poleg odlikovancev udeležilo tudi več predstavnikov družbenopolitičnega življenja občine, zbranim pa je spregovorila predsednica Občinske konference ZKS Žalec Vera Orešnik—Juhart. V svojem govoru je poudarila pomen priznanj in zaslug delo in jim čestitala. Odlikovanja so prejeli: red dela z zlatim

vencem: Miljeva Kač in Janez Kranjc; red zaslug za narod s srebrno zvezdo: Hilda Premik, in Antonija Ramšak; red dela s srebrnim vencem: Martina Bevc, Franc Flajs, Nežika Medved, Anton Pogačnik, Angela Rožič in Breda Verstovšek; red za vojaške zasluge s srebrnimi meči: Miloš Radelič; medaljo zaslug za narod: Štefka Avgustič, Slavica Kolenc, Cvetka Kronovšek, Karolina Mlakar, Vera Vučer, Antonija Zupanc in Jožica Žunter. T. TAVČAR

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Kaj bodo šole nudile letošnjo jesen?

„Ena lastavica še ne prinese pomladi,“ pravi star slovenski pregovor. Tega bi se morala držati naše šolstvo in združeno delo pri uvajanju reforme šolstva letošnjo jesen. Vzgojno-izobraževalnega procesa naše izobraževalne skupnosti ne bodo spremenile samo z uvajanjem novih metod, oblik in organizacij dela, temveč bo treba poseči tudi v vsebino vzgojnoizobraževalnega dela.

Pogled v zgodovino

Od prosvetljenstva naprej je v evropski zgodovini bila država tista, ki je določala, kaj in kako naj poučujejo ukažljive ljudi. Za razvoj vzgoje in izobraževanja v meščanski družbi je bila značilna dvojnost v usposabljanju za fizično in intelektualno delo ter ločevanje splošne in strokovne izobrazbe. Strokovni delavci se izobražujejo v tistih organizacijah, kjer je delavec zaposlen. Takšen izobraževalni sistem je posledica družbene delitve dela in razredne slojevitosti. Kljub temu je meščanska družba naredila korak na prejšnjem razvoju šolstva – uvedla je namreč obvezno in enotno osnovno šolo.

Šolstvo pri nas

V slovenskem in jugoslovanskem šolstvu je v zadnjih letih prišlo do bistvenih sprememb: 1967 so bile naše poklicne šole opredeljene kot srednje, kar naj bi privedlo do poenotenja vsebine med posameznimi vrstami šol, uvedli smo celodnevno šolo... Doslej se je ohranjala večkratnost našega šolstva. Večkratnost zato, ker je vsaka šola izobraževala precej po svoje, pri enakih predmetih na različnih šolah pa so učenci poslušali najrazličnejšo vsebino. Kaj pa bodo šole nudile letošnjo jesen?

Ljudje ne vedo dovolj

Samo še nekaj mesecev nas loči od takrat, ko bodo slovenske šole izobraževale po novih vzgojnoizobraževalnih programih. Pet minut pred dvanajsto torej, večina pe še vedno ne ve, kaj bo prineslo usmerjeno izobraževanje, kako se bodo izobraževali otroci in odrasli po novem, kaj pomeni cela vrsta novih pojmov, npr. program, smer in usmeritev in še bi lahko naštevala. Starši in otroci razmišljajo o letošnjem vpisu po starem – odločajo se med šolami in ne med programi.

Ljubljanska televizija je pred nekaj tedni sicer pripravila oddajo, ki je govorila o reformi šolstva, katere kvaliteta pa ni bila na najbolj zavidljivi ravni in je verjetno povzročila med gledalci še več zmede. Obstaja tudi cela vrsta gradiv za javne razprave, ki pa ne morejo nadomestiti preproste razlage o

novi reformi. Izobraževalna skupnost Slovenije in Komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, kot glavna nosilca priprav na usmerjeno izobraževanje, bi morala poskrbeti za publikacijo, pisano v preprostem jeziku, ki bi starše

slovenskem gospodarstvu, ki ima ozko specializirano kadrovsko strukturo. Končna rešitev je naslednja: 94 učnih programov, ki imajo skupno 216 smeri (prvotno je predvidenih 140 programov, ki bi imeli 370 smeri). Za prakso so v strokov-

ni skupnosti srečali tudi v letošnjem letu. Ker so potrebe družboslovja po kadrih manjše kot v proizvodnji, je 69 odstotkov vseh mest namenjeno učencem, ki se bodo izobraževali na naravoslovnih in proizvodnih usmeritvah, le 21 od-

janja, skupaj s strokovno pedagoško službo.”

Vprašanje prehodnosti je bilo eno tistih vprašanj v razpravah o usmerjenem izobraževanju, na katerem so se lomila kopja razpravljalcev. V začetnih razpravah so se izvajalci in porabniki zavzemali za takomenovano horizontalno prehodnost. Učenci naj bi po končani osnovni šoli imeli enak dvoletni program, šele po dveh letih šolanju pa bi se odločili za poklic. Misel o horizontalni prehodnosti je kasneje zamenjala ideja o takojšnji izbiri programa in usmeritve. Kako bo v praksi uresničena vertikalna prehodnost, danes najbrž še nihče ne ve. Ni namreč jasno, ali bodo še obstojali sprejemni in diferencialni izpiti, kako bo mogoče iz enega programa in usmeritve prestopiti v drugega, se bodo učenci, ki bodo končali 4. stopnjo zahtevnosti, lahko vpisali v višje in visoke šole oz. kakšni bodo pogoji in še bi lahko naštevala. Ne gre namreč le za večje ali manjše spremembe v našem vzgojnoizobraževalnem sistemu, temveč za kadrovske strukture čez nekaj let.

MLADI PRED IZPITI

in otroke seznanila z vzgojnoizobraževalnimi novostmi.

Neuskajenost šolstva in združenega dela

V pripravah na spreminjanje vsebine vzgojnoizobraževalnih programov so se že pred nekaj leti izoblikovala različna stališča: del „reformatorev“ se je zavzemal za uvedbo splošno izobraževalnih ustanov, nasprotniki tega stališča pa so bili mnenja, da mora biti šolstvo organizirano tako, da bo zadovoljilo potrebe in interese združenega dela po kadrih.

Doslej je bila šola tista, ki je odločala o tem, kaj je potrebno za določen poklic in kakšen učni načrt bo „dal“ najboljšega delavca. Zaradi tega so bila pogosta razhajanja med teorijo in prakso, po končanem šolanju pa učenci (zdaj že delavci) niso bili sposobni in „uporabni“ na delovnih mestih.

Da si šolstvo in združeno delo pot do večjega znanja predstavljata vsak po svoje, kaže dejstvo, da bi šole rade povečale predvsem število ur splošnih družbenih predmetov, delovne organizacije pa se zavzemajo za večje strokovno znanje in večjo specializacijo.

Takšne zahteve delovnih organizacij so posledica razmer v

nem svetu SR Slovenije namenili 12 odstotkov ur (za skrajšane programe 20 odstotkov ur).

Cprav je ena temeljnih nalog usmerjenega izobraževanja odpravljanje diferenciacije med poklicnimi in srednjimi šolami, mreža šol kaže na nasproten interes – še naprej naj se ohranjata razlike med obema vrstama. Zakaj takšno sklepanje?

V sprejeti mreži šol je predvideno, da bodo šole, ki so doslej izobraževale za posamezne poklice (triletno poklicne šole), v prihodnjem šolskem letu izobraževale le do 4. stopnje zahtevnosti. 5. stopnja zahtevnosti ustreza dosedanjemu usposabljanju tehnikov, vendar takšnih programov v dosedanjih poklicnih šolah ni moč najti.

Kje najti več učencev?

V lanskem šolskem letu je bilo v Sloveniji 34.421 prostih mest, osnovno šolo pa je končalo 26.654 učencev. V letošnjem šolskem letu želijo vpisati 30.300 učencev, po podatkih pa bo v juniju končalo osnovno šolo kar nekaj tisoč učencev manj.

Doslej je bilo vedno več zanimanja za družboslovne usmeritve in s podobno problematiko se bodo na izobraževal-

stotkov pa je namenjeno družboslovcem. V tistih krajih, kjer je samo ena srednja šola, najbrž ne bo posebnih težav. Drugače pa bo v tistih krajih, kjer je večje število šol. Mreža šol namreč ni spremenila obstoječe strukture šol v slovenskem prostoru in njihovega števila po posameznih krajih.

Prehodnost med programi

Dosedanje raziskave kažejo, da se je približno polovica slovenske mladine šolala na poklicnih šolah. Mnogi so šolanje nadaljevali na srednjih in višjih oz. visokih šolah. Kako pa bo moč šolanje nadaljevati po uvedbi usmerjenega izobraževanja. O tem pravi Emil Rojc, predsednik družbenega sveta SR Slovenije, takole: „Problem prehodnosti v usmerjeno izobraževanje ne more biti postavljen zgolj kot pedagoško vprašanje, ampak kot vprašanje sistema samoupravnega družbenega usmerjanja vpisa, povezanega s sistemom samoupravnega planiranja, pri čemer mora posamezni učenec in zainteresirani ozdi ali sivi vedeti, ne – le v kakšno usmeritev se vključuje, ampak tudi v kateri program ter smer v okviru katerega se vpisuje in v kakšnih pogojih ga bo končal. Predhodno sodelujejo v pomoč učencu pri izbiri tega programa strokovne službe poklicnega svetovanja in usmer-

Kaj smo pozabili?

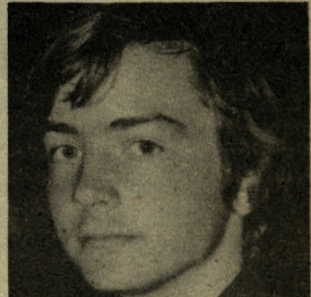
Na republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo pravijo takole: „Študentorji in ozdi bodo študentske pogodbe in pogodbe o izobraževanju zaposlenih sklepali za posamezno smer izobraževanja in poklic.“

V pripravah na uvedbo izobraževalne reforme sta njena glavna nosilca Republiška izobraževalna skupnost in Komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, pozabila na nekatera pomembna vprašanja, npr. študentiranje. V praksi se namreč dogaja, da nekatere delovne organizacije, ki so doslej študentirale učence v poklicnih šolah, ne razpisujejo štipendij, ker vse premalo poznajo sistem šolanja v naslednjem letu. Tudi občinske izobraževalne skupnosti ne namestijo sprejeti obveznosti do učencev v poklicnih šolah, ker tega „doslej še niso nikoli storile in je vsaka delovna organizacija študentirala svoje bodoče delavce.“

Večletne razprave so puščale ob strani vprašanja o izobraževanju odraslih, pripravi učbenikov za nove vzgojnoizobraževalne programe, usmerjenem izobraževanju na univerzi in še bi lahko naštevala. Številna vprašanja niso bila rešena v lanskem letu, ko naj bi po prvotnih načrtih začeli z reformo šolstva v Sloveniji, prav tako ne v letošnjem letu. Kdaj pa bodo?

Naša anketa

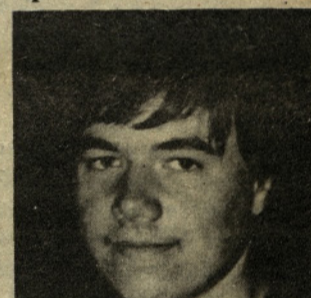
Med 62-imi osmošolci osnovne šole Nade Cilenske v Grizah smo povprašali nekaj učencev, kam jih bo vodila pot po končani osnovni šoli:

JEŽOVNIK ANDREJ, Migojnice: „Osnovno šolo sem končal z dobrim uspehom in se odločil, da bom šolanje nadaljeval na Elektrotehnični šoli v Celju. Šolanje mi bodo omogočili starši, ker ne bom prejel študentskega stipendija.“

VIRANT EMIL, Zabukovica: „Po končani osnovni šoli se bom vpisal na Rudarsko tehnično šolo v Velenju. Poklic, za katerega sem se odločil, me veseli, upam tudi, da bom dobil študentsko pomoč v delovni organizaciji REK Velenje. Osmi razred pa sem končal z odličnim uspehom.“

MENČAK ALEKSANDER, Pongrac: „Domov sem prinesel prav dobro spravevalo, v jeseni pa bom začel obiskovati Elektrotehnično šolo v Celju. Za ta poklic sem se odločil, ker me zanima takšno delo in poklic.“

MUR DANICA, Grize: „Veseli me poklic predmetne učiteljice, zato sem izbrala Pedagoško gimnazijo v Celju. Upam, da bom dobila občinsko kadrovskega študentskega stipendija. V zadnjem šolskem letu pa sem izdelala z odličnim uspehom.“

OKORN VERICA, Grize: „Letos sem končala šolo z prav dobrim uspehom. Želim postati tekstilni tehnik in se kasneje zaposliti v Tekstilni tovarni Prebold, zato sem izbrala Tekstilno tehnično šolo. Ker ne bom imela študentskega stipendija, me bodo šolali starši.“

Kako se pripravljamo na usmerjeno izobraževanje v Žalcu?

Tudi žalsko šolstvo in združeno delo se pripravljata na preizkušnjo v letošnjem šolskem letu. Doslej je v Žalcu obstajal Center za usmerjeno izobraževanje, ki je izobraževal učence v poklicni administrativni in tekstilni šoli ter v dislociranih oddelkih kmetijske in kovinarske usmeritve. Centra v sedanjem pomenu v prihodnjem šolskem letu ne bo več, temveč je v mreži šol zapisan kot enota Tehniškega šolskega centra Celje z izobraževalno smerjo kovinar–strojnik. Po podatkih predpisa se je za kovinarsko izobraževanje odločilo 97 učencev, kar pomeni, da so izpolnjeni pogoji za štiri oddel-

ke. Med temi se je 31 učencev odločilo za oblikovalca kovin, 35 za preoblikovalca kovin, skrajšani program pa bo obiskovalo 31 učencev. Podatki iz predpisa kažejo, da se je mladina odločila v razmerju 60:40 za proizvodno tehnične poklice. Po prvotnih predvidevanjih naj bi to razmerje bilo nekoliko drugačno in sicer: 70:30. Največji problemi nastajajo pri vključevanju ženske mladine v izobraževanje. V združenem delu je namreč zaradi sodobne tehnologije manj delovnih mest za ženske, poleg tega pa je tudi njihov interes za proizvodno tehnične poklice manjši kot pri fantih.

Študentska politika v občini je naravnana tako, da se bo kar največ bodočih dijakov odločilo za deficitarne poklice v skladu s potrebami združenega dela. Po mnenju Odbora za razvoj usmerjenega izobraževanja je v občini bilo razpisanih dovolj potrebnih študentskih in da bo večina učencev lahko dobila študentske stipendije.

Kako so zagotovljene kadrovske in materialne potrebe za uvedbo usmerjenega izobraževanja? Zakon o usmerjenem izobraževanju je na področju kadrovske politike zelo zahteven, zato bo v novem šolskem letu prišlo do nekaterih kadrovskih sprememb. Da bi zagotovili

ustrezno kadrovske strukture, so bila razpisana nekatera delovna mesta, nekaj več sodelovanja pa predvidevajo s predavatelji Delavske univerze.

Materialne potrebe so v glavnem že zagotovljene. Odbor je mnenja, da prostorske možnosti s sedanjim obsegom izobraževanja ne bodo v celoti izkoriščene, zato razmišljajo o tem, da bi nekaj oddelkov kovinarske usmeritve iz Celja prišlo v Žalec, oziroma, da bi tudi v Žalcu uvedli V. stopnjo srednjega programa, ki usposablja za poklic tehnika.

Določene so tudi delovne organizacije, kjer bodo učenci opravljali praktični pouk v

usmerjenem izobraževanju. To so: Tekstilna tovarna Prebold, SIP Šempeter, Ferralit Žalec ter Strojna v Žalcu. Skupno z njimi je izoblikovan vsebinski program izobraževanja, nekaj težav pa se pojavlja zaradi prepočasne urejanja samoupravnih aktov in njihovega usklajevanja z zakonom o usmerjenem izobraževanju.

Priprave na reformo šolstva bi v žalski občini bile še bolj učinkovite, če bi celjski Tehniški šolski center nekoliko bolj odgovorno izvajal dogovorjene naloge in obveznosti do svoje nove enote.

IRENA JELEN

O našem športnem parku so rekli...

Marjan Lenarčič, predsednik predsedstva ZTKJ: „Žalec je razmeroma majhno mesto z izredno lepim in funkcionalno urejenim športnim parkom, v katerem se razvijajo množične telesno vzgojne dejavnosti. Vse kaže, da odgovorni ljudje v vaši občini posvečajo razvoju

Evgen Bergant, novinar, predsednik združenja šport-

Evgen Bergant

nih novinarjev Jugoslavije: „S tem, da smo pripravili konferenco naših športnih novinarjev iz vse Jugoslavije v Žalcu, smo hoteli kolegom pokazati, kaj je možno ustvariti in doseči, če so ljudje složni in imajo razumevanje za razvoj telesne kulture. Vse od športnega parka do šole ste domiselno povezali v celoto in to pogojuje uspešno delo.”

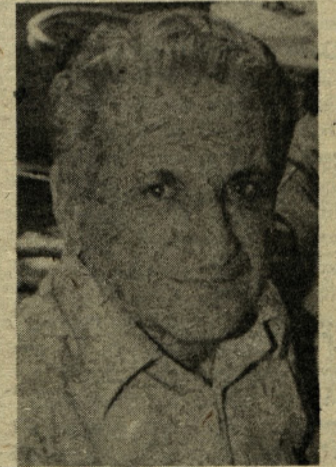
Marko Rožman, novinar, televizijski komentator:

Marko Rožman

„Navdušen sem nad vašim športnim centrom. Vse je lepo in domiselno urejeno in prilagojeno potrebam razvoja in delovanja množične telesne kulture. Vsi objekti, ki smo jih videli, so vzorno vzdrževani, skratka o žalskem športnem parku vse najlepše.”

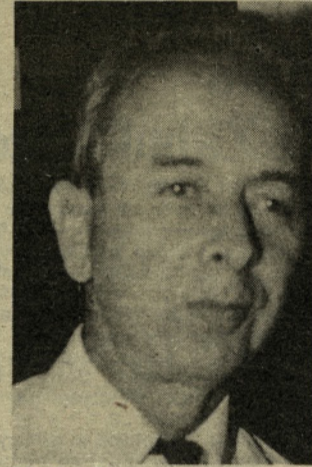
Pavle Damjanov, novinar Skopje: „Vaš športni park in vse ostale objekte sem si

Pavle Damjanov

ogledal z velikim zanimanjem. Če primerjam Žalec z Valandovom, mestom, ki je po številu prebivalcev in narodnem dohodku enako Žalcu, šele vidim, kako daleč ste naprej, saj imamo v Valandovem vsega le nogometni klub in nekateri menijo, da je to dovolj. Žalec lahko primerjamo z našimi največjimi mesti, kar zadeva športne objekte, gospodarjenje in množičnost telesne kulture.”

LOJZE TRSTENJAK

Marjan Lenarčič

ju telesne kulture veliko skrb. Vaši športni objekti so tudi vzorno vzdrževani in predstavljajo idealno mesto za različne vrste športnega udejstvovanja in nasploh množično rekreacijo delovnih ljudi in občanov.”

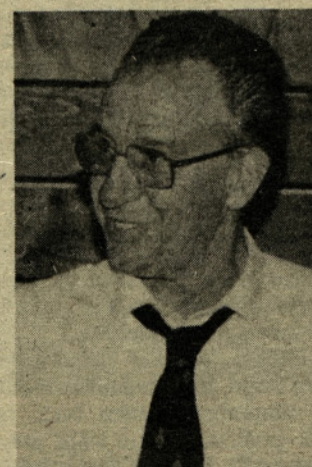
Zdeno Vahtar, športni novinar Večera: „Želo sem presenečen nad tem, kar sem tu videl. V Mariboru bi

Zdeno Vahtar

bili veseli, če bi imeli takšno dvorano z vsemi ustreznimi napravami in pripomočki, kot jo ima Žalec. Tu sem bil zadnjič leta 1979 in od takrat je nastalo veliko novega. Čestitam!”

Mladen Delič, športni novinar, komentator Zagreb: „Ugodno ste me presenetili. Rekel bi, da je to najboljši kotiček, pravi raj za telesno kulturne dejavnosti ne le v Jugoslaviji marveč nasploh v svetu. Žalec je majhno mesto po številu prebivalstva, a veliko po dejanjih in to najlepše kaže vaš vzorno

Mladen Delič

vzdrževan in urejen športni park. Tu živijo ljudje, ki imajo veliko razumevanje za razvoj telesne kulture!”

Tk. L.

Živ žav v žalskem športnem parku

„Zdrav duh v zdravem telesu,” pravi star pregovor. Tega se zavedamo tudi v žalski občini. Razmah telesnokulturne dejavnosti, cela vrsta športnih objektov in vsak dan večje število ljudi na športni rekreaciji in tekmovalnih nam dokazuje, da je postala telesna kultura v občini sestavni del našega življenja.

Letos nova pridobitev

Letošnji dan mladosti smo v žalski občini proslavili z novo pridobitvijo na področju telesno kulturne dejavnosti. 24. maja je bil svojemu namenu slovesno predan obnovljen športni park. Kaj vse je mogoče v obnovljenem parku početi, so dovolj nazorno pokazali sodelujoči na prireditvi. V svečanem mimohodu so se ob zvokih godbe na pihala žalske glasbene šole predstavili člani športnih društev, šolarji, člani žalskega telovadnega društva in naši najmlajši iz vzgojnovarstvenih zavodov. V pisanih oblačilih, s papirnati cvetjem v rokah, športnimi rekviziti in drugimi pripomočki so mladi manifestirali svoje veselje in hkrati spoštovanje svojemu vzorniku in prijatelju tovarišu Titu. Odločenost, da stopamo po njegovi poti, je bila izražena tudi v besedah osrednjega govornika Jožeta Jana, predsednika Izvršnega sveta skupščine občine Žalec, ki je hkrati poudaril, da je „telesna kultura postala sestavni in enakovredni del našega življenja.” Ljubezen do Tita, radost, da živimo v svobodni domovini, pa so izrazili tudi najmlajši v svojem nastopu, kjer je sodelovalo okrog 1500 mal-

čkov vseh žalskih vzgojno varstvenih zavodov.

Kakšen je bil začetek?

Ideja o tem, da bi v Žalcu zgradili športno središče, se je izoblikovala že okrog leta 1960. Takratno igrišče je bilo namenjeno potrebam tekstilne tovarne Juteks, stari sokolski dom pa prav tako ni več služil svojemu namenu. Telovadno društvo Partizan se je odločilo za izgradnjo novega nogometnega igrišča in atletske steze. S pomočjo inženirja Bloudka je bila izbrana današnja lokacija. Takrat sredi polj, danes v centru mesta. Nogometnemu igrišču in atletski stezi so sledila igrišča za rokomet, tenis in košarko, vzporedno z igrišči pa je na zahodnem delu zraslo štiristezno avtomatsko kegljišče, takrat eno najbolj sodobnih v celjski regiji. Danes je žal v nezavidljivem stanju.

S tem je bila končana I. faza izgradnje. Po letu 1972 so se igrišču pridružili klubski prostori, sledilo je urejanje okolice in preureditev ter obnovitev športnega parka.

Kaj lahko počnemo v športnem parku?

Obiskovalcu, ki ga pot slučajno ali načrtno zanese v športni park, ne more biti dolg čas. Tu je atletski stadion, igrišča za nogomet, rokomet, košarko, tenis, odbojko, športna dvorana, kotalkališče, naravno drsališče, društveni prostori in otroško trim igrišče.

Igrišča so namenjena vsem sekcijam telovadnega društva Partizan (v žalski občini deluje

12 sekcij s 1550 člani), redni vadbi približno 700 šolarjev v Žalcu, sindikalnim organizacijam vseh delovnih organizacij ter najmlajšim v vzgojnovarstvenih zavodih. Poleg tega je možna tudi brezplačna rekreacija vseh občanov (izjema je le teniško igrišče, kjer bodo občani plačali vstopnino zaradi potrebe po rednem vzdrževanju teniškega igrišča).

Žalski športni center je eden redkih kompleksov v Sloveniji, ki ima na enem mestu tako pestro ponudbo. Tu je namreč „na kupu” avtobusna postaja, hotel, ugodna prometna povezava. Prav zaradi tega so v športnem parku že bila organizirana številna ligaška, regijska in republiška tekmovanja. V Žalcu so se na primer odvijale igre kovinarjev, tekstilcev, veterinarjev in delavcev državne uprave. Marsikaj je k takšni vlogi parka pripomogla tudi bližina hotela. Medsebojno sodelovanje ni samo naključno. Hotel Golding-Rubin je namreč finančno podprl končno urejanje športnega parka, hkrati pa je center tudi sestavni del hotelske ponudbe. Igrišče tako ni koristila samo mladinska košarkarska reprezentanca ter nogometaši I. in II. zvezne lige, temveč tudi številni hotelski gostje.

Športni center se bo razvijal

Z obnovitvijo športnega središča je zaključena II. faza v razvoju žalskega športnega parka. Med prvimi nalogami v prihodnje pa bo ureditev Titovega parka. Na prostoru med

športnimi igrišči, med osnovnošolskim centrom in žalsko obvoznico bodo do 20. oktobra posadili 88 dreves, dreves, ki bodo simbolizirala Titovih 88 let. Z urejanjem bodo pričeli že v prvih dneh junija.

Za naslednja leta telesnokulturni delavci predvidevajo, da se bodo igriščem pridružile tribune, klubski prostori in okrepcovalnica, izposojevalnica športne opreme, prodajalna športnih rekvizitov in športna ambulanta. Že v letošnjem letu predvidevajo v sodelovanju z gostinskimi podjetjem Hmezd obnove avtomatskega kegljišča.

Želja vseh telesnokulturnih delavcev in občanov žalske občine je, da bi se obstoječim objektom pridružil še pokrit plavalni bazen. Le-ta je sicer projektiran v prizidku hotela, vendar bo uresničitev zamisli precej težavna zaradi predpisov, ki omejujejo gradnjo športnih objektov.

IRENA JELEN

Srečanje športnih novinarjev v Žalcu

Nedavna konferenca združenja športnih novinarjev Jugoslavije v Žalcu je izzvenela kot pristrčno srečanje „sedme sile” z našimi občani, zlasti še z delavci na področju usmerjanja telesne vzgoje. Po uvodnem srečanju v skupščinski dvorani žalske občine sta predstavnika občinske skupščine in izvršnega sveta novinarje pozdravila in seznanila z značilnostmi naše občine. Novinarji so bili za tem gostje Tovarne nogavic Polzela, nato pa so si z zanimanjem ogledali smučarske vlečnice nad Braslovčami in se zadržali v braslovški osnovni šoli. Po prihodu v Žalec, kjer je bila tudi konferenca združenja športnih novinarjev Jugoslavije, so si gostje ogledali športni park v Žalcu, ki po njihovi splošni oceni velja za enega najlepših pri nas.

O vlogi športnih novinarjev je na konferenci spregovoril tudi predsednik predsedstva ZTKJ Marjan Lenarčič. Po ugodni oceni dosedanjega dela so si novinarji zastavili nove naloge, obenem pa so izvolili tudi novo v odstvo – predsednik za enoletno mandatno obdobje je slovenski novinar Evgen Bergant.

Rudi Španzel, olje

O slikarju in grafiku Rudiju Španzlu iz Zabukovice

Rudi Španzel, ki spada med najvidnejše slovenske in jugoslovanske slikarje in grafike mlajše generacije, je bil rojen v Celju, doraščal pa je v Zabukovici pri Zalcu. Na ta kraj, zlasti še na življenje domačinov, med katerimi je največ rudniških delavcev, je povezan s posebno ljubeznijo in spoštovanjem. Zato se tudi rad, kadarkoli je le mogoče, vrača iz Ljubljane, kjer stalno živi in dela, preko hribovitih Trojan in zelene Savinjske doline v domače okolje. Doma pa vedno znova razmišlja o življenju, kakršno pogosto je v delavski sredini težaško delo in skuša še bolj spoznavati nekdanje in sedanje navade svojih rojakov.

Rudi Španzel je talentiran in kultiviran umetnik. Končal je šolo za oblikovanje in akademijo za likovno umetnost, pa tudi obe specialki, za slikarstvo in grafiko, v Ljubljani. Posebej se je in se še zanima za umetnostne dosežke renesančnih mojstrov, za lepoto holandskega slikarstva 17. stoletja ter za slikarske vrednote klasicizma, realizma in nadrealizma.

Rudi Španzel je doslej prikazal svoja dela javnosti na večih samostojnih in skupinskih razstavah, pri nas in na tujem. Za uspešnost so mu bila že večkrat dodeljena vidna priznanja.

Dosedanji opus Rudija Španzla dokazuje, da si je s svojim vztrajnim delom izoblikoval svoj lastni slikarski svet. Ta svet predstavljajo portretne podobe, figuralne in druge kompozicije.

V motiviko Rudija Španzla je izredno domiselno vključena cela vrsta izbranih posebnosti, izstopajo zlasti posebna oblačila, raznovrstna blaga, izbrano pohištvo in drugi, za njegovo slikarsko obdelavo vredni predmeti. Ob tem lahko pomislimo, da gre za spomine iz slikarjevih

otroških let... Pogosto slika ženske figure, ki so različno postavljene v prostor in imajo misteriozno odkrite ali pokrite, odlično naslikane dele telesa. Z različno mimiko in posebnimi gibi telesa poudarja razpoložena modelov, njihovo radost, ponos, sanjavo in presenečenja.

Pri portretih Rudija Španzla pa je upoštevana osebnost človeka in vsaka podrobnost zunanega videza je usklajena s celoto...

Španzlove upodobitve so ustvarjene s samosvojo umetnostno občutljivostjo in mojstrsko spretnostjo, predvsem pa z veliko mero discipline in natančnosti. Viden je smisel za skladnost uporabljene risbe, prefinjenih barv in igrivosti sence s svetlobo.

Tudi v kvalitetnem grafičnem opusu Rudija Španzla je obravnavana ista motivika, kot na oljnatih slikah. Mojster se je odločil za določene grafične tehnike s katerimi lahko izkoristi odlične risarske in druge sposobnosti. Več grafičnih listov, katerih vsebina simbolizira zeleno bogastvo Savinjske doline, je posvetil delavcem hmeljarjem in svojim rojakom.

Značilno za Rudija Španzla je, da se je v ustvarjanju naslonil na tisto smer novega realizma v sodobni likovni umetnosti, ki izhaja iz fotografske predloge kot delnega osnutka za samostojno uresničitev zamisli.

Likovna dela Rudija Španzla so mikavne in dragocene umetnine. Ljudem pomenijo lepoto in jim prinašajo zadovoljstvo...

Umetnik sam pa o svojem ustvarjanju pravi, da jemlje slikarstvo kot katerokoli drugo delo, ki ga skuša opraviti kar najbolj pošteno in da je srečen ker je slikarstvo njegov poklic.

MILENA MOŠKON

Gostovanje v Bilčovsu

Kulturno sodelovanje med KUD Svoboda Žalec in slovenskim kulturnim društvom „Bilka“ iz Bilčovsa se vse bolj širi in pogloblja. Pred dnevi so moški pevski zbor, oktet Savinja in recitatorska skupina občinske matične knjižnice pripravili v Bilčovsu kulturni večer. Predstavili so se s slovenskimi narodnimi in umetnimi pesmimi, poezijo in prozo domačih ustvarjalcev, Meta Reiner pa je za to gostovanje napisala pesem „Dragi bratje Karantanci“. Predsednik društva Gašper Ogris in župan Bilčovsa Hansi Ogris sta se nastopajočim zahvalila za prijeten kulturni večer in jih ponovno povabila v Bilčovs. Predstavniki društva pa so se dogovorili tudi za bodoče sodelovanje knjižnic in glasbenih šol.

J. K.

META REINER

Dragi bratje Karantanci

*S pozdravom smo prišli med vas,
da bratsko si roke podamo,
da si pogledamo v obraz
in po slovensko pokramljamo.*

*Gorazd in Hotimir nekoč
po tej deželi sta hodila,
kjer njuno vojvodsko so moč
koroška jezera pojila.*

*In znamenja tu ob poteh
po več stoletjih še so živa,
kjer rod na karantanskih tleh
nezlomljen, boder še prebiva!*

*Poganjki mladi zelene
na starih deblih naše lipe;
umoriti slana jih ne sme,
ne src utišati utripe.*

*Nemilosti današnjih dni
vas tarejo in žalostijo,
a vsak od vas trdno stoji
za jezik svoj in domačijo!*

*Triglava večni sneg in led,
ne Karavank visoke stene
za nas ne danes ne popred
imeli niso mejne cene!*

*Porekla svojih korenin
mladičju moči ni izdati:
golčič kot oče tudi sin
in poje, kot je pela mati.*

*Potreben pa mu je pogum,
odpoved in zavest globoka
in trdna volja, zdrav razum,
v pomoč pa topla bratska roka.*

*Dokler smo mi, bodite vi!
Naj volja vaša bo jeklena!
Sovražne sile take ni,
ki bi upognila nam ramena!*

*S pozdravom smo prišli med vas,
da bratske si roke podamo.
Težak je dandanašnji čas,
Slovenci pa se ne prodamo!*

Mešani pevski zbor Vransko

Uspel nastop zbora

Odkar so z novim kulturnim domom na Vrskem dani boljši pogoji za razvoj kulture, se v kraju čuti vse večji kulturni utrip. Poleg knjižničarstva, dramske sekcije ter folklorne uspešno nastopa tudi mešani pevski zbor, ki se udeležuje vseh večjih prireditev. Nedavno so se pevci predstavili s samostojnim koncertom na Vrskem.

Tudi tokrat je bila dvorana nabitopolna, kar dokazuje, da si na

Vrskem takšnih in podobnih prireditev želijo. S predstavitvijo slovenskih narodnih, borbenih ter koroških pesmi so publiko zelo navdušili. Zbor rad prepeva, zato je tudi navezal kulturne stike s pevskim zborom iz Bilčovsa na Koroškem. Takšno povezovanje je v obojestransko korist, če jo pa tudi dogovori, da bo pevski zbor svojo pesem predstavil krajanom Bilčovsa.

FRANCI IZLAKAR

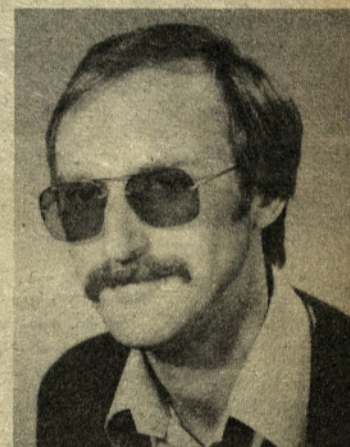
Franci Rizmal - prvič kot dirigent

Ob dnevu mladosti sta Zveza kulturnih organizacij in Svoboda Žalec pripravila koncert komornega orkestra RTV Ljubljana, kateremu je prvič dirigiral domačin Franci Rizmal. Nastop komornega orkestra s solisti Niko Vipotnik – sopran, Stankom Arnoldom – trobenta, Otom Vrhovnikom – saksofon, je pomenil številnim Žalcem izjemno kulturni dogodek. Vsi, ki so spremljali razvoj Francija Rizmala kot violinista, so se lahko prepričali, da je kos tudi zahtevnemu dirigentskemu delu. Polna dvorana pa je tudi dokaz, da znajo Žalčani ceniti ne le njegovo delo in trud, temveč tudi bogastvo in kvaliteto resne glasbe.

Koncertni program Janija Goloba z Elegijo za krilni rog in komorni orkester, Rada Simonitija s samosplovom Šepet vetra, Haendla z Arijo Kleopatre, Haydna s Simfonijo št. 44 v E-molu, Glazunovim Koncertom za alt saksofon in komorni orkester ter Albinonijevim Koncertom za trobento v B-duru so solisti in komorni orkester izvedli prizadevno in doživeto. Občinstvo pa je njihovo izvajanje spremljalo pozornostno in z navdušenjem in tako dokazalo, da zna ceniti kvaliteto tovrstne glasbe. Med solisti je še posebej izpostaviti nastop sopranistke Nike Vipotnik iz Zalca.

Koncert je dosegel vrhunec s Haydnovo Simfonijo, veličasten pa je bil tudi začetek z pesmijo FALA v izvedbi komornega orkestra ter mladinskega pevskega zbora osnovne šole iz Zalca in moškega pevskega zbora iz Vinske Gore.

Vsem nastopajočim gre čestitka in zahvala za izjemen kulturno-umetniški dogodek, mladim umetnikom, še posebej Franciju Rizmalu in Niki Vipotnik, pa še veliko uspehov v svetu bogastva resne glasbe.

Franci Rizmal

Gradovi in graščine v občini Žalec

Vsekakor pri stavbi (isti?), ki jo je Vischer 1681 na svojih dveh bakrorezih označil kot Helfenberg oziroma Helfenberg, ni razložno videti, da bi bila naslednica citirane srednjeveške utrbe.

Deželni knezi, kot dediči Celjanov, so Sotesko 1458 podelili v zajem bratoma Henriku in Joštu Soteskima. S poroko je nato prišla v posest Abrahama Gabelkhovena, ki jo je 1602 dobil v fevd. 1635 so graščino napadli in oplenili uporni kmetje, 1720 pa jo je od Johanna Jožefa barona Gabelkhovenskega kupil Oto Henrik grof pl. Schrottenbach, ki je gosposčino pozneje združil z Zalogom. Grad se poslednjič imenuje v fevdnem pismu iz 1765, nato pa je očitno kmalu propadel. Okoli 1800 je kupil gradišče od zaloške gosposčine kmet Matija Škrilin, ki si je na posestvu postavil prtilično hišo in gospodarsko poslopje.

Grad je imel tudi svojo kapele. Kaplani, ki so tu maševali, so izpričani med 1711 in 1723.

Zaenkrat ne moremo zanesljivo trditi, ali gre pa. starem in novem gradu za lokacijsko lokaliteto, vsekakor pa Škrilinova domačija ne stoji na njegovem mestu, kot včasih beremo v literaturi, ampak pod njim, v zaselku Marof. Od nekdanje grajske stavbe je ohranjenih le malo sledov. Viden je že globoko v zemljo vrezani prečni jarek, ki je del grajske kope od

pobočja, vidni so tudi ostanki okopov in obodnega zidovja, na vrhu lokacije pa je delno odkopan vhod v nekdanjo klet.

Grad, kakršen se nam kaže na Vischerjevih upodobitvah, je na listu sl. št. 41 dvonadstropna stavba s strmo streho in večjim prizidkom na hrbtni strani. Na njen srednjeveški izvir kaže poleg lokacije le konolni pomol na dvoriščni fasadi, kakršnih renesančna grajska arhitektura ne pozna več. Tak bi se bil lahko razvil iz skromnejše starejše kastelne zasnove. Na listu sl. št. 42 je stavba prav tako dvonadstropna in opremljena s pomolom, videti pa je skromnejša, bolj enovita in pozidana na manj poudarjeni lokaciji, tako da bi prej zaslužila ime graščina.

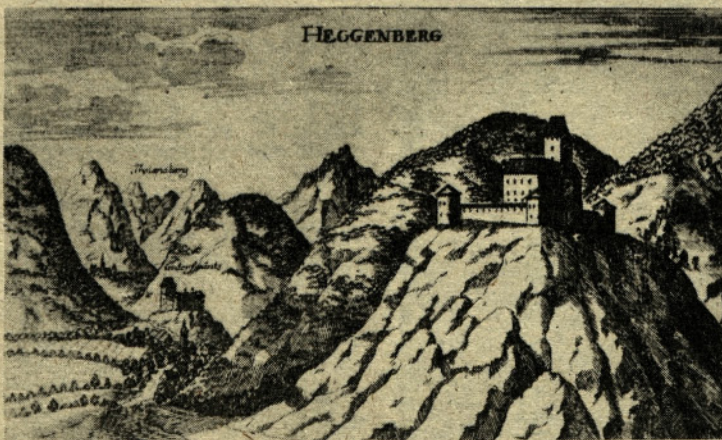
STOPNIK, grad Hekenberk, Beli grad

Razvaline vrh strmega istoimenskega griča na obronkih Dobrovelj pri Vrskem.

Hecke pomeni grmičevje, živo mejo, ki je imenitno rabila za obrambo. S tako mejo so bile pogosto zaprte stare meje gosposkih posesti (Heckenbergfestungen) in odtod tudi ime našega gradu. Prvi lastniki utrbe so bili gosposde iz Kunšperka. Med njihovimi ministralci, vitezi stopniškimi, nastopa 1188 v virih Wulfinch de Hekinberch, za njim pa 1232 Eberardum de Heckenberch.

1322 je Friderik Kunšperški prodal utrbo obenem z Velenjem svojima stricema Herdegmu in Frideriku Ptujskemu – grad, ki je bil svobodna posest, se takrat prvič izrečno omenja kot vest Hechenberg. Kunšperški si je pri tem sicer zagotovil predkupno pravico, vendar je ni uveljavil. Tako je Stopnik ostal v Ptujskih rokah do 1438. 1441 ga posedujejo Stubenbergi, že naslednje leto pa ga je od Neže Stubenberške skupaj s pritlikinami kupil za 1300 funtov celjski grof Friderik. Grad se pri tem 1441 omenja kot vest Hechkhenberg, 1442 pa kot stolp. Obenem se omenja kot svobodna posest. Gosposčina je 1456 postala deželnoknežja, v zajem pa jo je dobil Hans Safner. Njegova vdo-

va Jedrt jo je odstopila skrbnikoma svojih otrok Hansu Golienu in Hansu Egkelheimerju. 1487 govori popotnik Santonino kar o dveh stopniških gradovih – bine arces denominate Echemburg. 1493 naj bi grad dobil Lasla Prager, vendar ga je „spodrinil“ Andrej Limbarski. 1542 ga je ocenil Jošt Limbarski: Mein Haus Heckchenberg, nachdem es khain purgfried noch gericht hatt 300 pfd. Moja hiša Stopnik, ki nima ne pomirja ne sodišča, 300 funtov. Joštova dedinja je bila Sholastika, hči Ivana Kacijanarja in žena Ulrika pl. Eitzinga. Sholastika je grad 1554 prodala Pankraciju Schrottenbachu. 1635, ko so ga napadli in oplenili uporni kmetje, je bil v posesti Feliksa barona pl.

Grad Stopnik na Vischerjevih upodobitvi iz okoli leta 1681. V ozadju Vransko. Iz arhiva Zavoda za spomeniško varstvo v Celju.

Schrottenbacha, v posesti rodovine pa je ostal vse do 1794, ko ga je kupil Simon Alexander.

Poznejši lastniki, ki so se naglo vrstili, nimajo več plemiških vzdevkov pa tudi gosposčina se je vedno bolj krčila. Tako vse kaže, da so grad o. 1800 že opustili, nakar se je pričel spreminjati v razvalino.

Vischer, ki je ob koncu 17. stol. upodobil takrat še ohranjeni grad, nam na svojem bakrorezu kaže kompaktno, morda kastelno grajsko zasnovo, ki jo obvladuje kar tri nadstropja višji, mogočni četverkotni stolp – bergfried. Zasnovano opazuje nizko, zastrešeno obzidje, utrjeno na vogalih z okroglimi stolpci.

Grajsko jedro je danes povsem zasuto in celo v svojih temeljnih potezah nerazvidno. V večji ali manjši meri pa lahko spremljamo obodne renesančne fortifikacije, obzidje s stolpi. Renesančni obrambni sistem je najbolje ohranjen v svojem južnem delu, kjer so okrogli obrambni stolpi ohranjeni delno še do svoje prvotne višine.

Domačin vulgo Koritnik je južnega izmed njih vključil v svojo domačijo, ki jo je bil pozidal v južnem območju gradu. Ohranjeni ostanki utrbe kažejo znamenja novodobnih predelav in prezidav.

Dr. Ivan Stopar 11

STOPNIK, pristava, graščina

Razpadajoča domačija na lahni vzpetini ob vznožju starega stopniškega gradu, Stopnik pri Vrskem 23.

Ko je stari grad Stopnik o. 1800 pričel propadati, so si novi posestniki uredili ob njegovem vznožju novo upravno poslopje male gosposčine. Mogoče so pri tem prezidali staro stopniško pristavo – ta se omenja že 1442 med grajskimi pritlikinami (Mayerhof), ki so jih Stubenberški prodali celjskim grofom. Posest, ki si jo je 1794 pridobil Simon Alexander, je 1807 dedoval Johann Alexander in 1823 Jožef Omersi. Poznejši lastniki so bili 1839 Franc Dvoršak, 1843 Viljem Uhl, 1847 Anton Vincenc Perko, po 1854 se je naglo zvrstilo osem lastnikov, 1905 M. Ogranjenšek. Vsaj že od o. 1910 je stavba v kmečkih rokah.

Pri Reichertu je graščina upodobljena kot reprezentančna, šestosna, vsaj dvotraktna stavba, ki obsega poleg prtiličja še dve nadstropji. Takšna je ostala do danes. Prvotno pravokotno zasnovo so v 19. stol. razširili. Prednja fasada je šestosna, na temenu polkrožnega kamnitnega vhodnega portala sta inicialki F. D. (Franc Dvoršak), os je poudarjena s tri-

(Se nadaljuje)

Obeti gospodarskega razvoja občine Žalec 1981 - 1985

Nov način dela, ki smo si ga v naši občini zastavili že pred preteklim srednjeročnim obdobjem, pomeni prelomnico srednjeročnega planiranja in pričetek vsebinskega uresničevanja družbenega planiranja. Pristop in izvedba tega planiranja pomeni globoko spremembo v zavesti delovnih ljudi in občanov pri neposrednem odločanju o osnovnih družbenih usmeritvah načrtovanega obdobja.

Delovni ljudje in občani sprejemamo in potrjujemo prav v teh dneh družbeni pan občine Žalec za obdobje 1981-1985 in prav je, da v našem sestavku razgrnemo osnovne cilje in rezultate preteklega srednjeročnega obdobja, pa tudi usmeritve v novem obdobju.

Še v letu 1971 je znašal družbeni proizvod gospodarstva občine Žalec na prebivalca 14.300 din, kar je bilo za 32 odstotkov pod povprečjem družbenega proizvoda na prebivalca v SR Sloveniji. Tak odnos je narekoval zagotovitev hitrejšega gospodarskega razvoja. Že v letu 1974 smo izdelali „Dolgoročni program razvoja občine Žalec“ in si v njem zastavili pospešeno rast celotnega gospodarstva z nalogo, da bi že leta 1985 dosegli raven nadpovprečno razvitih občin.

Gospodarstvo naše občine je v letih 1971-1974 prešlo v obdobje forsirane industrializacije z visokimi investicijskimi naložbami, ki so presegle planiranih 30% družbenega proizvoda ob preko 50% lastni udeležbi organizacij združenega dela. Tako je že v letu 1975 obstajala realna možnost doseči zastavljene cilje dolgoročnega razvoja občine.

Zastavili smo si nalogo doseganja 10,2% realne rasti družbenega proizvoda s povečanjem 2 do 3% zaposlenosti predvsem v gospodarstvu ter rahlo povečanje industrije v strukturi industrije v občini Žalec. Zastavili smo si nalogo hitrejšega razvoja kovinske in kemične industrije in predvsem trgovine ter naraščanje produktivnosti dela po stopnji 6-7% kot osnovnega dejavnika krepitve gospodarske razvitosti.

Vsi ti temeljni cilji so se oblikovali v precej drugačnih razmerah, kot vladajo sedaj, zlasti nismo mogli predvideti številne spremembe zunanjih razmer, ki so bistveno vplivale na pogoje gospodarjenja. Zaradi njihovega vpliva in izredno velike inflacije v zadnjih letih, nekaterih ciljev, ki smo jih načrtovali, nismo v celoti dosegli. Ob planiranih 10,2% rasti družbenega proizvoda, ki smo ga v prvih letih celo presegali, je znašala realna rast v minulem letu komaj 7-8%. Dosegli smo visoko stopnjo zaposlovanja in dokaj nizek % realiziranih investicij in ne z lastnimi sredstvi, kar je ena večjih slabosti ob izteku minulega srednjeročnega obdobja. Ekstenzivno zaposlovanje je imelo za posledico dokaj nizko rast produktivnosti, ki je znašala v povprečju 2-3%. Dokaj dobro smo uresničili naloge v smeri ekonomskih odnosov s tujino, kjer smo se močno približali zastavljenim ciljem, saj smo ob koncu obdobja že v celoti pokrivali uvoz z izvozom. Skrb pa vzbuja podatek, da v industriji, kljub ugodni stopnji rasti družbenega

proizvoda in s precejšnjimi investicijskimi vlaganji, nismo povečali deleža (ta je celo padal) v strukturi celotnega družbenega proizvoda.

Za preteklo srednjeročno obdobje je značilno tudi premalo usklajeno področje splošne, skupne in osebne porabe z rastjo družbenega proizvoda, neusklajeno gibanje OD z rastjo produktivnosti, visoka obremenitev gospodarstva in s tem padanje reproductivne sposobnosti. Še vedno ostaja osnovni nosilec gospodarstva tekstilna industrija, katere delež na začetku tega srednjeročnega obdobja rahlo pada. Kovinska industrija postaja vse pomembnejša, predvsem zaradi investicijskih vlaganj.

V kmetijstvu, ki predstavlja v skupni strukturi družbenega proizvoda 10%, tudi nismo izpolnili načrtov. Zaradi velike odvisnosti od vremenskih razmer, neusklajenih cen in drugih vzrokov je veliko OZD poslovalo na meji rentabilnosti in to se je kazalo v akumulativnih sposobnostih kmetijstva in nerealiziranih naložb predvsem v mlekarstvu in farmo.

Trgovina in gostinstvo sta panogi, kjer so v srednjeročnem razvoju zastavljene cilje uresničili in kjer sta stopnja rasti družbenega proizvoda in rast produktivnosti pa tudi realizirane investicije presegle planirane cilje.

Občina Žalec je ob koncu preteklega srednjeročnega obdobja dosegla raven povprečno razvitih slovenskih občin. Razvojni dosežki so izhodišče za začrtano razvojno politiko in skupne cilje družbenoekonomskega razvoja naše občine v novem obdobju. Pri opredeljevanju izhodišč in usmeritev v tem obdobju je bilo treba upoštevati neugodna gospodarska gibanja in zaostrene pogoje gospodarjenja, ki so narekovali nizko planirano realno rast gospodarstva. Ta bo v tem obdobju bolj umirjena in počasnejša kot v minulem obdobju.

Na osnovi planiranih razmerij in tokov v družbeni reprodukciji predvidevamo v obdobju 1981-1985 doseči 5% realno rast družbenega proizvoda ob vsaj 50-60% udeležbi produktivnosti dela. Čimvečji dohodek

in produktivnost dela v posamezni dejavnosti bo odvisen predvsem od uspešnega gospodarjenja, boljše izkoriščanja energije, surovin in repromateriala, pa tudi organizacije dela in uvajanja sodobne tehnologije.

Poseben poudarek dajemo čimvečjemu vključevanju DO na področje ekonomskih odnosov s tujino, z namenom, da bi zagotovili devizna sredstva za normalno delovanje in zagotavljanje razširjene reprodukcije.

Ob čim večji racionalnosti pri gospodarjenju bodo v tem obdobju zagotavljali 2-2,5% letno rast zaposlenih. Investicije oziroma delež gospodarskih investicij v družbenem proizvodu ne bo naraščal preko 21-22% in pri tem bomo zagotavljali predvsem naložbe v gospodarstvu. Zavzemali se bomo, da bodo sredstva za OD ter za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb zaostajale 10% za rasto družbenega proizvoda, pri čemer bodo realni OD na zaposlenega rasli v okviru rasti produktivnosti dela.

Osnovni kazalci materialnih razmerij družbene reprodukcije občine Žalec v obdobju 1981-1985:

- stopnja rasti družbenega proizvoda	5%
- stopnja rasti zaposlenosti	2-2,5%
- stopnja rasti produktivnosti dela	2-3%
- delež produktivnosti v družbenem proizvodu	50-60%
- stopnja rasti izvoza	10%
- stopnja rasti uvoza	5%
- delež gospodarskih investicij v DP	21-22%
v tem osnovna sredstva	21-22%
vključno z infrastrukturo	15-16%
- realni OD na zaposlenega	2-2,5%

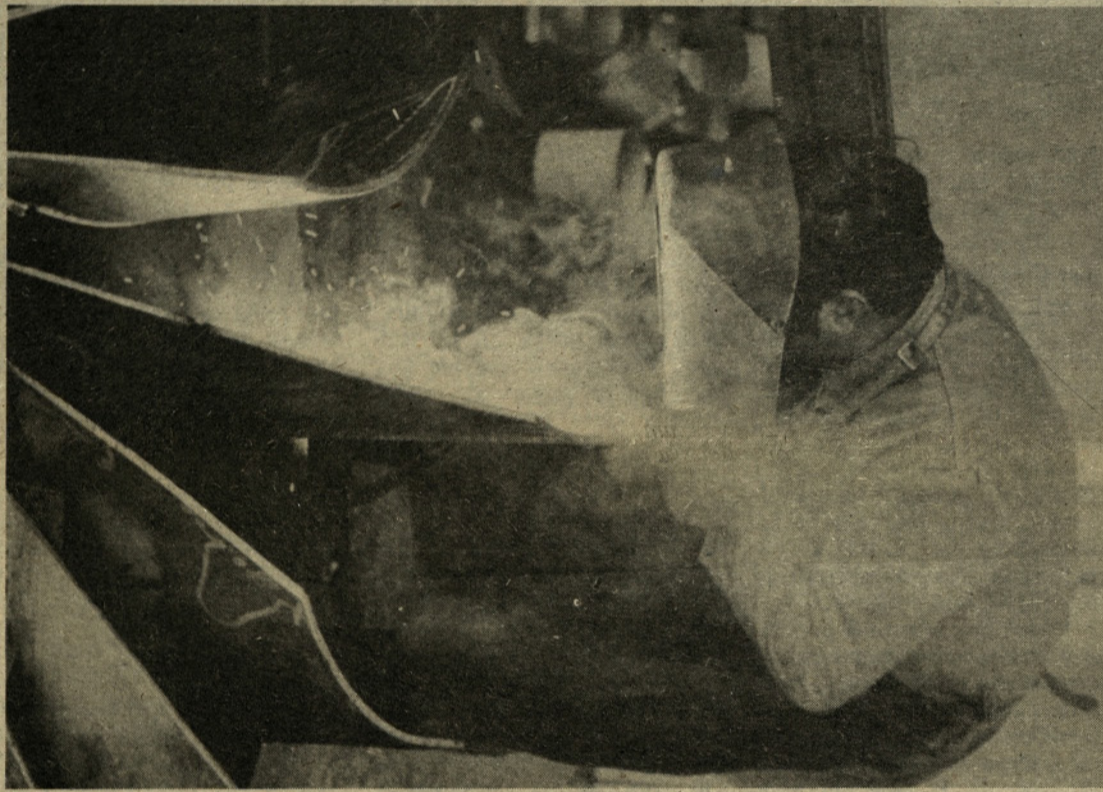
Osnovni nosilec gospodarske rasti v tem srednjeročnem obdobju bo industrijska proizvodnja, katere delež v družbenem proizvodu ne bo imel večje dinamike naraščanja, temveč bo ostal v povprečju enak letu 1980.

Najpomembnejša sprememba v industrijski proizvodnji bo v prestrukturiranju proizvodnje z

intenzivnim razvojem kovinsko-predelovalne industrije. Posebno velik poudarek bo na strojegradnji in hitrejšem razvoju kemične industrije. Zavzemali se bomo za proizvodnjo, ki bo izvozno usmerjena in bo zagotavljala najvišjo stopnjo predelave, ki racionalno nadomešča uvoz in zmanjšuje uvozno odvisnost. Na področju investicijske politike bomo v skladu s kriteriji prestrukturiranja združevali sredstva za investicijska vlaganja že pričeti proizvodnih programov in dajali prednost naslednjim naložbam:

- izgradnja regijske mlekarne pri SOZD Hmezad
- investicije v primarno kmetijsko proizvodnjo - melioracije, odkup zemlje in obnova hmeljišč
- nadaljnja izgradnja tovarne kmetijskih strojev SIP Šempeter
- razširitev in modernizacija livarne ter prestavitve strojnih obratov Ferralita Žalec
- izgradnja farne prašičev
- izgradnja farne krav in kapacitet za proizvodnjo perutninskega mesa
- razširitev proizvodnje Aera TOZD Kemija Šempeter in izgradnja obrata za proizvodnjo talnih oblog TT Juteks na novi lokaciji
- izgradnja novega obrata keramičnih izdelkov pri KIL Liboje
- izgradnja trgovskih kapacitet za osnovno preskrbo prebivalstva in proizvodnje

Na področju ekonomskih odnosov s tujino bomo povečali izvoz po realni stopnji 10% letno in dosegali najmanj 35-40% udeležbo izvoza v družbenem proizvodu. Zagotavljali bomo počasnejšo rast uvoza po stopnji 5%. Uvažali bomo le najnujnejše surovine in reprodukcijski material. Še posebej bomo vlagali velike napore v zagotavljanje optimalne primarne kmetijske proizvodnje na osnovi intenziviranja razpoložljivih kmetijskih zemljišč in forsirali razvoj predelovalne industrije z namenom, da bi zagotovili smotnejšo prekrbljenost trga s prehrabeni-mi proizvodi.

Ob dvajsetem občinskem prazniku občine Žalec

Ko po 20 letih, od kar praznujemo v žalski občini občinski praznik kot spomin na veliko propagandno akcijo v Savinjski dolini (7. julij 1941), ugotavljamo gospodarski in družbeni razvoj občine v tem obdobju in v kolikšni meri so imela praznovanja občinskih praznikov vpliv na razvoj posameznih krajev, krajevnih skupnosti ali na občino kot celoto, lahko z vso upravičenostjo rečemo, da so ta praznovanja močno vplivala na razvoj gospodarstva, zlasti določenih panog in na družbeni razvoj. Bila so tudi tesno povezana z razvojem in krepitvijo krajevnih skupnosti, z oživljanjem tradicij NOB, krepila so solidarnost delovnih ljudi in občanov ter mnogo prispevala k policentričnemu razvoju občine, imela so izredno močan politični pomen.

Priprave za praznovanje občine praznika trajajo običajno več kot leto dni. V tem času je treba opraviti številna dela: od asfaltiranja cest do izgradnje vodovodov, napeljave telefonskih priključkov, izgradnjo kanalizacije in druga dela.

V tem obdobju smo zgradili in obnovili mnogo šolskih objektov, gasilskih, prosvetnih in združenjskih domov. Vse te velike pridobitve so spremljale dobro

zastavljene solidarnostne akcije, v katerih je prišla do izraza enotnost delovnih ljudi in občanov. Ob tem je potrebno poudariti pomen sredstev samoprispevkov, ki jih občani združujejo vse od leta 1967 na osnovi referendumov, pomembna pa so tudi sredstva, ki jih oblikujemo na osnovi posebnih dogovorov in sporazumov, predvsem za področje komunalne izgradnje. Vsa ta solidarnostno združena sredstva, sredstva posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti pa se še oplemenitijo v okviru vsakega občinskega praznika v določeni krajevni skupnosti s sredstvi in delom občanov.

Tak način dela je mnogo prispeval k veliki aktivnosti občanov v okviru krajevnih skupnosti, k družbenopolitičnemu razpoloženju in k uspešnemu razreševanju vseh problemov, pomembnih pri urejanju življenjskega okolja delovnega človeka. Ta najrazličnejša vlaganja pa so imela v minulih letih tudi nedvomno velik vpliv na večjo produktivnost v organizacijah združenega dela, saj urejeno življenjsko okolje vpliva ne samo na obnavljanje človekovih fizičnih in umskih sposobnosti, temveč tudi na njegovo počutje in voljo do dela.

Občani posvečajo vse večjo skrb urejevanju okolja

PRVO PRAZNOVANJE V GRIŽAH

Prvi občinski praznik je bil v Grižah leta 1961. Praznovanje so spremljale razne kulturne prireditve, poseben poudarek je bil na oživljanju tradicij NOB, saj so Griže z Zabukovico znane iz obdobja predvojnega delav-

skega gibanja, pa tudi iz oboroženega odpora proti okupatorju.

Med pridobitve sodijo asfaltiranje ceste Žalec - Zabukovica, izgradnja vodovoda v Grižah in vmesnega prizidka med združenim domom in domom Svobode v Grižah. Občinsko prazno-

vanje v Grižah je zelo razgibalo družbenopolitične in kulturne dejavnosti na celotnem območju.

1962 - VRANSKO. Naslednje praznovanje je bilo na Vranskem. Tudi ob tem praznovanju so se poleg slavnostne seje odvijale določene politične,

kulturne in športne prireditve. Do praznovanja so asfaltirali cesto skozi trg Vranksko ter opravili določena druga manjša komunalna dela. Položili so tudi temeljni kamen za izgradnjo bazena.

1963 - POLZELA. Ob praznovanju občinskega praznika na Polzeli so bila opravljena rekonstrukcijska dela na cesti Ločica - Polzela, uredili so makadamsko cesto na Oljko in odprli planinski dom. Gasilci so dobili nov gasilski avto, Tovarna nogavic je predala namenu proizvodne obrate.

Občinska skupščina je na slavnostni seji sprejela tudi odlok o podelitvi nagrade občine Žalec. Po tem odloku v naši občini vsako leto podelimo tri nagrade organizacijam in posameznikom.

1964 - PREBOLD

Praznovanje je bilo zelo slavnostno, odvijale so se številne prireditve, med drugim je bilo množično politično zborovanje. Do praznika so rekonstruirali in razširili cesto Latkova vas - Prebold. V Preboldu so pričeli graditi novo stanovanjsko sosesko.

1965 - ŽALEC

Praznovanje je bilo združeno z 20-letnico osvoboditve. V tem

Ob dvajsetem občinskem prazniku občine Žalec

letu je bil Žalec proglašen za mesto. V gradivu je bilo med drugim zapisano, da je Žalec v povojnem razvoju dosegel takšen gospodarski, kulturni, urbanistični in ostali razvoj, predvsem na osnovi dosežene stopnje produktivnosti dela, ki tudi v prihodnje omogoča celovit razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti, ki so značilne za razvoj mesta. Danes ugotavljamo, da je bila usmeritev pravilna, saj je razvoj Žalca zlasti po letu 1975 dosegel izredno hiter vzpon, ki se kaže v prostorskem in urbanističnem urejanju, v razvoju posameznih gospodarskih organizacij, družbenih dejavnosti, trgovine in gostinstva, ki ga leta 1965 nismo mogli v celoti predvideti. Samo število prebivalstva se je v Žalcu povečalo od 1965 do 1981 za več kot sto odstotkov.

V času praznovanja občinskega praznika je Žalec pridobil pomembne komunalne in ostale objekte. Asfaltirali so ceste (ulice), uredili zelenice, v izgradnji sta bila stadion in mrliška vežica, zgrajen je bil zdravstveni dom, urejali so otroška igrišča itd.

1966 – LIBOJE

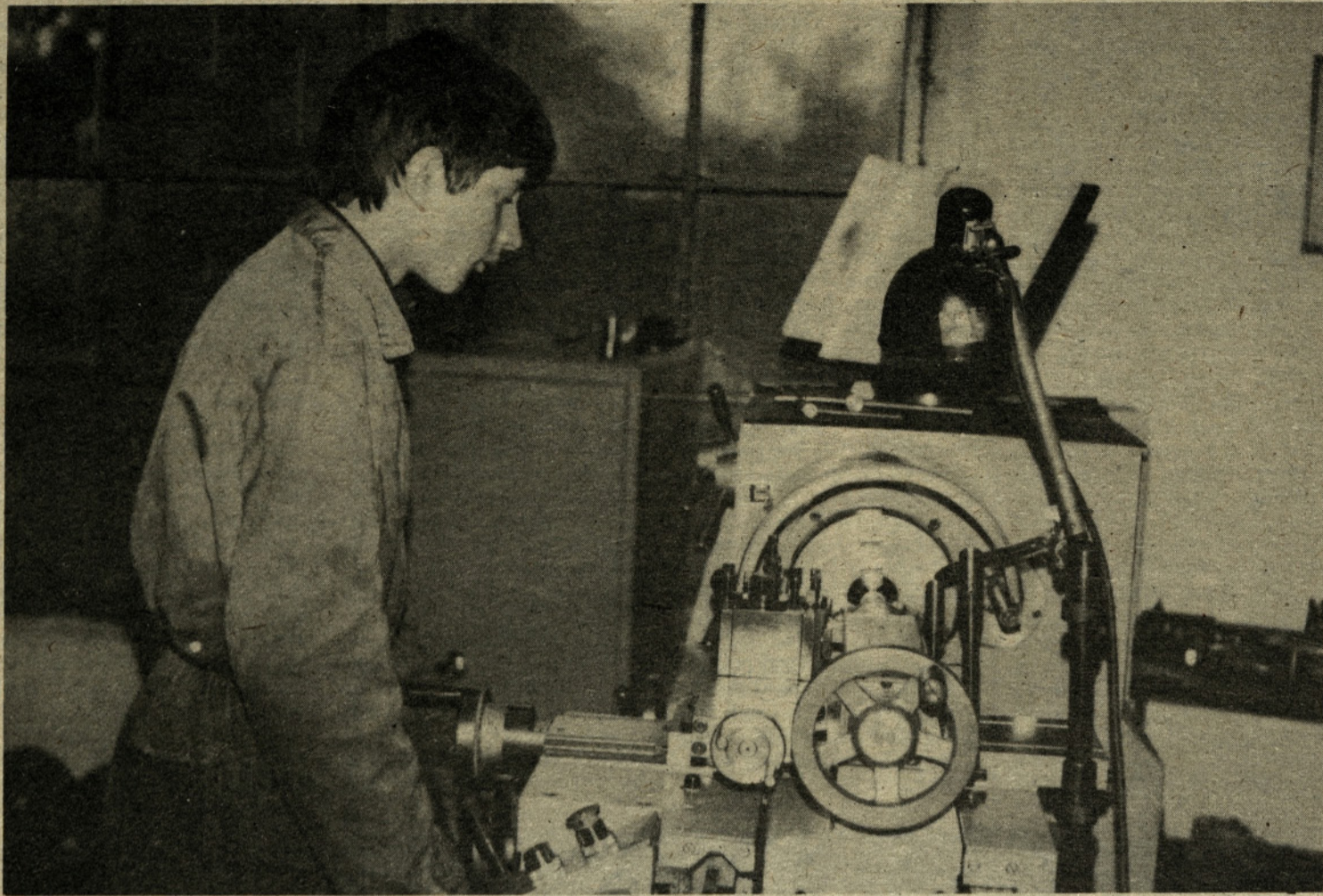
Praznovanje je bilo povezano s 150-letnico Keramične industrije. V tednu prireditve je bilo tudi praznovanje rudarskega praznika. V Libojah je bilo izredno veliko političnih, kulturnih in športnih manifestacij s pestrim programom, kar kaže na bogato kulturno tradicijo, ki je v času predvojnega delavskega gibanja imela pomembno vlogo. Osnovno šolo so ob večletnih prizadevanjih zgradili že leta 1961. To je bila prva novozgrajena šola na območju žalske občine. V okviru praznovanja občinskega praznika je bila na pročelju šole odkrita spominska plošča padlim borcem. Omenili bi še otvoritev ceste Petrovče – Liboje, izgradnjo vodovoda od zajetja do Keramične industrije ter izgradnjo strelišča. Na slavnostni seji smo podelili domicil občine Žalec brigadi Slavka Šlandra.

1967 – BRASLOVČE

Priprave za praznovanje so bile povezane z veliko aktivnostjo v zvezi s prvim referendumom za samoprispevek na celotnem območju žalske občine. S samoprispevkom smo v naslednjih petih letih obnovili osnovnošolsko mrežo, predvsem pa poleg izboljšanja splošnih materialnih pogojev za vzgojo in izobraževanje zmanjšali dvo ali celo večizmenski pouk na eno in pol izmenskega. To je bil tudi prvi referendum v Sloveniji, ki je bil izveden na celotnem območju občine. Udeležba na referendumu je znašala 82,81 odstotek, za samoprispevek je glasovalo 64,7 odstotka vpisanih volilcev.

V samih pripravah se je močno razgibala družbenopolitična aktivnost prebivalstva. V okviru praznovanja so odprli adaptirano zgradbo stare osnovne šole, pri jezeru je bil zgrajen gostinski objekt in obnovljen dom Partizana. Na področju komunalne izgradnje je bilo zbranimi sredstvi na osnovi posebnega dogovora z delovnimi organizacijami in s sredstvi ter delom občanov moderniziranih več cestnih odsekov, ne samo v Braslovčah, temveč tudi na ostalih območjih občine. Asfaltirana je bila cesta Braslovče – Male Braslovče in cesta Braslovče Žovnjek ter zgrajen vodovod v Kamenčah in Glinjah. V Braslovčah so odkrili tudi spomenik padlim ter pripravili razstavo kmetijske mehanizacije in razstavo cvetja.

Izven območja KS Braslovče so se odvijala še druga komunalna dela. Dograjen je bil most preko Savinje, postavljen nov

Naše delovne organizacije kovinske stroke posvečajo veliko skrb vzgoji mladega kadra (Ferralit Žalec)

most v Založah, zgradili so vodovod Šentrupert – Trnava in nadaljevali z izgradnjo vodovoda Liboje – Petrovče. Asfaltirali so tudi posamezne cestne odseke.

1968 – ŠEMPETER

Praznovanje občinskega praznika v Šempetru je še pospešilo sicer že hiter razvoj te krajevne skupnosti. Naglo so potekala dela na rimskih izkopaninah, razmišljali so o ureditvi jame Pekel, obnovitvi Novega Kloštra, ureditvi toplenga vrelca pri Podlogu in rekreacijskega centra pri šeskem mostu.

Pridobitve: asfaltirani pomembni cestni odseki in sicer Šempeter – Roje, Šempeter – Podlog, v samem Šempetru sta bili asfaltirani dve cesti za združnim domom, uredili in asfaltirali so pot za pešce od Šempetra do Doberteše vasi in uredili javno razsvetljavo. V času praznovanja so se zvrstile številne športne in kulturne prireditve, vsa naselja so dobila lepši – praznični videz. V tem letu je stekla izgradnja nove šole z varstveno ustanovo v Grižah. To je prvi objekt, ki smo ga pričeli graditi s sredstvi samoprispevka in s sredstvi na osnovi posebnega družbenega dogovora. Leta 1968 je bilo tudi praznovanje 100-letnice II. slovenskega tabora v Žalcu in 30-letnice I. konference KPS v Šmiglovi zidanici.

1969 – PETROVČE

To leto je bilo pomembno za občane in delovne ljudi naše občine predvsem zato, ker smo v tem letu odprli prvi objekt iz programa referenduma in sicer novo osnovno šolo v Grižah, v okviru občinskega praznika pa je bil svečano položen tudi temeljni kamen za dozidek k osnovni šoli v Petrovčah. V tem času smo v Petrovčah izvršili tudi obsežna komunalna dela. Na novo smo preplastili asfaltno cesto skozi Petrovče in jo na določenih mestih razširili, asfaltirana je bila cesta v Dobriši vasi in cesta proti Zaloški Gorici in v Mali Pirešici. Na določenih križiščih je bila urejena javna razsvetljava, na obeh straneh ceste I. reda ob križišču v Petrovčah. Drešnji vasi in Levcu so bila postavljena avtobusna postajališča z ustreznimi uticami. Zgrajen je bil most čez Strugo in vodovod v Levcu, gasilci v Drešnji vasi pa so dobili nov gasilski dom. V času

praznovanja so pri osnovni šoli Petrovče odkrili lep spomenik žrtvam NOB.

1970 – PONIKVA

Praznovanje je bilo povezano s 25-letnico osvoboditve in 20-letnico razvoja samoupravljanja. Prireditve so imele poudarek na oživljanju tradicij NOB, saj je ravno naselje Ponikva z okoljskimi zaselki dajalo vso podporo osvobodilnemu gibanju, pa tudi veliko domačinov je sodelovalo v partizanih. Posebno doživeto je bilo partizansko srečanje.

Pridobitve: adaptirali in dozidali smo nižje organizirano osnovno šolo, predvsem s sredstvi samoprispevka. Zelo pomembna je bila izgradnja ceste od odcepa v Veliki Pirešici do križišča na Ponikvi, ki vodi preko naselja Studenci. Kljub združenim sredstvom občanov in delovnih ljudi občine ter prostovoljnemu delu krajanov Ponikve in članov posameznih delovnih kolektivov z območja občine, ceste ni bilo mogoče

asfaltirati zaradi pomanjkanja sredstev, zgradila pa se je lepo speljana in dovolj široka cesta, marsikje povsem na novo. Ta cesta je dobila asfalt šele v kasnejših letih. V času priprav na občinski praznik so asfaltirali le krajši odsek od križišča pred Ponikvo do osnovne šole in obnovili posamezne makadamske ceste. Do praznovanja je dobila Ponikva tudi telefonsko povezavo.

1971 – GALICIJA

Praznovanje je sovpadalo s proslavljanjem 30-letnice vstaje. Zelo lepe svečanosti so se zvrstile v Galiciji in Veliki Pirešici, saj je ravno to območje dalo izredno velik prispevek k razvoju narodnoosvobodilnega boja v Spodnji Savinjski dolini. Ob praznovanju občinskega praznika je bila v Galiciji odkrita spominska plošča padlim in žrtvam fašizma. Slavili pa so tudi druge delovne zmage, pomembne za življenje občanov. Naj omenimo obnovljeno šolo v Galiciji in Veliki Pirešici,

izgradnjo posameznih cestnih odsekov, predvsem cesto Velika Pirešica – Zadržni dom v Galiciji. Zadržni dom so obnovili, s tem pa so se tudi izboljšali pogoji za kulturno prosvetno delovanje. Poleg dosežkov na področju gospodarstva naj omenimo, da smo v tem letu adaptirali in razširili šolo v Žalcu in v Petrovčah ter pričeli z dozidavo in adaptacijo šole na Polzeli. Leta 1971 se je odlok o nagradi občine Žalec spremenil v tem, da se podeljujejo nagrade tudi za uspehe na področju gospodarstva.

1972 – ŠEŠČE

Tudi tu se je praznovanje odvijalo ves teden in to ob številnih športnih in drugih prireditvah. Opravljena so bila obsežna komunalna dela. Obnovili smo cesto Šempeter – Šešče, asfaltirali cesto Matke – Šešče, Dolenja vas – Matke in odsek ceste v Gornjo vas. Zgrajen je bil vodovod v Šeščah, adaptirali so zadržni dom

v Šeščah in gasilski dom v Matkah.

Na področju gospodarstva so bila v občini vložena znatna sredstva. Posebej velja omeniti sodelovanje z Zavodom za produktivnost dela iz Ljubljane, pričeli smo izdelavo „Dolgoročnega programa družbenoekonomskega razvoja občine do leta 2000“. V Taboru smo odprli novo šolo, stekla je adaptacija Doma upokoencev, v Žalcu smo zgradili novo varstveno ustanovo, ob njej pa prostore za glasbeno šolo, temeljito adaptirali hišo Rista Savina in opravili še druga dela.

1973 – VINSKA GORA

Tako kot v nekaterih drugih krajevnih skupnostih je praznovanje občinskega praznika v krajevni skupnosti Vinska gora potekalo zelo svečano. Vendar je potrebno ob tem poudariti da je ob otvoritvah posameznih objektov, posebno cest in vodovoda prišla do izraza vsa iskrenost in hvaležnost prebivalstva v posameznih vaseh in zaselkih. Z izgradnjo posameznih objektov so bili rešeni za marsikatero domačijo izredno pomembni življenjski problemi: kot je oskrba z vodo in vozna cesta do doma.

Naj poudarim predvsem določene pomembnejše pridobitve krajanov ob tem praznovanju. Nova osnovna šola, v kateri se odvija pouk do 5. razreda osnovne šole, z igralnico za otroško varstvo je bila gotovo velika pridobitev. Temeljito je bil obnovljen zadržni dom z dvorano in preurejena trgovina trgovskega podjetja „Era“ v samopostrežnico. Zgrajen je bil nov gasilski dom in moderniziranih ter asfaltiranih preko 6 km cest. Posebno svečana je bila otvoritev vodovoda v Lipju.

V Grižah se je v tem letu praznovala 30-letnica ustanovitve brigade „Slavka Šlandra“. V Šempetru je bila otvoritev nove osnovne šole, na Vrskem pa se je pričelo z adaptacijo in dozidavo obstoječe šole. Pomembne so bile tudi določene naložbe v gospodarstvu. Omenim naj vlaganja v SIP-u v Šempetru, v Ferralitu in v Minervi.

1974 – TABOR

Ob odvijanju številnih svečanosti in prireditev so bile v Taboru gotovo še posebno doživete tiste, ki so se nanašale

V naslednjem srednjeročnem obdobju bomo zajeli kar največ mladih v organizirano varstvo

Ob dva jsetem občinskem prazniku občine Žalec

na obujanje tradicij NOB, saj je to območje znano po izrednem sodelovanju prebivalstva v boju proti okupatorju. Do praznovanja občinskega praznika so bila opravljena številna komunalna in ostala dela.

Ze pred praznovanjem je bila v Taboru zgrajena nova osnovna šola, zato se je staro šolsko poslopje preuredilo v sodobno samopostrežno trgovino. Dom „Partizana“ so razširili in temeljito adaptirali. Znano je, da ta dom služi šoli kulturno prosvetnemu društvu in društvu „Partizan“ za njihovo dejavnost. Na zemljišču v ozadju doma in ob šoli se je zgradilo lepo asfaltirano igrišče, ki lahko služi tudi kot prireditveni prostor.

Modernizirali in asfaltirali so številne cestne odseke v skupni dolžini preko 8 km. Zgrajeni ali obnovljeni so bili posamezni mostovi. Pristopili smo tudi k delni izgradnji kanalizacije.

Ob praznovanju občinskega praznika v Taboru je izšla knjiga Rada Zakonjska – Cankarja „Taborski kresovi“. Na lepih tratah nad Taborom pa je bila otvoritev spomenika padlim borcem.

Poleg delovnih dosežkov v Taboru pa so se v tem obdobju zvrstile tudi otvoritve nekaterih drugih pomembnih objektov na območju žalske občine. Naj omenim otvoritev poslovnih prostorov Tovarne nogavic in delne rekonstrukcije proizvodnje v Garantu na Polzeli, otvoritev novih proizvodnih prostorov Gradnje v Latkovi vasi in Keramične v Libojah ter novega obrata Montane za izkoriščanje apnenca v Libojah, otvoritev obnovljene šole v Andražu, doma „Svobode“ na Polzeli in mostu preko Savinje pri Kasazah. Leta 1974 je izšla tudi tretja številka Savinjskega zbornika.

1975 – ADRAŽ

V Adražu so se podobno kot v drugih krajevnih skupnostih, kjer je bilo praznovanje občinskega praznika, zvrstile posamezne kulturne in športne prireditve. Pomembno obeležje in poudarek pa se je na teh prireditvah dalo praznovanju posameznih obletnic in sicer: 30-letnici osvoboditve, 40-letnici revolucionarnega delavskega gibanja, 40-letnici zleta Svobod ter 25-letnici delavskega samoupravljanja. Posebno svečano pa je bilo na zboru aktivistov celjsko-savinjskega okrožja in na partizanskem srečanju ter na zaključni slavnostni seji skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine.

Po slavnostni seji je bila otvoritev posameznih objektov. Izredno velika pridobitev za Andraž je bila asfaltiranje preko 7 km cest in izgradnja vodovoda, ki pokriva samo del območja krajevnih skupnosti. V osnovni šoli so uredili igralnico za otroško varstvo, ob združnem domu pa zgradili novo asfaltirano igrišče. Zadržni dom so adaptirali, posebno temeljito se je uredila dvorana z odrom in drugimi potrebnimi prostori za kulturno prosvetno delovanje. Savinjski magazin je preuredil trgovino v samopostrežnico. Gasilsko društvo je nabavilo črpalko in novo sireno. Ob spomeniku NOB se je otvorila posebna napisna plošča.

Od ostalih prireditev kaže posebej omeniti otvoritev športnega parka v Žalcu.

Ob praznovanju občinskega praznika v Andražu je izšla tudi knjizica z naslovom „Andraški razgledi“.

1976 – LETUŠ

Ob praznovanju praznika v Letušu so bila vložena znatna družbena sredstva, ki so jih občani krajevnih skupnosti še

Detajl s proizvodnje KIL Liboje

oplemenitili s svojim delom in samopriskevki. V pripravah na to praznovanje je bil rešen velik problem oskrbe z vodo, saj je bilo zgrajeno črpalnišče ob Savinji, zgrajena povezava do rezervoarja in razpeljava celotnega vodovodnega omrežja. Moderniziranih in asfaltiranih je bilo preko 4 km cest. Pomembna pridobitev je tudi temeljita adaptacija propadajočega poslopja, s katerim je gospodarila Cinkarna Celje. S tem je Letuš pridobil lep kulturni dom, v sosednjem objektu pa tudi gasilski dom. Na bližnjem zemljišču v okviru tega krajevnega središča ob Savinji so zgradili športno igrišče. Med kulturnim domom in gasilskim domom je bilo postavljeno obeležje NOB, okoli njega pa so občani lepo uredili okolico. Ob tej priložnosti je bil tudi adaptiran Zadržni dom, obnovljeni so bili trgovski prostori „Savinjskega magazina“, začelo pa se je s pripravami za razširitev telefonskega omrežja. Ta naloga je bila končana proti koncu leta 1980, ko je bila zgrajena tudi telefonska povezava z Dobrovljami.

Ob praznovanju občinskega praznika v Letušu pa so se odvijale tudi druge svečanosti in praznovanja na območju občine. Na Polzeli je bila otvoritev vrtca, v Preserjah otvoritev ribiškega doma, otvoritev tržnice v Žalcu in proslava 95. letnice gasilskega društva Žalec s prevzemom novega gasilskega avtomobila.

1977 – TRNAVA

Ob praznovanju občinskega praznika v Trnavi so bila vložena znatna sredstva v asfaltiranje cest, uredili so prostore za kulturne in ostale potrebe v Hmeljarskem domu, v zgornjih prostorih doma pa so pridobile lepe prostore, predvsem za delovanje mladine. Adaptiral se je gasilski dom. Pri šoli je bilo zgrajeno lepo asfaltirano igrišče, pred tem pa se je adaptiralo šolsko poslopje za potrebe osnovnega šolstva in kasneje za potrebe otroškega varstva. Začelo se je z izgradnjo telefonskih priključkov, v celoti pa je bila ta naloga opravljena v naslednjih letih. Pred Hmeljarskim domom je bil odkrit lep spomenik žrtvam in padlim v času NOB.

Ob praznovanju občinskega praznika je bila izdana monografija z naslovom „Trnava“.

V okviru praznovanj občinskega praznika v tem letu pa je bila tudi otvoritev avtobusne postaje v Žalcu, začelo se je z izgradnjo doma borcev NOV na Dobrovljah, bila je otvoritev avto poligona za pouk kandidatov za voznike motornih vozil ob grobelskem mostu. Poleg navedenih otvoritev so se zvrstile še številne druge prireditve.

1978 – ŽALEC

V letu 1978 se praznovanje občinskega praznika ni odvijalo v širokem obsegu, posebno glede na izvajanje investicij. Potrebno je bilo za eno leto prekiniti praznovanja po krajevnih skupnostih in s tem zagotoviti plačila določenih preteklih obveznosti ter izvršiti določene priprave in začeti posamezna dela, ki zahtevajo več časa in

sredstev v zvezi s praznovanjem občinskega praznika na Gomilskem. Zato je bila slavnostna seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij v Žalcu, pred tem pa izredno pomembna proslava 40-letnice I. konference KPS pri Šmiglovi zidnici nad Grajsko vasjo in sicer 20. maja. Te manifestacije so se udeležili številni gostje, med njimi vsi živeči udeleženci te konference razen tovariša Tita. Ključ od obnovljene zidnice je predal tov. Edvard Kardelj.

V jeseni so se odvijale prireditve v počastitev 110-letnice drugega slovenskega tabora, ki je bil v Žalcu. V počastitev te obletnice je izšla tudi četrta številka Savinjskega zbornika.

Kljub temu pa so bili tudi v tem letu otvorjeni posamezni pomembni objekti. Naj omenim nov energetski objekt pri Tekstilni tovarni Prebold, otvoritev

prostorov „Surovine“ pri Žalcu, trgovske hiše „Lesnine“ v Levcu, otvoritev grafitnega obrata v Keramični industriji Liboje. V tem letu smo začeli na osnovi večletnega programa prvič zbirati sredstva za izgradnjo cest do približno 170 domačij v hribovitih predelih. Na osnovi dogovora vsak delavec prispeva enodnevni zaslužek vsako leto za izgradnjo teh cest, s tem, da se ta sredstva oplenitijo še s sredstvi SKIS, krajevnih skupnosti in z sredstvi ter delom občanov.

V letu 1978 so se pričela tudi dela na obvozni in priključni cesti v Žalcu, uspešno pa so se odvijala tudi dela v zvezi z izgradnjo stanovanjskih blokov v soseski V v Žalcu in nekaterih drugih večjih krajih. V tem letu se je otvorila osnovna šola v Žalcu, vrtec v Petrovčah, osnovna šola Braslovčah in zdravstveni dom Prebold.

1979 – GOMILSKO

Priprave na praznovanje občinskega praznika na Gomilskem so potekale več kot eno leto. V izgradnjo posameznih objektov so bila vložena znatna finančna sredstva. Ze ob praznovanju 40-letnice I. konference KPS pri Šmiglovi zidnici nad Grajsko vasjo leta 1978 se je adaptirala zidnica, uredila njena okolica in asfaltirala cesta proti Grajski vasi s priključkom na cesto I. reda in zgradila nova makadamska cesta do Šmiglove zidnice. Moderniziranih je bilo preko 8 km cest. Posebej naj omenim izgradnjo in asfaltiranje ceste Kamenče – Gomilsko. Do občinskega praznika je bila regulirana Boljska od mostu na cesti I. reda Ljubljana – Maribor do mostu na cesti Gomilsko – Zakl, sedaj pa se z regulacijo nadaljuje skozi Gomilsko. V gradnji pa je nov betonski most čez Boljsko na cesti Gomilsko – Kamenče. Ob praznovanju krajevnega praznika na Gomilskem leta 1979 je bil položen temeljni kamen za nov večnamenski objekt, otvoritev tega objekta pa je bila 8. februarja 1981. leta. V tem domu so prostori za telovadnico, ki služi tudi šoli, za dvorano za kulturno-prosvetne in ostale potrebe, prostori za knjižnico, krajevno skupnost in krajevne družbenopolitične organizacije. V okviru Doma krajanov so tudi poslovni prostori pošte. Do samega praznovanja občinskega praznika je bil adaptiran gasilski dom, začelo se je z izgradnjo športnega igrišča v Šmatevžu, ki je bilo kasneje dograjeno, opravljena pa so bila tudi posamezna druga dela, kot npr. križišče na Režani in obnova Zadržnega doma ter ureditev njegove okolice. Ob praznovanju občinskega praznika je bila izdana monografija „Gomilsko“.

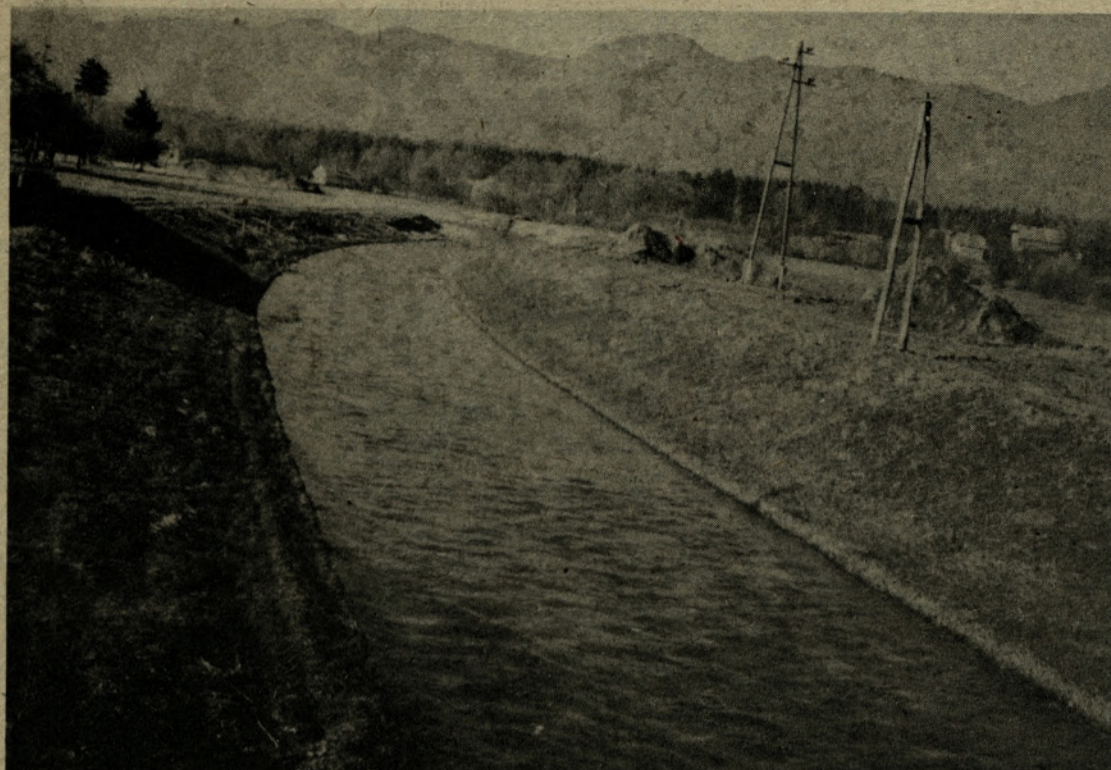
Na širšem območju žalske občine pa so se v okviru praznovanj v počastitev občinskega praznika odvijale tudi druge svečanosti. Na Dobrovljah je bila otvoritev doma borcev NOV, v Braslovčah otvoritev plastične skalalnice, v Žalcu otvoritev zdravstvenega doma.

Zbori skupščine občine Žalec so v letu 1979 sprejeli nov odlok o podeljevanju priznanj občine Žalec. S tem odlokom se določajo naslednja priznanja:

Pogled na novo sodobno trgovino na Polzeli

Ob dvajsetem občinskem prazniku občine Žalec

Pogled na melorirano Bolsko

Avto Celje bo ob občinskem prazniku odprl novo prodajalno avtomobilov in rezernih delov v Žalcu, Cankarjeva 5

– podelitev domicila
– imenovanje za častnega občana

– podelitev grba občine – zlati, srebrni, bronasti
– podelitev plakete občine
– sprejetje pokroviteljstva nad prireditvami

V letu 1980 je bil sprejet tudi poslovnik o podeljevanju priznanj občine Žalec.

1980 – GOTOVLJE

Tudi ob praznovanju občinskega praznika v Gotovljah so bila opravljena precejšnja dela. Že pred praznovanjem leta 1979 je bila zgrajena in na začetku leta 1980 predana namenu žalska obvoznica s priključno cesto na „Sloveniko“ v Rušah, ki je močno razbremenila prometne razmere skozi samo mesto Žalec, z njo pa je bil zgrajen tudi nov priključek, ki veže križišče na obvoznici s cesto Ložnica – Gotovlje. Odsek ceste Ložnica – Gotovlje je bil vzporedno z izgradnjo obvoznice tudi asfaltiran. Na obvoznici se je uredilo križišče na cesti, ki pelje iz Gotovelj proti Rizmalu.

V času priprav na praznovanje občinskega praznika v Gotovljah se je dozidal zadržni dom, en del za potrebe kulturno prosvetnega in ostalega delovanja, en del pa za potrebe kmetijske zadruge „Savinjska dolina“. V celoti se je obnovila dvorana z nekaterimi drugimi prostori. Pričelo se je s temeljito adaptacijo stavbe v središču Gotovelj za ureditev prostorov za krajevno skupnost in za potrebe krajevnih družbenopolitičnih organizacij, gasilci so uredili gasilski dom, istočasno pa se je pričelo tudi z izgradnjo mrliške vežice. Velika pridobitev za Gotovlje je brez dvoma izgradnja krajšega odseka ceste, ki izven jedra naselja veže cesto od osnovne šole na obvoznico. S tem se je iz samega središča v celoti izločil prehodni promet. Delno je bila v tem času zgrajena tudi kanalizacija. Modernizirali so se posamezni cestni odseki ali celo zgradili novi, v severnih višjeležečih predelih krajevnih skupnosti v razloženem naselju Jedert.

Ob praznovanju občinskega praznika smo izdali monografijo „Gotovlje“.

Tudi na širšem območju so se v tem času odvijale številne manifestacije. Položili smo temeljni kamen za izgradnjo prizidka k osnovni šoli Polzela, temeljni kamen za izgradnjo regijske mlekarske industrije v Rušah pri Arji vasi, bila je otvoritev drugega dela Lesnine v Levcu. Zgrajen je bil hotel Golding–Rubin v Žalcu (otvoritev 8. marca 1980), izvajale pa so se tudi izredno pomembne investicije v gospodarstvu, naj

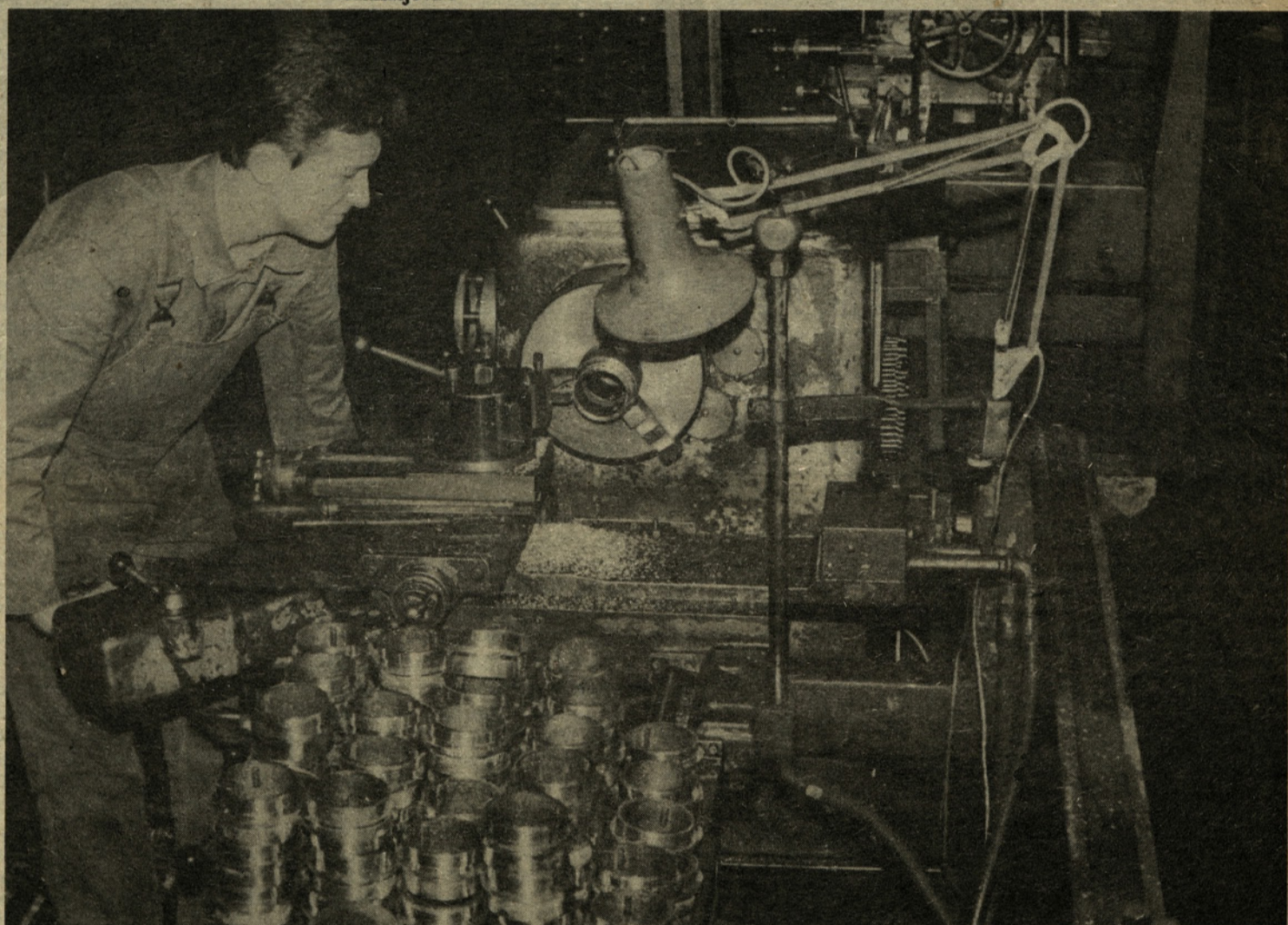
omenim le investicijo v tovarni SIP v Šempetru in otvoritev nove barvarne v tovarni nogavic Polzela.

Dvajset let praznovanj občinskih praznikov z doseženimi rezultati na področju gospodarskega in družbenega razvoja dokazuje, da so imela ta praznovanja, ki so se vsako leto odvijala v drugi krajevni skupnosti, izredno velik pomen. Z njimi se je krepila krajevna samouprava, pripravljenost občanov, da tudi sami s prostovoljnimi delom in zbranimi prispevki enotni in solidarni rešujejo vsa pomembna življenjska vprašanja ter tako pospešijo gospodarski in družbeni razvoj. Ob raznih manifestacijah so se oživljale tradicije NOB, krepila pa se je tudi aktivnost družbenopolitičnih organizacij in društev. Na osnovi izgradnje številnih objektov, ne samo v večjih središčih, ampak tudi v obrobni hribovitih predelih občine, se je uresničeval koncept policentričnega razvoja občine.

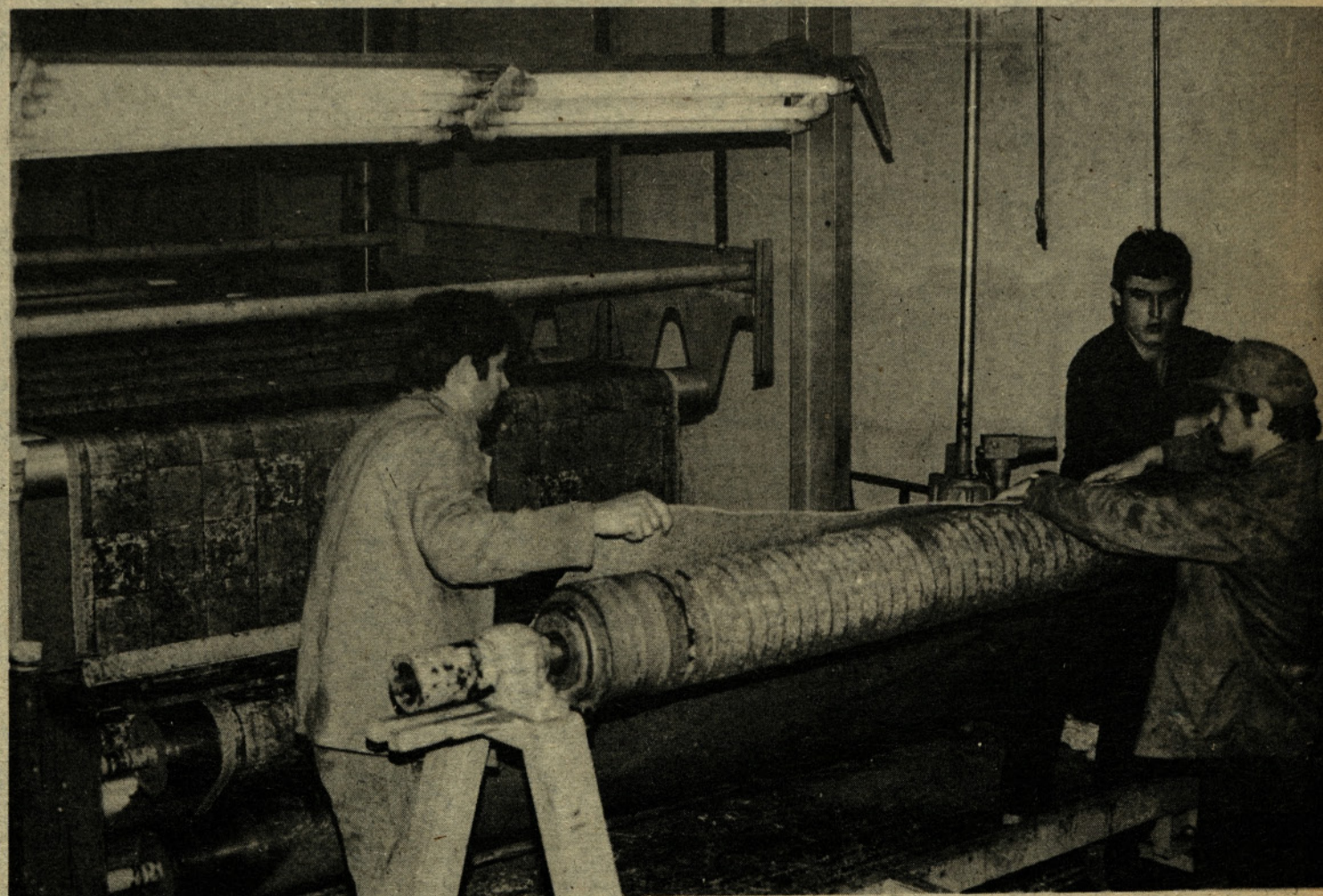
Letošnje leto bo praznovanje občinskega praznika v Žalcu. Opravljena bo samo slavnostna seja, ob tej priliki pa bo prvič predvajan film o občini, ki bo s sliko in glasbo v približno dvajsetih minutah prikazal gospodarski, kulturni in socialni razvoj na območju Spodnje Savinjske doline. Avtor filma je Darko Klarič, glasbo pa je posebej za ta film pripravil Jože Privšek, znani slovenski kompozitor in dirigent.

Dan pred praznikom, 4. julija, bo v Grižah osrednja občinska proslava 40-letnice vstaje in 40-letnice napada na rudnik Zabukovico ter 60-letnice delavsko prosvetnega društva „Svoboda“ v Grižah.

V letu 1982 bo občinski praznik v novoustanovljeni krajevni skupnosti v Vrbju. Menim, da lahko z vso upravičenostjo pričakujemo, da se bodo ta, iz različnih vidikov izredno pomembna praznovanja, nadaljevala v naslednjih letih ponovno po posameznih krajevnih skupnostih. Velika škoda bi bila, če bi od tega načina praznovanja odstopili, saj so prav žalsko občino posnemale glede izvajanja občinskih praznikov mnoge občine v Sloveniji.

Delavec ob strojih

Proizvodnja talnih oblog v Juteksu

Proizvodni program prilagojen zahtevam tržišča

probleme smotrne porabe energije in varstva človekovega okolja.

Vzelo nam bi preveč prostora, če bi hoteli bralcem razgrniti zgodovino od nastanka dimnika do danes, zapišimo zgolj to, da so bili slabi in napačno grajeni dimniki mnogokrat vzrok številnih nesreč, zlasti še požarov, ki so uničevali ljudsko imetje, pa tudi ogrožali človeška življenja.

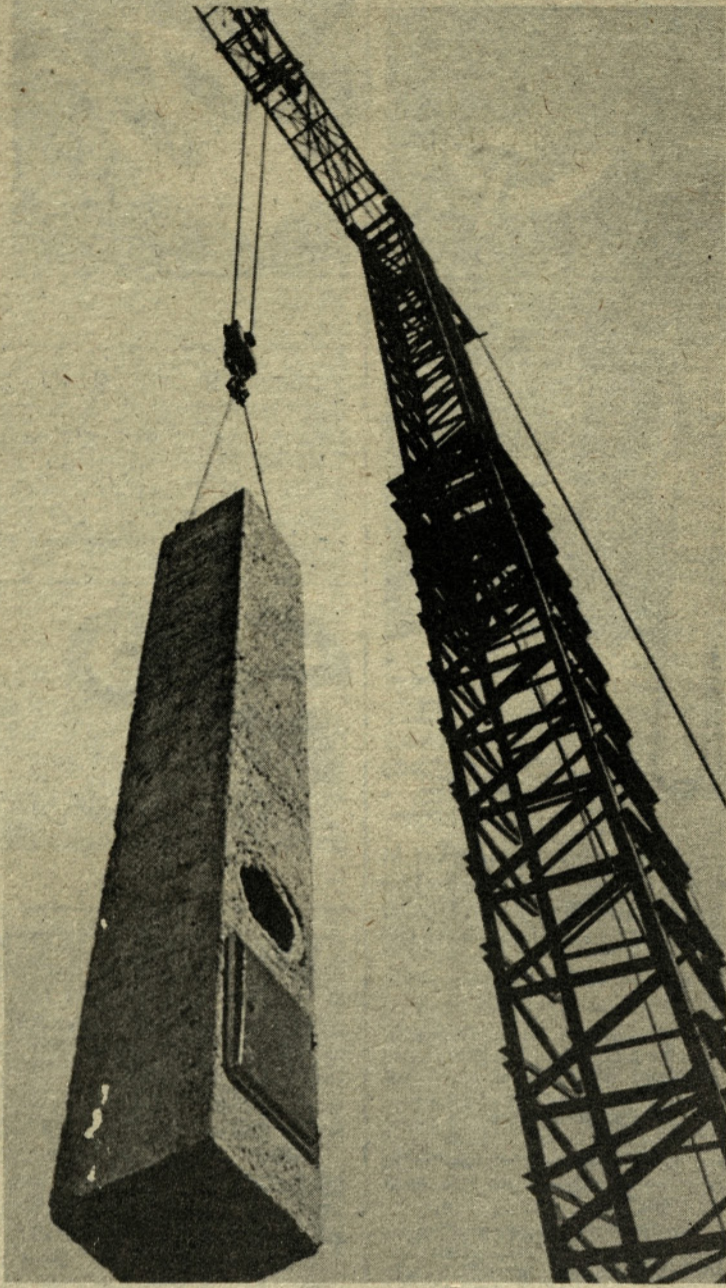
Do pomembne spremembe je prišlo z graditvijo toplotno odpornih dimnikov. Taki dimniki so bili posebnost in so jih gradili zlasti na dvorih in po samostanih. Z razvojem gradbeništva se je razvijal tudi dimnik in tako se je uveljavila gradnja industrijskega načina dimnika.

MONTAŽNI TRO-SLOJNI DIMNIK SISTEMA SCHIEDEL, ki ga proizvaja Gradnja Žalec v največji meri ustreza zahtevam sodobnega dimnika. Ne bo odveč naštetih njegove sestavne dele:

– notranja kislinoodporna in ognjeobstojna šamotna cev; gladke stene in okrogli presek zagotavljajo minimalne odpore in najugodnejši pretok dimnih plinov pri minimalnih dimenzijah

– zunanji plašč oziroma nosilni element, ki ima okroglo odprtino, v katero se vstavlja šamotna cev. Ta element je izdelan iz lahkega betona kvadratne ali pravokotne oblike v različnih kombinacijah (enojni, dvojni, z ali brez ventilacij)

– izolacijski sloj, s katerim lahko dosežemo optimalno izolacijo, hkrati omogoča neovirano dilatiranje notranje cevi v vseh smereh. V normalnih

razmerah je pri Schiedel montažnem dimniku ta sloj nezapolnjen – zračna komora, vstavlja se le terel vrvice na vsakem spoju, ki deli zračni prostor v zaprte komore in elastično vpenja cev.

Vsi montažni elementi, vključno s priključki, so industrijsko izdelani. S tem je možnost slabe izvedbe neznatna, saj je potrebno na gradbišču posamezne elemente samo zmontirati.

DO Gradnja Žalec je specializirano podjetje za proizvodnjo, prodajo in montažo dimnikov. Njen proizvodni program zajema dimnike profila od 13,5 cm do 100 cm, ki se vgrajujejo v novih in starih individualnih zgradbah, kompleksnih stanovanjskih soseskah, družbenih objektih in v industriji.

Gradnja Žalec poleg osnovnega proizvodnega programa proizvaja še etažne dimnike, ventilacije – enojne in zbirne, odprte kamine, montažne greznice, termoizolacijske bloke in ostale betonske izdelke, ki so praktično uporabni v gradbeništvu.

Ko potrebujete strokovni nasvet in pomoč pri gradnji dimnika, se obrnite na pravi naslov: IGM „GRADNJA“ ŽALEC. – Proizvodnja, prodaja in vse tehnične informacije, Latkova vas pri Preboldu.

Telefoni: (063) 722-027, 722-078, 722-144, 722-151, 722-089. Telex: 33 533 – YU – SIGRAD.

Na rob našega zapisa iskreno čestitamo delovnim ljudem in ostalim občanom žalske občine za letošnji občinski praznik – 7. julij!

Vodovod na partizanskih Dobrovljah

Občinska konferenca ZSMS Žalec se v teh dneh pripravlja na lokalno mladinsko akcijo Dobrovlje 81. V akcijo za izgradnjo vodovoda, ki bo trajala štiri dni, se bo vključilo okrog 600 mladih brigadirjev, članov krajevnih organizacij ZSMS, mladincev v združenem delu in krajanov. Brigadirji upajo, da bodo partizanskim Dobrovljam priskočili na pomoč tudi pripadniki oboroženih sil in s tem pomagali pri uresničitvi dolgoletne želje Dobrovelčanov.

F. J.

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC/POLZELA

Petmesečni proizvodni rezultati

Nova specializirana trgovina Tovarne nogavic Polzela v Celju

Kazalci petmesečnega gospodarjenja v Tovarni nogavic Polzela kažejo, da se kolektiv uspešno spoprijema z letošnjimi nalogami. Šibka točka so surovine, ki jih zagotavljajo v glavnem z uvozom. Tovarna, ki sodi med največje proizvajalce kvalitetnih ženskih in moških nogavic pri nas, se je letos v večji meri usmerila v izvoz na zahodno tržišče. Tako dela za izvozne posle že 15 odstotkov vseh zaposlenih delavk.

Kolektiv si je, neglede na težave s surovinami, letos zastavil proizvodni plan – 32.748.000 parov nogavic – kar narekuje polno angažiranost vseh zaposlenih. V petih mesecih so uresničili 42,9 odstotkov letnega plana, kar je vsekakor zadovoljiv uspeh. Še naprej do-

sledno skrbijo za kvaliteto, ki je njihova deviza tudi na zunanjem trgu, kjer se spoprijemajo z močno konkurenco.

Zaradi večje usmeritve v izvoz je razumljivo prišlo do nekaj manjše ponudbe na domačem trgu. Tovarna kljub vsem prizadevanjem ne more ustreči vsem kupcem, ki naročajo njihove nogavice, ki so še zlasti iskane zaradi odlične kvalitete pa tudi lepih vzorcev.

Tovarna si z večjim izvozom zagotavlja potrebna devizna sredstva za nabavo surovin in na dlani je, da si bo kolektiv tudi v bodoče prizadeval del svoje proizvodnje prodati na zunanjih trgih.

Lahko zapišemo, da se kolektiv stabilizacijsko obnaša tudi

na področju notranje organizacije dela, produktivnosti, delovne discipline, skratka, dobro gospodarji.

Trenutni izvoz je sicer usmerjen na zahodni trg, vendar to ne pomeni, da tovarna nogavic Polzela zapira vrata kupcem z Vzhoda. Tako se je v tovarni pred kratkem mudila gospodarska delegacija iz Bolgarije in se zanimala za nakup nogavic. Vse kaže, da bo tudi v to smer prišlo do izvoznega posla. Tu je treba zapisati, da so Bolgari pripravljani plačati s konvertibilno valuto.

Kolektiv tovarne nogavic Polzela ima že vsa leta dober posluh za sodelovanje s krajevnimi skupnostjo in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami

ter društvi, ne le na Polzeli, marveč tudi v širši okolici, kjer živijo njihovi delavci in delavke.

Čeprav letos ne gradijo stanovanj – vsa leta nazaj je tovarna vlagala izdatna sredstva v stanovanjsko izgradnjo, za potrebe svojih delavk – so letos namenili 4,4 milijone dinarjev (hkrati z vezanimi sredstvi) za individualno gradnjo članom kolektiva. Znano je tudi, da je tovarna prispevala svoj velik delež pri izgradnji kulturnega doma, za ureditev šolstva, otroškega varstva itd. Tudi ta denar je bil dobro naložen, saj je prispe-

val k višjemu standardu krajanov.

Pred vhomom v tovarno danes stoji ena najlepših, sodobno opremljenih tovarniških trgovin paviljonskega tipa. Dobro je založena z nogavicami, ki jih proizvajajo v tovarni. Trgovina ima na zalogi tudi cenejše nogavice z napako, skratka, izbira je dobra, zato je tudi vedno obiskana.

Tovarna je pred kratkim na vogalu Miklošičeve in Stanetove ulice v Celju odprla novo specializirano trgovino, kar je vsekakor pridobitev za Celjane.

Na rob našega sestavka bi se zapisali, da je v tovarni dobro poskrbljeno za družbeno prehrano in da imajo delavci in delavke pa tudi njihovi svojci (družine) ugodne možnosti letovanja v Piranu (44 postelj), Bohinju (16 postelj) pa tudi v devetih kamp prikolicah. Dopuste koristijo kolektivno in v tem času redno opravijo vsa potrebna očiščevalna in remontna dela na strojih.

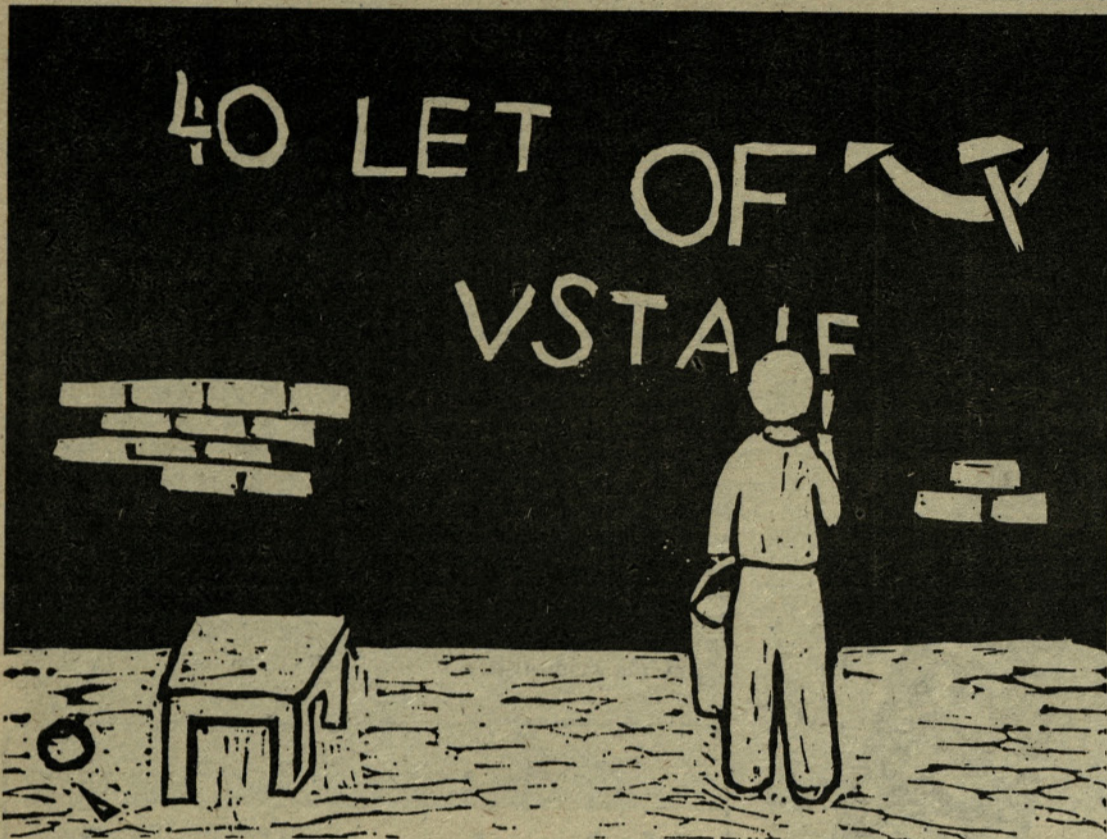
Povejmo še to, da imajo 22 rednih študentov in 37 izrednih, takih, ki se šolajo hkrati ob delu.

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC/POLZELA

Detalj s ponudbe in prodaje nogavic

NAŠ PIONIRSKI KOTIČEK...

Tokrat vam v pionirskem kotičku predstavljamo naloge učencev 4. in 8. razredov osnovnih šol, ki so bile izbrane kot najboljše v nagradnem razpisu ob obletnici ustanovitve OF. Tega razpiše vsako leto Svet za razvijanje in ohranjanje revolucionarnih tradicij pri Občinski konferenci SZDL Žalec. Učenci 4. razredov so pisali naloge na temo „Tako je bilo“, osmošolci pa so opisali 40-letnico ustanovitve OF in vstaje.

Tako je bilo

Pričela se je druga svetovna vojna. Brez napovedi si Nemci in njihovi prijatelji 6. aprila 1941 z zračnim napadom porušili Beograd. Jugoslaviji in njenemu ljudstvu so se obetali težki časi. Naši narodi so takoj pričeli boj proti sovražniku. Mnogo zavednih in pogumnih ljudi je odhajalo v partizane. Med njimi je bil tudi moj ded. Bil je borec XIV. divizije - minerskega bataljona. Minirali so ceste, železnice, mostove...

Najbolj se spominja bojev v okolici Žužemberka. Tam je bil šest

mesecev. Minirali in napadli so skoraj vsak dan, borbe pa so trajale tudi po tri in več dni. V hudi in mrzli zimi so bili borci do kraja izmučeni. Večkrat lačni kot siti so se spopadali z mnogo močnejšim sovražnikom.

Med pripovedovanjem mi beseda večkrat zastane, zagleda se nekam v daljavo in globoko vzdihne: „To so bili hudi in težki časi!“

Se posebno mi je ostal v spominu dogodek iz Kočevja. Skupina petnajstih borcev se je po končani minirski nalogi ustavila pri samotni kmetiji. Bilo je deževno aprilsko vreme. Premočeni in utrujeni so posedli na veliko krušno peč, da si

ogrejejo slabotna telesa. Toda niso se dolgo gregli. Zunaj je odjeknil strel - bili so Nemci. Bosi in na pol oblečeni so poskakali skozi okna. Bili so obkoljeni. Takrat je padlo devet dedovih tovarišev. Še danes ne ve, po kakšnem srečnem naključju je prišel do bližnjega gozda in ostal pri življenju.

Ko obuja spomine na partizanske dni, se mu oči večkrat zasolijo. To so solze bolečine in sreče hkrati, kajti ponosen je, da je tudi on prispeval svoj delež, da mi živimo srečni v lepi in svobodni domovini.

MARKO VIDEMŠEK
OŠ VINSKA GORA
4. razred

Večkrat rada poslušam dedka, ki mi pripoveduje svoje doživljanje iz partizanskih let. Bil je borec I. čete Tomšičeve brigade, zato mi je o tej partizanski enoti povedal že veliko zanimivih zgodb. Prav v teh prazničnih dneh mi je opisal boj, v katerem je izgubil dobrega tovariša, Gregurja z Mrzlice.

Bila je prva nedelja v oktobru leta 1944. Tomšičeva brigada, v kateri je bil dedek pomočnik mitraljezca, se je pomikala iz Gornjega grada proti Kamaiku. Na Črnicu je brigada naletela na močno nemško enoto s tanki. Partizani so se umaknili v zasedo in okoli štirih popoldne napadli Nemce. V srditem boju je padlo mnogo Nemcev in partizanov. Zaradi velike premoči Nemcev so se

partizani proti večeru odločili za umik. Ta pa je bil težak, ker je ves dan deževalo, četa pa je imela mnogo ranjencev. V nogo je bil ranjen tudi mitraljezec, zato je dedek prevzel njegovo orožje in pomagal tovarišu pri umiku. Na strmeh pobočju je sovražnikova krogla zadela tudi dedkovega prijatelja Gregurja. Hotel mu je pomagati, a zaman. Bil je mrtev. Njegov sin Pepček, ki sedaj kmetuje na Mrzlici, rad obišče dedka, da mu pripoveduje o očetu, ki ga ja komaj poznal.

Danes je naša domovina svobodna in ugledna država. Ta svoboda pa je terjala veliko žrtev. Pionirji se tega zavedamo in spoštujemo vse, ki so v tem boju sodelovali. Želimo jim biti podobni, želimo ohraniti to, za kar

so mnogi dali svoja življenja.

Srečna in ponosna sem, ker živim v svobodni, socialistični in samoupravni Jugoslaviji. Naša svoboda se kaže v govoru, v delu, v odločanju in življenju. Največjo zahvalo za vse to pa smo dolžni svojemu voditelju in vzorniku tovarišu TITU. Bil je človek, ki je ljubil domovino, ki je spoštoval človeka, ki je osvobajal zatirane. Našega dragega maršala ni več med nami, ostal pa je v naših srcih. Pionirji v teh dneh ponovno obljublamo: „Vedno bomo hodili po Titovi poti in uresničevali njegove želje in cilje!“

ALEKSANDRA VINDER
OŠ Bratov Juhart, Šempeter
4. razred

to, ker so partizani pred dobrim mesecem osvobodili celjski zapor - Stari pisker. Nemci so Galicijo zasedli na hitro in sedaj se je bilo treba skriti. Tovariš Stojan je šel k prijatelju Mirku, da bi se skupaj skrila.

Odločila sta se, da se bosta umaknila v podzemno jamo nad Zlodejem. Menjaje sta stražila, da se Nemci ne bi približali jami. Čez dva dni je bil na straži Stojan. Gledal je, kako Nemci hodijo okoli Trzanove domačije. Kar naenkrat je zagledal Nemce

že kakih sto metrov od skrivališča. Rekel je Mirku, naj se pripravi na beg. Tudi sam je skočil ven, takrat pa so zaregljali nemški rafali. Imel je srečo, da ga ni zadelo. Mirko je pri drugem izhodu ušel.

Ko sta se tovariša Stojan in Mirko po treh tednih zopet srečala, nista mogla verjeti, da sta živa. Bila sta srečna. Za tovariša Stojana je bil to najsrečnejši dogodek v vojni.

JOŽI KRULEC
OŠ Galicija
4. razred

40-letnica ustanovitve OF in vstaje

Vemo, da narodi naše domovine niso vseskozi živeli v svobodi, slogi in enakopravnosti. V naši zgodovini so se pojavljali tudi težki časi in zagotovo je bilo najtežje obdobje druga svetovna vojna - štiri leta trpljenja in grozot.

Ko sta 25. marca 1941 Maček in Cvetković podpisala pristop k trojnemu paktu, je to pomenilo vsem zavednim Jugoslovanom sunek v srce. Takoj so se odzvali z demonstracijami, njihovo geslo pa je bilo: „Bolje rat, nego pakt!“ In potem tisti usodni 6. april... Pomlad, ki se je komaj začela, se je spremenila v nekaj groznega, neresničnega... v samo trpljenje, v prelivanje krvi.

Ko so sovražniki prodrli v našo ožjo domovino, to naše KP ni omajalo. Kot svetel mejnik pomeni za Slovence 27. april 1941, ko so v Vidmarjevi hiši na Večni poti v Ljubljani ustanovili OF slovenskega naroda. Sestanek je bil sklican zelo na hitro, vodja pa je bil Boris Kidrič. Josip Vidmar je o tem dejal: „S tovarišem Kidričem sva se

seznanila in bila povezana že dobro leto prej, se pravi od takrat, ko se je vrnil iz Francije... in tako je prišel 27. aprila 1941 k meni in me seznanil: „Danes bo pri nas pomemben sestanek, vse bo zelo kompromisno...“ Prav zaradi tega me ni že prej seznanil o sestanku.“

In zakaj je OF tako pomembna? Na tem sestanku so sprejeli zgodovinsko pomembne naloge in gotovo ne bi brez OF tako zgodaj doživeli svoje vstaje - 22. julija 1941! Borili so se prav vsi - od dedka do vnuka - ne glede na spol. OF je skrbel za trošenje letakov po mestu, da je bilo ljudstvo obveščeno o vsem, kar se je dogajalo. Kakšno junastvo je bilo, takrat pisanje po stenah. Ponavadi so to delo opravljali naši najmlajši, ki jih OF ni podcenjevala.

V Ljubljani se je oglašal tudi radio „KRICA“, ki ga je ravno tako ustanovila OF leta 1942. Tu pa so tiskali tudi svoj časopis - Slovenski poročevalec in letake. OF je bila pravzaprav nekakšna „Država

v državi“, ki se je odločila, da bo skupno z ljudstvom premagala sovražnika ter združeno z ostalimi jugoslovanskimi narodi ustanovila novo - TITOVO Jugoslavijo.

Da pa je bila OF, katere delo danes nadaljuje SZDL, resnično organizacija, ki je povezovala ljudstvo, povedo tudi besede Iva Zornana: „Vsi smo bili oči in ušesa OF, in ljudstva, ki se bori za svobodo, ni mogoče premagati!“

IRENA BREZGOVŠEK
OŠ Peter Sprajc - Jur
8. b razred

Nalogi Vesne Štadler iz OŠ Vere Šlander Polzela in Janete Galjot iz OŠ Vlada Bagata Braslovče bomo zaradi pomanjkanja prostora v pionirskem kotičku, objavili v naslednji številki.

Vsem učencem nagrajenih nalog tudi čestitke uredništva!

Prebrali smo v tisku naših kolektivov

KAKO SO GOSPODARILI - „Zagotoviti boljšo preskrbo s surovinami, bo nedvomno tudi v bodoče naš osnovni problem, ki ga bomo morali rešiti. Tako uvoz in tudi nakup surovin pri domačih proizvajalcih, zahtevata vse več deviznih sredstev, ki jih bomo morali pridobiti s povečanjem izvoza in združenega dela in sredstev z drugimi organizacijami.“

V prvem kvartalu letošnjega leta smo uspeli z lastnim izvozom pokriti 16,8 odstotkov uvoza, kljub temu pa so se nam povečali devizni prilivi za 45 odstotkov v primerjavi z lanskim letom.

Pričakujemo, da se bo oskrba z osnovnimi surovinami v drugem polletju izboljšala zaradi razširjene proizvodnje JULONA, katerega izgradnjo je sofinanciral tudi naš kolektiv,“ je v svojem članku v zadnji številki Lastovke, glasila kolektiva Tovarne nogavic Polzela, zapisal Alojz Došler.

DO VEČJE ŠTIPENDIJE - „Z upoštevanjem novih določil smo tudi v naši delovni organizaciji povečali štipendije za 47 odstotkov. Tako po novem znaša najnižja štipendija 1.544 dinarjev, najvišja pa 3.088 dinarjev. Štipendisti si lahko pridobijo del štipendij iz združenih sredstev (če dohodek na družinskega člana ne presega 55 odstotkov povprečnega OD v SRS), je v svojem sestavku v eni zadnjih številki Savinje, glasila LJK Savinja, zapisala Mojca Majerle.

SIP

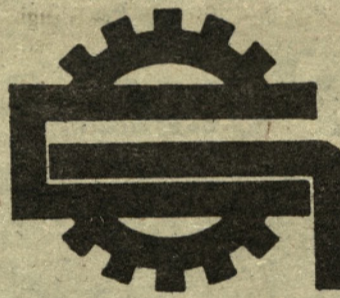
OBETI V SIP ŠEMPETER - „Samo še slab mesec dni in za nami bo že pol letošnjega leta, s tem pa tudi pol proizvodnih rezultatov. Če ne bo v tem mesecu kakšnih posebnih ovir, lahko precej zanesljivo napovemo, da bomo prvo polletje zaključili kar uspešno saj doslej nismo imeli bistvenih proizvodnih zastojev. Pojavljale so se res vseskozi težave, ki pa smo jih s skupnimi močmi dokaj uspešno odpravljali,“ je uvodoma zapisal član kolektiva SIP Šempeter v zadnji številki Obvestil - I. Petrovec. Sprašuje se kako bo drugo polletje?

Ugotavljajo tudi, da so imeli konec maja v DO SIP zaposlenih 1127 delavcev. Na novo je v tem mesecu združilo delo 28 delavcev.

HMEZAD V PRVIH TREH MESECIH - „Z letnim planom smo si zastavili 9 odstotno povečanje količinskega obsega proizvodnje in storitev in na osnovi tega ob upoštevanju porasta cen tudi povečanje celotnega dohodka. Gibanje proizvodnje v prvih treh mesecih ne daje prave slike, saj je bilo v tem obdobju največ vlaganj, proizvodnja pa se pokaže pozneje. Neglede na to ugotavljamo, da v številnih dejavnosti plana ne uresničujemo tako, kot bi morali, kar se odraža tudi v skromnih finančnih rezultatih.

Laško rečemo, da je osnovni vzrok zaostajanja za planskimi predvidevanji v neskladju cen kmetijsko-živilskih proizvodov,“ smo med drugim prebrali na 2. strani nove številke Hmeljarja, glasila delavcev SOZD Hmezad.

Poročajo tudi o 12. letni skupščini hmeljarjev, na kateri so razpravljali o problemih in nalogah v smeri nadaljnega razvoja hmeljarstva na Slovenskem.

V FERALITU SO PRAZNOVALI - V majski številki Feralita, glasila delovnega kolektiva te DO so v fotoreportaži na dveh straneh prikazali praznovanje Feralita '81. Iz nasmejanih obrazov razberemo, da so bili nagrajeni delavci veseli priznanj. S priznanji so se spomnili tudi inovatorjev.

„Pričakovali smo, da bo vsaj do polletja rast cen našim repromaterialom počasnejša, vendar tu ni tako. Že pred 1. aprilom smo prejeli nove zahteve o podražitvi in to predvsem materialov, ki so deficitarni na tržišču.“ Ugotavlja še, da je rešitev za njihovo DO edino v tem, da bodo vlagali vse napore za večjo storilnost in dosegli novo razmerje cen njihovih proizvodov, piše v svojem sestavku dopisnik J. R.

Delegatska vprašanja

Kdo bo saniral uničeno cesto skozi Vransko?

To vprašanje je postavila delegacija krajevne skupnosti Vransko z ozirom na to, da je omenjena cesta v nemogočem stanju, saj pelje skozi Vransko dnevno okoli 200 avtobusov.

Na zastavljeno vprašanje so odgovorili pri Samoupravni komunalni interesni skupnosti Žalec, kjer menijo, da je cesta skozi Vransko dotrajala zaradi stalnega preobremenjevanja, ki ga povzroča izredno močan avtobusni promet in še posebno težki tovornjaki, ki jih na to cesto usmerjajo prometni organi v času, ko je cesta M 10 zaprta ali ko veljajo omejitve. Dokler ta problem ne bo rešen, se stanje na cesti skozi Vransko ne bo izboljšalo, niti ni mogoče pristopiti k obnovi. Asfaltno vozišče so v okviru rednega vzdrževanja že zakrpali, samo urejanje ceste pa bo mogoče reševati postopoma v sklopu urejanja in financiranja celotne problematike naselja.

Kako je z anuitetami za kulturni dom na Vranskem?

Delegacija krajevne skupnosti Šempeter je pri obravnavi ocene kulturne dejavnosti v občini zastavila vprašanje, kako to, da

je pri investicijah za leto 1980 navedeno tudi plačilo anuitet za krajevno skupnost Vransko (Kulturni dom Vransko) iz sredstev samopriskpeva, ko pa o poravnavi anuitet iz teh virov ni bilo nikjer in nikoli govora?

Občinska kulturna skupnost v zvezi s tem odgovarja, da referendumski program za obdobje 1980-1985 za področje kulturne dejavnosti vključuje tudi poravnavo zaostalih obveznosti (anuitet) za kulturni dom na Vranskem v višini 3.100.00 dinarjev in krajevni samopriskpevek, ki se zbira pri kulturni skupnosti.

Občinska kulturna skupnost je na svoji seji dne 18. maja 1980 sprejela vrstni red izgradnje objektov in poravnavo obveznosti, po katerem se bodo iz naslova referenduma odplačevalne anuitete za dom kulture na Vranskem v letu 1980 in 1981.

Na podlagi vrstnega reda in programa so v letu 1980 krili del obveznosti krajevni skupnosti Vransko, zato omenjena trditev delegata iz Šempetra ni utemeljena.

Zakaj pošte ne poslujejo ob sobotah?

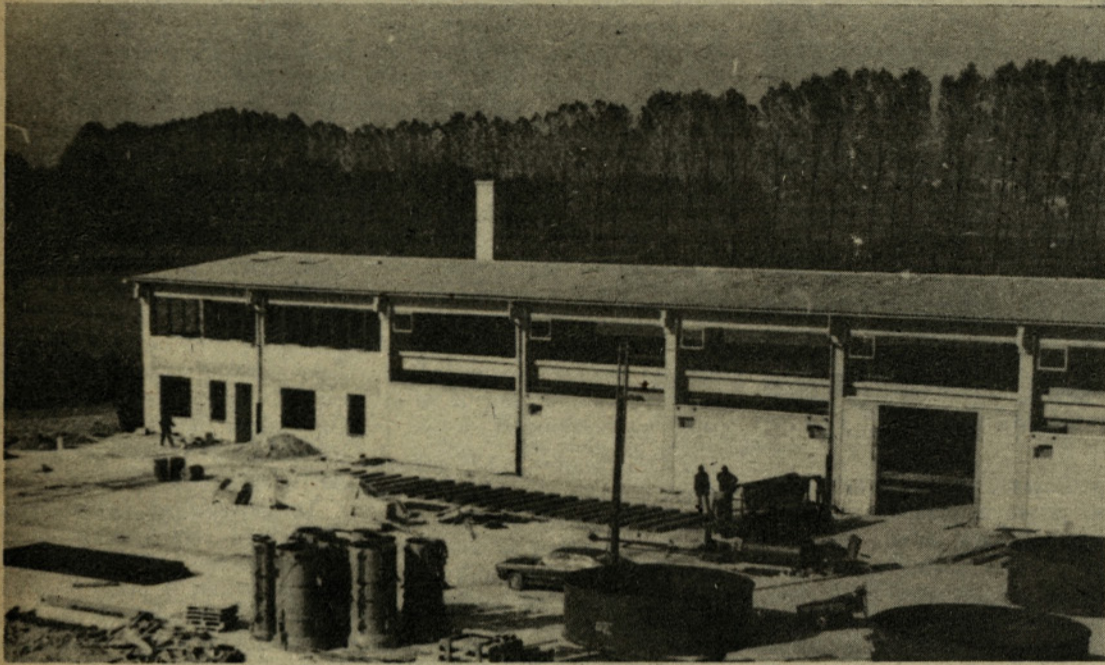
Delegacija krajevne skupnosti Trnava se ne strinja z ukinitvijo poslovanja pošt ob sobotah ter v zvezi s tem zahteva dodatna

pojasnila oziroma utemeljitev. TOZD za PTT promet v Celju utemeljuje, da je Samoupravna interesna skupnost PTT prometa Slovenije v letu 1980 posredovala v javno pravno sporazum o delovnem času PTT enot, ki opredeljuje, da PTT enote z enim sprejemnim delavcem ob sobotah ne delajo. Prav zaradi tega, da bi približali storitve občanom, so te pošte ob sredah odprte od 16. ure. Takšna praksa se je pokazala kot dobra že v prejšnjih letih, saj se PTT storitev lahko poslužujejo tudi tisti občani, ki delajo do 14.00 ure.

Kadar so izplačilni dnevi pokojnin, pošta ob sobotah normalno posluje. Promet pri PTT enoti na Gomiškem je bil ob sobotah dosežen le do 50 odstotkov, kar ne opravičuje, da bi pošta poslovala ob sobotah. Z novim planom prevoza 1980/81 smo 1. junija 1980 glede na analizo prometa pristopili k spremenjenemu delovnemu času, namesto sobote dela delavka v podaljšanim delovnem času v sredo. S to spremembo se je doseženi promet nekoliko povečal, vendar posluje PTT enota na Gomiškem še vedno na robu rentabilnosti. Pri PTT so nam tudi zagotovili, da bodo enote tistih pošt, ki dosegajo večji promet, pričele ponovno posloovati tudi ob sobotah.

nivo
n. sol. o.

NIVO Celje odpira v Vrbju nov obrat za proizvodnjo gradbenega materiala

Nov obrat za proizvodnjo gradbenega materiala v Vrbju

„20 let delovne organizacije NIVO Celje pomeni 20 let vztrajnega dela, nepretrgane rasti in napredka. Skromni začetki, maloštevilni kolektiv, redki strokovni kadri in skromna oprema pa so bili kljub vsemu že ob samem začetku čvrst temelj sedanjim dosežkom.

Kolektiv si je že v prvih letih dela zastavil za nalogo, da bo ukrotil podivjane vode, ravno tako pa tudi z vodo smotno gospodaril. Intenziven razvoj gospodarstva je zastavljal kolektivu iz leta v leto nove, zahtevnejše naloge. Z vztrajnim delom v kateremkoli obdobju smo nenehoma uspevali, napredovali,“ so ob praznovanju 20-letnice delovanja DO NIVO Celje zapisali člani kolektiva. Danes so že krepko zajadrali v tretje de-

setletje, vendar izrečena ocena še velja, kajti kolektiv navdse uspešno opravlja svoje naloge tudi v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja...

NIVO je te dni zaključil z izgradnjo novega obrata za proizvodnjo gradbenega materiala na področju naše občine. Gre za proizvodnjo armiranobetonskih centrifugalnih cevi in betonske galanterije. Obrat je zametek bodoče industrije, vsaj tako je tudi obravnavan v njihovih programih. Proizvodnja, ki je stekla v novem obratu, je v celoti novost na jugoslovanskem tržišču, saj po sistemu centrifugiranja cevi ni proizvajalca v Jugoslaviji.

Niko Rožič, direktor NIVO-ja: „Dolga leta smo usklajevali našo investicijo z industrijo

gradbenega materiala. Žal nismo imeli podpore, razen v Salonitu Anhovo in pri splošnem združenju IGM ter SISEOT-u. Industrija gradbenega materiala v Sloveniji, isto velja tudi za Jugoslavijo, za potrebe vodnega in komunalnega gospodarstva v razvojnem pogledu ni skrbela za njene izdelke. Zavedali smo se, da bomo vodarji postali zanimivejši, prodornejši, če bomo izdelke, ki jih specifično potrebujemo, sami izdelali. Proizvodnja je stekla. V prvi fazi bomo proizvajali armiranobetonske centrifugalne cevi od premera ϕ 300 mm-1600 mm. Centrifugirane cevi imajo naslednje prednosti:

– cevi so vodotesne, enako spoji,

– sistem cevodov grajen s temi cevmi predstavlja fleksibilen element ter je zaradi tega izvedba kolektorjev, industrijskih vodovodov cenejša do 50 odstotkov od dosedanjega načina izgradnje,

– izredna gladkost in nizka hrapavost omogočata uporabo za 100 do 200 mm manjši premer,

– sistemi, zgrajeni z armiranobetonskimi centrifugalnimi cevmi, so posebno primerni za vgraditev na potresnih in rušnih področjih,

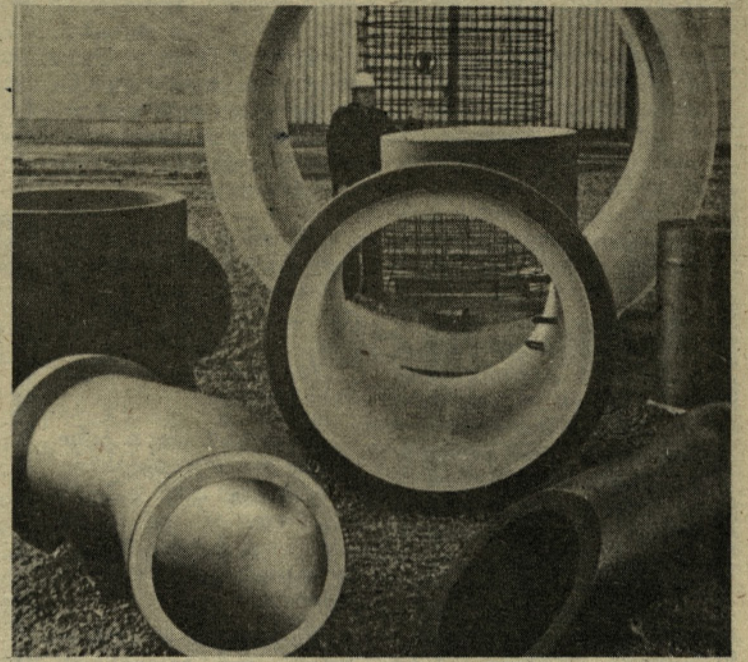
– glede na obremenitev so cevi poljubno armirane, pri odvodu agresivnih snovi pa jih je možno s predhodno obdelavo izdelati tudi varne proti tem medijem,

– montaža se v celoti opravi strojno,

– cevi so za 30 odstotkov cenejše od salonitnih cevi. Proizvodnja je organizirana tako, da je na osnovi predhodnega naročila možno izdelati v samem obratu projekt, proizvesti pa tudi vse priključne komade in jaške.

Nova proizvodnja bo pomembna pridobitev pri varstvu okolja. Izrečene besede naših najvidnejših strokovnjakov s tega področja zagotavljajo, da je to prava pot. V NIVO-ju so prepričani, da s prodajo tudi v času vsesplošnega omejevanja naložb ne bo težav.

Poleg proizvodnje cevi so v nove obrate prenesli iz Celja obstoječo proizvodnjo betonske galanterije. Posodobljena oprema v te namene omogoča že danes povečano proizvodnjo betonske galanterije tudi za desetkrat. Obseg izdelkov, ki jih

Cevi, izdelek NIVO-ja Celje

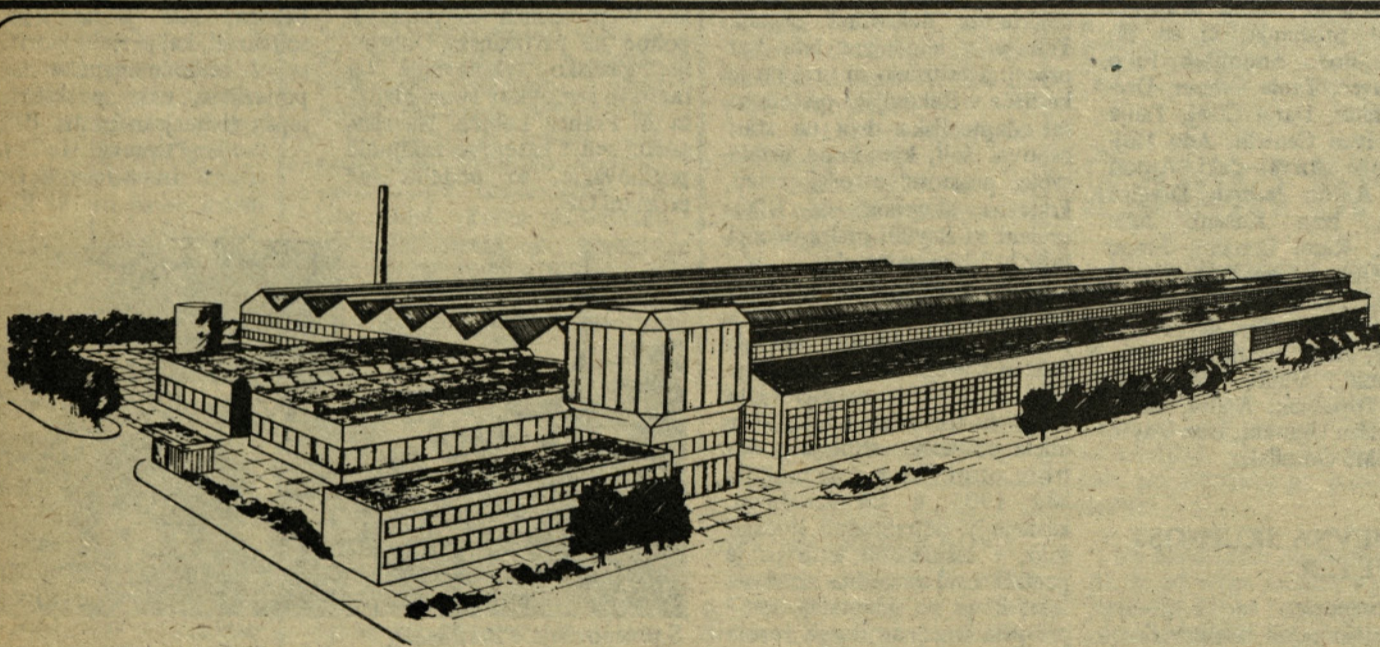
proizvajajo, je dokaj velik. Poleg raznih koritnic, muld, kaštnih elementov in stebričkov so trgu ponudili še dva zanimiva artikla – sanitarni boks in silose za kompost raznih dimenzij.

NIVO računa, da bo širil proizvodnjo gradbenega materiala v korak s potrebami trga in v to smer imajo že pripravljene tudi nove programe. Upajo, da bodo že konec leta ali na začetku prihodnjega leta pričeli z izgradnjo II. etape, ki bo obsegala izgradnjo parnih komor, razširitev proizvodnje armiranobetonskih cevi za potrebe potisnih cevi in votlih pilotov. Tudi ta razširitev zajema proizvode, ki jih danes na jugoslovanskem trgu ni.

Obrat za proizvodnjo gradbenega materiala bo že letos zapo-

sloval 40 delavcev, v naslednjem letu pa 60. Obrat bo postal samostojna temeljna organizacija združenega dela – industrija gradbenega materiala NIVO.

Niko Rožič: „Zavedajoč se pomembnosti tega dosežka in truda, ki so ga vložili predvsem vsi delavci, zaposleni v omenjenem obratu, si zaslužijo vse priznanje. Glede na enotnost kolektiva in pripravljenost prijetei za delo, jim zaupamo in smo trdno prepričani, da bodo tudi v bodoče svoje delo opravliali tako dobro kot doslej. Zavedamo se težav, ki so jih imeli. Iz objektivnih vzrokov so nekateri roki bili prekoračeni, toda cilj je dosežen – to pa je bistvo vloženega truda.“

SIP odpira novo tovarno kmetijskih strojev

Ob prazniku delovne organizacije SIP Šempeter in v počastitev 40-letnice vstaje, Dneva borcev in Praznika občine Žalec, bo 3. julija otvoritev nove tovarne kmetijskih strojev v Šempetru v Savinjski dolini. Slovesnost bodo popestrili s kulturno-etniškim programom in demonstracijo proizvodnje v novi tovarni.

Nova, moderna in najsodobnejše opremljena tovarna kmetijskih strojev v Šempetru pomeni veliko pridobitev za jugoslovansko kmetijstvo ker si tovarna zastavlja v svoj program kmetijske stroje, ki so zaradi svoje vrhunske kvalitete pa tudi prilagojenosti našim razmeram zelo iskani ne le na jugoslovanskem tržišču, marveč tudi na tujem.

Tako načrtujejo med drugim 3000 koruznih kombajnov, 5000 silažnih kombajnov in 7000 raznih drugih kmetijskih strojev. Nova tovarna bo zaposlila 350 delavcev. Več o novi tovarni v naslednji številki. Pogled na novo tovarno v okviru strojne industrije SIP Šempeter.

SIP

STROJNA INDUSTRIJA
n. sol. o.

Šempeter v Savinjski dolini
Slovenija • Jugoslavija

telefon: 063/701 500
telex: 33562 YU SIP

VABILO

za praznik DO in ob otvoritvi nove tovarne

SIP – TKS
prirejamo

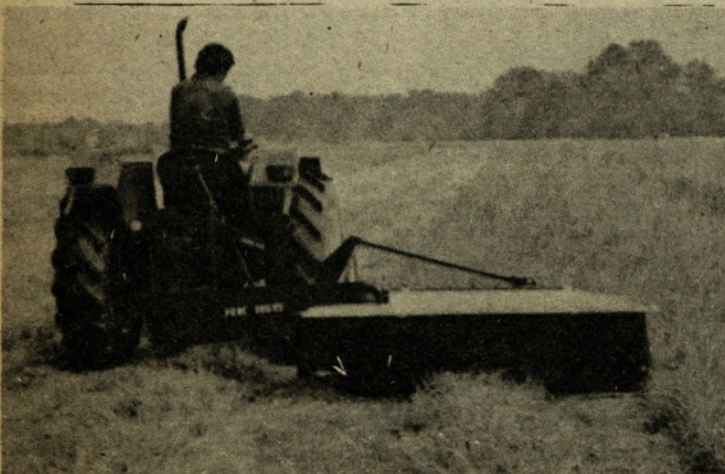
VELIKO DEMONSTRACIJO
SIP kmetijskih strojev
1. julija 1981

ob 16. uri v Šempetru v Savinjski dolini – iznad železniške postaje. Demonstrirali bomo najnovejše dosežke v lastnem razvoju ter iz inozemske proizvodne kooperacijske menjave

- disk traktorske kosilnice
- vrtavkaste obračalnike in zgrabljalnike
- silažne rezalne prikolice
- gorske transporterje
- mini traktorje.

Vljudno vas vabimo, da si ogledate te številne novosti iz linije strojev za pripravo krme, ki jih bomo začeli z izgraditvijo nove tovarne masovno proizvajati. Dobrodošli!

SIP – Strojna industrija
Šempeter v Sav. dolini

Žalčanom popravlja čevlje

Nova rdeča tabla, ki visi nad pločnikom pripeta na staro hišo na Slandrovem trgu v Žalcu, vabi potrošnike, da si v dvorišni delavnici lahko dajo popraviti čevlje. Čevljar Nikola Živkovič ima delavnico odprto dnevno od 7. ure zjutraj do 13. ure, v popoldanskem času pa od 15. do 17. ure.

Tak odpiralni čas je ugoden zlasti za tiste potrošnike, ki so do 14. ure v službah in tako lahko prinesejo strgane čevlje po delu. Nikola nam je dejal, da ga je za ureditev delavnice spodbudil članek v Savinjskem občanu, kjer smo poročali o ugodnostih pri odpiranju storitvenih obrti. Zaprošil je in dobil kredit za ureditev delavnice in nakup potrebnega orodja. Delavnico si je uredil kar v opuščeni kuhinji, v kateri so nekoč pripravljali pičo za živino.

Nikola je poprej več let delal v nekaterih podjetjih, pač kar mu je prišlo pod roke, vendar se v mislih ni odrekal čevljarjski obrti, katere se je izučil.

„Vesel sem, da se mi je sedaj želja izpolnila. Čeprav sem delavnico odprl šele pred kratkim, prihajajo že prve stranke. Vse več jih je in lahko si mislite, da si prizadevam ustreči. Vem tudi, da veliko ljudi ne more dopoldne v delavnico, zato sem se odločil tudi za popoldanski čas.“

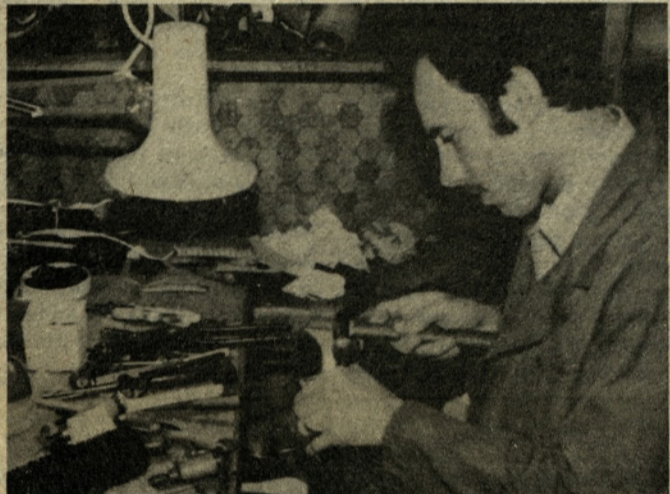
Nikola je poročen in žena, ki je kmetijski tehnik, je dobila stanovanje, zato ga stanovanjsko vprašanje ne tare.

„In kako nabavljate potrebno usnja?“

„Za začetek sem si nakupil manjšo zalogo podplatnega in drugega usnja v Zagrebu. Danes ni več takšne izbire usnja kot nekoč, vendar se trudim, da ga imam za popravila.“

„Zakaj ste se odločili za žalec?“ smo ga pobarali. Dejal je, da mu je žalec všeč, prav tako pa tudi ljudje in da sta z ženo v tej sredini srečna.

Tk. Lc.

Nikola Živkovič v svoji delavnici

Gasilsko tekmovanje v Vinski gori

V okviru Občinske gasilske Zveze Žalec prirejajo vsako leto tekmovanje mladinskih in ženskih desetih po krajevnih skupnostih. Tokrat je tekmovanje odlično pripravilo GD Vinska gora.

POLETNA ŠOLA V NARAVI

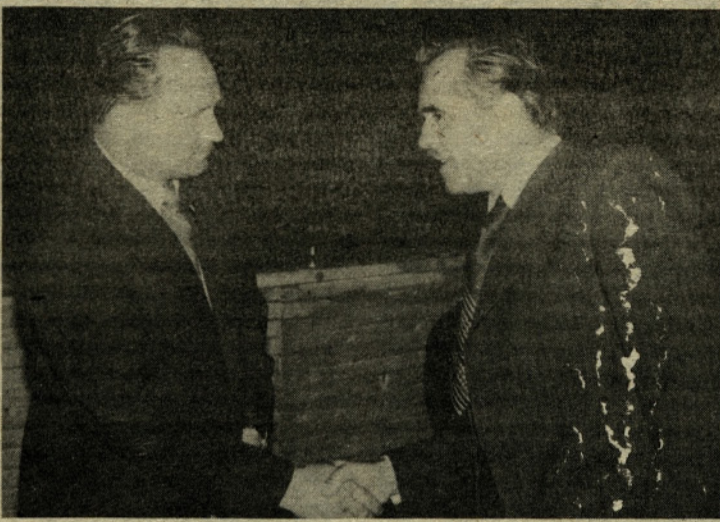
Učenci tretjih in četrtyh razredov podružničnih šol Ponikve in Galicije so imeli poletno šolo v naravi v Strunjanu. Večina otrok se je prvič peljala z vlakom in tudi prvič videla morje. Stanovali so v Poštarskem domu, plavanja pa so se učili v bazenu hotela Svobode. Šola v naravi je uspela, saj se je vseh 44 učencev naučilo plavati, poleg tega pa so se seznanili tudi z značilnostmi obmorske pokrajine, ogledali so si Izolo, Piran in soline v Strunjanu. Tudi za domotožje ni bilo časa, saj je bil delovni dan od 6. ure zjutraj do 9. ure zvečer poln dela in igre. Otrokom je šola v naravi nudila več kot samo plavanje, čeprav je temu namenjena in prav je, da bi se te oblike šole v naravi držali tudi v prihodnje.

J. Krulec

Zbrani pionirji na tekmovanju v Vinski gori

Praznovali so na Gomilskem, v Šempetru, Braslovčah in Letušu

Andrej Urankar prejema priznanje na Gomilskem

KRAJEVNA SKUPNOST GOMILSKO

V tej krajevni skupnosti so zadnje dni maja že tretjič praznovali svoj krajevni praznik, ki ga posvečajo spomenu na I. konferenco KPS pri Šmiglovi zidnici. Slavnostne seje v Domu krajanov so se udeležili številni predstavniki družbenopolitičnega življenja kraja, občine in sosednjih krajevnih skupnosti. Predsednik skupščine krajevnih skupnosti Slavko Tiselj je v svojem govoru poudaril uspehe, ki so jih dosegli v času od lanskega do letošnjega praznovanja, med katere sodi tudi Dom krajanov, ki so ga odprli ob slovenskem kulturnem prazniku. Letošnje praznovanje pa so obeležili tudi z novimi delovnimi zmagami. Tako so odprli nov most čez potok Bolsko, del regulirane Bolske in večnamensko igrišče v Šmatevžu.

Za dosežene uspehe se je v imenu družbenopolitičnih organizacij občine zahvalil predsednik skupščine Viljem Petek. Ob tej priložnosti pa so za uspešno in požrtvovalno delo pri izgradnji Doma krajanov podelili priznanja, ki so jih prejeli: Božo Andoljšek, Filip Beloglavec, Tanja Cehner, Drago Cehner, Darja Cizej, Tanja Cizej, Ivan Centrih, Ado Hojnik, Jože Horvat-Jaki, Anton Jelen, Anton Jerman, Dragica Juhart, Ivan Kosem, Jože Kugler, Karel Orožim, Franc Praprotnik, Milan Pinter, Ivan Rajovec, Franc Rančigaj, Janez Strnad, Boris Sajovic, Adolf Sajovic, Alojz Slemenšek, Drago Šmid, Vinko Topovšek, Boris Topovšek, Andrej Urankar, Dušan Urankar, Ivan Vaš in OO ZSMS Gomilsko.

KRAJEVNA SKUPNOST ŠEMPETER

V Šempetru se 13. junija spominjajo prvih izselitev Šem-

petranov v Srbijo. V ta namen so pripravili praznovanje, ki je potekalo ves teden, zaključili pa so ga s slavnostno sejo, na kateri je spregovoril predsednik skupščine krajevnih skupnosti Vinko Janič. Poudaril je pomen praznovanja, orisal pa je tudi dosežke krajevnih skupnosti in nakazal smernice za nadaljnji razvoj.

Ob koncu so podelili tudi priznanja KO KK Šempeter, VIO Šempeter, Viliju Svetu, Petru Krajncu, Antonu Grosu, Vladu Dolarju, Francu Štormanu, Ediju Masnecu, Žarku Siterju, Milanu Kasesniku, Barbki Urbancl, Martinu Žnideršiču, Vinku Cokanu, Alojzu Urankarju, Tomu Diacciju, Alojzu Agrežu in Jožetu Četini.

KRAJEVNA SKUPNOST BRASLOVČE

15. junij je dan, ki ga v Braslovčah posvečajo tistemu delu svoje zgodovine, ko so v krajevni skupnosti padle prve žrtve fašističnega terorja in prihodu prvih štajerskih partizanov na njihove Dobrovlje. Tudi letos so proslavili praznik z nekaterimi delovnimi uspehi. Teh je v letošnjem letu kar precej: asfaltirano in urejeno je križišče v Rakovljah, pričela so se adaptacijska dela na stari osnovni šoli, kjer bodo dobili svoje prostore otroški vrtec, krajevna skupnost in DPO, urejeni so številni cestni odcepi in še bi lahko naštevale.

V Braslovčah praznujejo v teh dneh še en pomemben jubilej – 175-letnico obstoja šolstva v kraju. Osnovna šola je bila tudi ustanovljena leta 1806. Iz trirazredne šole, ki je imela ob koncu stoletja preko tristo otrok, se je šola razširila leta 1904 v štirirazrednico, kasneje v petrazredno ljudsko šolo, v šestdesetih letih pa je postala osemrazredna osnovna šola, ki je po adaptaciji 1967 prevzela ime narodnega heroja

Vlada Bagata. Leta 1977 so se učenci preselili v novo osnovno šolo, ki ima danes 16 oddelkov, obiskuje pa jo 310 učencev. Novi prostori omogočajo učencem ne le boljše učne rezultate, temveč tudi udeleževanje v številnih izvenšolskih dejavnostih. S pomočjo šolske zadruga so učenci rešili probleme z nabavo učbenikov in tako tudi uresničili misel, ki je zapisana v kroniki njihove šole leta 1910: „K boljšim uspehom je mnogo pripomogla okoliščina, ker je okrajni šolski svet sam preskrbel vse učne knjige, zvezke in druge potrebščine, kar je jako ugodno vplivalo na napredek pouka. Želeti bi bilo, da se ta naprava stalno obdrži.“

V počastitev 175-letnice osnovne šole so učenci in učitelji pripravili svečano akademijo, na kateri so sodelovali tudi učenci pobratenih šol iz Splita, Beograda, Mostarja in drugih pobratenih šol.

V Braslovčah so v počastitev praznika podelili tudi priznanja. Tako je plaketo Zlati grb Braslovč prešla Osnovna šola Vlado Bagat, med posamezniki pa Ivan Fale, Janez Kokovnik, Leopold Rajh ter Ribiška družina iz Šempetra. Podelili so tudi priznanja, ki pa so jih prejeli: Vinko Bršek, Ivan Centrih, Ivan Hribernik, Franc Kronovšek, Boris Klokočevnik, Jože Oblak, Jože Rak, Jože Rovšnik, Leopold Savinec, Franc Radišek, Ignac Krivec, Danilo Vošnjak, Ciril Pšaker, Karli Turnšek, Milan Šoštarčič, Gvido Dovečar, Vlado Marovt, Ivan Omladič, Janez Debelak in Milan Ferme.

KRAJEVNA SKUPNOST LETUŠ

12. junija 1941 so odšli v partizane prvi Letušani, zato tudi ta dan posvečajo praznovanju svojega krajevnega praznika. V ta namen so pripravili pohod na partizanske Dobrovlje, gasilsko tekmovanje ter razstavo samoukov Ivana Marolta in Franca Lebiča. Na slavnostni seji, s katero so zaključili praznovanje, so podelili več priznanj OF.

S praznovanja v Braslovčah

Polzela: Ljubljanska banka v novih prostorih

Ljubljanska banka, Splošna banka Celje, ima svojo poslovalnico na Polzeli že od leta 1972. Njeni začetki so bili zelo skromni, poslovanje pa se je razširilo z novimi prostori v Domu Svobode, ki pa so bili kljub primerni lokaciji pretesni.

V teh dneh pa se je z otvoritvijo novih, primernejših poslovnih prostorov začelo za polzelsko poslovanje Ljubljanske banke novo obdobje. V sklopu Blagovnice Savinjskega magazina so odprli veliko sodobno poslovalnico, ki bo resnično lahko ustregla vsem željam strank. Agencija bo poslovala vsak dan dopoldne in popoldne razen ob sobotah, ko bo odprta le v dopoldanskem času. Občani bodo v njej lahko opravili dinarske in devizne

dvige in vplačila, uredili bodo lahko vse v zvezi s tekočimi in žiro računi ter potrošniškimi krediti. Na voljo pa jim bodo tudi vse informacije, kar je za

Polzelo vsekakor velika pridobitev.

Otvoritve novih poslovnih prostorov Ljubljanske banke se je na Polzeli udeležilo veliko

krajanov, zbranim pa je spregovoril član kolegijskega poslovnega odbora LB-Splošne banke Celje-Marjan Ašič.

T. Tavčar

LB-splošna banka Celje na Polzeli v novih prostorih

Tudi letos srečanje mladih zadružnikov

Od 25. do 26. julija bo na Vrskem peto tradicionalno srečanje mladih zadružnikov Slovenije. Doslej se je za to tekmovanje prijavilo več kot 500 tekmovalcev iz Slovenije pa tudi iz zamejstva, kar kaže, da se zanimanje za to prireditev iz leta v leto povečuje.

Vransko bo tokrat poleg večera kmečke kuhinje in kmečkih iger pripravilo še vrsto drugih prireditev, ki bodo popestrile bivanje tekmovalcev in gostov. Tako bodo teden dni pred srečanjem odprli sejem kmečke mehanizacije in bele tehnike. Na večer, 25. julija, bo tekmovalo trideset ekip v pripravljani jedi, ki so značilne za področje, od koder prihajajo. Pri tem bodo prišli na račun ljubitelji kulinarike, ki bodo jedi lahko poskusili, pripravili pa bodo tudi prijeten zabavni večer.

V nedeljo dopoldne bo tekla beseda o kmetijski problematiki z vidnejšimi predstavniki iz naše

republike, sledila bo demonstracija kmetijskih strojev in povorka ekip, ki bodo sodelovale v popoldanskih igrah. Teh je do sedaj prijavljenih že 40. Po končanem tekmovanju bodo razdelili nagrade in priznanja, v gradu Podgrad pa bo sledil zabavni zaključek.

Srečanje na Vrskem je za

mlade priložnost, da navežejo stike, da se pogovorijo in izmenjajo izkušnje o problemih, ki jih tarejo kot mlade kmete v kmetijstvu. Da je prireditev dosegla svoj namen, pa dokazuje tudi dejstvo, da se je prijavilo več ekip, kot jih prireditev lahko sprejme.

Vlado Rančigaj

Race mlakarice so se ustalile v naših vodah

LD Tabor se po številu članov uvršča med manjše družine na celjskem območju, gospodari pa zelo dobro in lahko bi zapisali, da s svojim delom prispeva pomemben delež k razvoju lovstva v naši občini.

Trije lovci so že pred leti pripravili študijo o gojitvi divjih svinj, srnjadi in rac mlakaric. Zlasti slednja divjad je zelo pomembna za naša lovišča, saj je možno z njo uspešno nadomestiti izpad staleža zajcev in pernate divjadi.

Iz razgovora s starešino LD ing. Dušanom Husom povzema mo, da je njihova družina v zadnjih letih veliko naredila za gojitev rac mlakaric. Tako so uredili tri račnike, v katerih

gojijo race mlakarice, lepo pa so si obnovili in opremili tudi lovsko kočjo nad Taborom. Sedaj ob kočji urejajo eno naj sodobnejših lovskih strelišč. Pri tem je zanimivo, da bodo uporabili pripomočke, ki so jih skonstruirali domači lovci. Slavko Cestnik se je izkazal pri tem kot pravi pravcati inovator. Naredil je napravo za pogon na bežečega divjega merjasca, pa tudi na glinaste golobe.

Lovska družina Tabor je v svoje vrste pritegnila več mladih lovcev – kmetov. Člani so pri obnovi lovške kočje opravili veliko udarniškega dela in pri tem ima zalsti veliko zaslug gospodar družine oziroma lovške kočje Stanko Vidmar.

Tk

Lovska kočja nad Taborom

NAŠI PEVCI V CELJU

V Celju je bil konec maja mednarodni pevski festival, na katerem je sodelovalo več tisoč pevcev osmih evropskih držav. Z množičnim koncertom združenih pevskih zborov, na katerem so sodelovali tudi mladi pevci osnovnih šol iz naše občine, so v mestnem parku zaključili štiri dnevni festival. Prireditev je bila posvečena tudi 40-letnici vstaje. Sodelovalo je 1720 pevcev pod vodstvom Cirila Vrtačnika, spremljal pa jih je ansambel Venus. Zbrane je pozdravil predsednik občinske skupščine občine Celje Jože Marovt, slavnostni govornik pa je bil sekretar predsedstva CK ZKS Franc Setinc, ki je dejal, da je petje vedno bilo in je najbolj prvinski izraz glasbe in ima na slovenskem stoletno tradicijo. Pesem je imela narodnoubudiljski pomen, saj je v času narodnostnega in socialnega boja Slovencev, to je v najtežjih časih, ko je šlo za obstoj, posebej med partizani, dvigala moralo. Tovariš Setinc je zaključil z besedami: „Kdor poje, slabo ne misli!“

T. Tavčar

Žalski brigadirji - veterani

Mladinske delovne brigade praznujejo letos 40-letnico svojega obstoja. Prvi brigadirji so že leta 1941 reševali poljske pridelke pred okupatorji. Razmah mladinskih delovnih akcij pa se pričena po letu 1945, ko so mladinci – brigadirji sodelovali pri obnavljanju porušene dežele.

Na mladinskih delovnih akcijah že od vsega začetka sodelujejo tudi žalski brigadirji. Skupaj s celjskimi brigadirji se je udeležilo izgradnje proge Brčko–Banoviči precejšnje število žalskih mladincev. S skupnimi močmi so se spopadli z železniškimi nasipi, mostovi in predorom Vranduk. „Prva celjska brigada se je naselila v vasi Bukvik in izpraznjene kmečke hiše, kjer smo polegali kar po slami,“ se spominjajo udeleženci takratne akcije. Pa ne samo to – v spominu jim je ostalo preseganje norm, udeleževanje

na kulturnem in športnem področju, kurjenje tabornih ognjev in naziv udarna brigada, ki so si ga priborili.

Progi Brčko–Banoviči so sledile številne druge: Šamac–Sarajevo, Doboj–Banja Luka, Novi Beograd – in še mnogo drugih. Iz leta v leto so se izboljševali življenjski pogoji brigadirjev, manj je bilo organizacijskih težav. Vsako leto pa v pisani družini brigadirjev ni manjkalo tudi žalskih mladincev.

„Na akcijo ostajajo nepozabni spomini,“ pravijo tisti, ki so že sodelovali. Zato se brigadirji – veterani veselijo vsakokratnega srečanja z mladimi, ki se udeležujejo novih mladinskih akcij. Letos je bilo srečanje ob dnevu mladinskih brigad v Celju, udeležili pa so se ga brigadirji vse od Velenja do Maribora. Ob tem so si udeleženci lahko ogledali razstavo mladinskih delovnih brigad v

Muzeju revolucije, preizkusili svoje brigadirske sposobnosti na akciji v krajevni skupnosti v Trnovljah in si ogledali kulturni program.

Brigadirji – veterani

Gnezdece v travi

Tine je z motorno kosilnico kosil travo. Bila je prva, obilna košnja, saj je trava visoko pogrnala. Vroče je bilo in Tinetu, ki je sicer vaje vročine, se je lepila srca na hrbtu.

Tedaj ga je zmotila ptička, ki je s presunljivim krikom prhutala pred kosilnico in Tinetu nekaj „pripovedovala“. Ustavil je stroj, obkrožil kosilnico in v travi zagredal srbno spleteno gnezdece, v njem pa je na široko odpirali kljune trije negodni mladiči. Njihova mati je se vedno prhutala s krili in obletavala stroj in gnezdo.

„To bi bil surovež, če bi pomendral ptičke“, si je rekel Tine in premišljeval, kaj bi ukrenil. Z roko je previdno prijel gnezdece in ga odnesel v bližnji grm ter položil v mehko vresje. Umaknil se je in še nekaj časa opazoval, kako se je mati zaganjala pod grm. Kosilnica se je pomaknila naprej po travniku, Tine pa je vsakič, ko se je približal grmu, pogledal, kaj delajo ptički. Umirili so se s svojo materjo vred in Tinetu je bilo toplo pri srcu.

Članstvo in naraščaj GD Žalec

Ob stoletnici gasilskega društva v Žalcu

Gasilsko društvo Žalec v teh dneh praznuje 100-letnico svojega obstoja in vseskozi uspešnega delovanja. Žal nam prostor ne dopušča, da bi pred bralci razgrnili vso bogato vsebino dogodkov, ki jih je zapisal kronist in tako smo v naš zapis strnili zgolj pomembnejše dogodke.

Čeprav so na takratnem Štajerskem, pa tudi na celjskem območju že pred Žalcem delovale Požarne brambе, kot so jih takrat imenovali, je Požarna bramba v Žalcu zaradi svoje napredne slovenske usmeritve

gibanje takrat nemalokrat odločalo za Žalec in ne za Celje. Tako je Žalec postal zibelka slovenskega gasilstva na Spodnjem Štajerskem in v to zvezo se je vključilo 63 požarnih bramb. Pri tem je zanimivo, da nemško nastrojene organizacije niso mogle postati članice Zveze slovenskih Požarnih bramb.

Prvi predsednik ZSPB na Sp. Štajerskem je postal Žalčan Josip Širca. Zveza je na svoji seji 30. oktobra 1898 leta sklenila izdati slovenski učbenik za potrebe gasilstva, kar je bilo takrat pogumno dejanje. Učbenik sta sestavila Josip in Friderik Širca, slednji je bil znan slovenski skladatelj, ki je nastopal pod psevdonimom Risto Savin. Po tem „vežbeniku“ so v vseh organizacijah, ki so bila včlanjena v Zvezo slovenskih Požarnih bramb, uvedli slovensko poveljevanje.

V Žalcu je uvelmed med gasilstvom slovensko poveljevanje Janez Hausenbicher že leta 1888. Zveza slovenskih požarnih bramb je uspešno delovala vse do leta 1904, ko so v Ljubljani ustanovili Zvezo slovenskih gasilskih društev za vslo Slovenijo.

Ob razsulu Avstroogrške leta 1918 so se gasilci le s težavo zbrali in ustanovili Jugoslovansko gasilsko zvezo s sedežem v Ljubljani. Na celjskem območju so ustanovili gasilske župe s sedežem v Žalcu. Gasilska župa naj bi bila naslednica zgodovinske Zveze slovenskih požarnih bramb za takratno Sp. Štajersko. Starešina župe je postal žalski zdravnik in javni delavec dr. Rihard Bergman, ki so ga izvolili tudi za podstarešino Jugoslovanske gasilske zveze. Za izredne zasluge so mu žalski gasilci vzdali spominsko ploščo na stari občinski hiši v Žalcu.

Lahko zapišemo, da je ustanovitev Požarne brambe leta

1881 v Žalcu pomenila trden temelj, ki je bil v poznejših obdobjih velikih preizkušenj in bojov slovenskega ljudstva za nacionalno uveljavitev in priznanje v političnem, gospodarskem in kulturnem smislu po-

VEČJI POŽARI V NAŠI OBČINI

Leta 1846 so pogorele Petrovče, ostalo je le nekaj obrobnihi hiš

Leta 1852 je požar upepelil Levec

27. maja 1864. leta je pogorela Drešinja vas v celoti

1865. leta je požar uničil Gotovlje

Leta 1866 je zgorela tekstilna tovarna Prebold in v njej štirje delavci

27. 6. 1914. leta je požar zajel Migojnice

V marcu 1921. leta je požar upepelil polovico naselja Migojnice

V noči od 14. na 15. januar 1960. leta je izbruhnil katastrofalni požar v Hmezadu. Žalski gasilci so v vseh primerih bili na mestu. Sodelovali pa so tudi pri gašenju požarov in reševanju ljudi in imetja v širši okolici.

stal tisti vir, iz katerega so črpali moč tudi borci NOV.

Po letih okupacije in velikih preizkušnjah je Gasilsko društvo Žalec po osvoboditvi znovič polno zaživelo in v povojnem obdobju doživelo velik razmah in napredek. Danes številčno in organizacijsko močno Gasilsko društvo Žalec uspešno opravlja vse, še tako zahtevne naloge, kar je nedvomno najlepše priznanje ob jubilejni 100-letnici obstoja in delovanja.

Nov gasilski dom v Žalcu

PRIREDITVE OB 100-LETNICI GD ŽALEC

26. junija med 9. in 15. uro ogled muzeja in razstave v žalskem gasilskem domu. Ob 16. uri sprejem gasilcev iz pobratene občine Kruševac, ob 18. uri pa bo zračni napad z veliko gasilsko reševalno vajo v blokovskem naselju Soseska 5.

27. junija se bo ob osmi uri začelo tekmovanje za pokal mesta Žalec ob 100-letnici GD Žalec. Ob 19. uri bo svečana akademija v atriju OŠ Peter Sprajc–Jur, nato ognjemet. 28. junija bo razvitje pionskega prapora pred gasilskim domom GD Žalec, nato pa bo ob 9. uri svečana seja društva s podpisom listine o pobratenu DVD Kruševac in GD Žalec. Ob 11. uri se bo začela velika parada s slavnostnim zborovanjem.

odigrala pomembno vlogo.

Ker so žalski rodoljubi napisali vlogo za ustanovitev Požarne brambe v slovenskem jeziku, so jo takratne nemške oblasti zavrnile. Šele ponovno napisana vloga, to pot v nemškem in slovenskem jeziku je bila uspešna, tudi zaradi intervencij takratnega žalskega župana in narodnega poslanca Frana Robleka. Prvi požar so žalski gasilci pogasili pri Francu Ježevniku v Petrovčah.

ZVEZA SLOVENSkih POŽARNIH BRAMB

Ko so leta 1897 ustanovili Zvezo slovenskih požarnih bramb za Spodnjo Štajersko, so določili njen sedež v Žalcu. To ni bilo po naključju, saj se je slovensko narodnoosvobodilno

IZVRŠNI SVET O KMETIJSTVU:

Urediti cenovne odnose

Izvršni svet skupščine občine Žalec je na svoji nedavni (170.) seji med drugim poglobljeno razpravljalo o problemih na področju kmetijske proizvodnje v žalski občini. Na rob kritičnih pripomb je bilo izrečenih več dobrih pobud in predlogov v smeri hitrejšega razvoja kmetijstva in odpravljanja šibkih točk v kmetijski proizvodnji.

Uvodoma je bilo rečeno, da smo si v resoluciji zastavili 8 odstotno rast družbenega proizvoda ob 2. do 2,5 odstotni rasti števila zaposlenih in 5 do 6 odstotno rast družbenega proizvoda na zaposlenega.

V kmetijstvu smo zabeležili najboljše rezultate v proizvodnji hmelja neglede na točo in neurje, ki sta zmanjšala pridelek. Ta je bil kar za 15 odstotkov večji od planiranega, nasprotno prejšnjemu letu pa celo za 24 odstotkov.

Na področju živinoreje nismo bili tako uspešni, le v proizvodnji rib smo presegli pričakovanja. Načrtovana proizvodnja je sicer porasla za 4 odstotke, vendar je bil letni plan dosežen le 79 odstotno.

Skrb vzbuja zlasti govedorejska proizvodnja pa tudi proizvodnja piščancev. Tu smo zabeležili celo padec proizvodnje nasprotno prejšnjemu letu. Vzroke zato pripisujemo neurejenim cenovnim odnosom, uspeh v hmeljarski proizvodnji pa visoki stopnji organiziranosti od proizvodnje do prodaje.

Mlečnost krav se je zelo dvignila v družbenem sektorju, saj so na farmi Zalag pri več kot 1000 kravah dosegli letno povprečno molznost kar 5.633

litrov. Od te proizvodnje močno odstopa mlečnost kmečkih krav, zlasti v tistih hlevih, kjer še krmijo in nasploh gospodarijo po starem. Podatek, da je zajetih v organizirano proizvodnjo le 47 odstotkov kmetijskih zemljišč v občini, opozarja, da v našem kmetijstvu marsikaj ni v redu.

Škoda je tudi, da nismo zajeli v organizirano proizvodnjo kmetij, na katerih živijo ostareli in za delo nezmožni ljudje. Polek od njive zarašča gozd, skratka z zemljo ne ravnamo povsod kot dober gospodar, po drugi strani pa ugotavljamo, da potrebujemo več hrane.

Problemi se kopičijo tudi v gozdarstvu, posebej še v zasebnem sektorju, kjer ugotavljajo, da se veliko lesa „izgubi“ po črnih kanalih. Lani so kmetje posekali kar 6000 m³ lesa za lastno porabo, vendar je vprašanje, koliko tega lesa so zares porabili doma. Eden vzrokov zato je v velikih razlikah cene lesa, ki ga dobi gozdni posestnik za prodano hlodovino in ceno žaganega lesa. Razprava je opozorila tudi na ne dovolj učinkovito kmetijsko pospeševalno službo. Ugotavljajo, da je bilo nekaj let nazaj več kmetijskih pospeševalcev kot danes in da so imeli tudi več neposrednih stikov s proizvajalci.

Naštete in druge pomanjkljivosti kaže kar najhitreje odpraviti, zemlji pa dati tisto mesto in vrednost, ki jo ima v naši družbi. Zemlje je žal vse manj in če ne bomo z njo umno gospodarili, nam ne bo dajala več hrane.

Lz. Tk.

S solidarnostno akcijo nadaljujemo:

Z novimi cestami povezati vse višinske kmete

S solidarnostno akcijo zbiranja sredstev za povezovanje višinskih kmetij z novimi cestami bomo nadaljevali do konca prihodnjega leta, pač dotlej, da bodo vse kmetije povezane s cestami. Tak je dogovor delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov v žalski občini.

Čeprav je akcija zbiranja denarja v zadnjem času nekoliko zastala, to ne zmanjšuje izrednega prizadevanja večine delovnih organizacij in drugih, ki dajejo denar v ta namen. Ne smemo pozabiti, da je bil na prenekanteri višinski kmetiji do nedavnega koš edino transportno sredstvo, s katero so kmetje prihajali v dolino, bodisi v trgovino ali drugam.

V programu smo se obvezali, da bomo povezali z novimi cestami 183 višinskih kmetij v žalski občini, od tega je do konca lanskega leta dobilo cestno povezavo 155 kmetij ali 84 odstotkov. V tem času smo od

predvidenih 83 kilometrov cest zgradili nad 64 kilometrov ali 77 odstotkov. Pri tem je treba upoštevati izdatne podražitve, na katere na začetku akcije nismo računali.

V letih 1977-80 smo zbrali s solidarnostno akcijo 6.384.899 dinarjev, ostala sredstva so prispevale samoupravne interesne skupnosti, GG, TOK Vransko in KS pa tudi prizadete oziroma zainteresirane kmetije. Izpadla je le udeležba Hmezada tako iz lastne, kot kooperacijske proizvodnje in pa prispevki delavcev, ki so zaposleni v drugih občinah. Vendar se je zadnji čas stanje izboljšalo, saj tudi iz teh občin že prihajajo nakazila. Tudi obrtniki slabo plačujejo dogovorjene prispevke.

Letošnji program zajema povezavo 74 domačij oziroma dela v vrednosti 6.825.000 dinarjev. Težišče letošnjih del bo na Dobrovljah, Vranskem in Taboru.

Tk. L.

OB 30-LETNICI ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA GRIZE:

Kdor poje, ne misli slabo

O zborovskem petju in posebej še o jubilejni obletnici ženskega pevskega zbora v Grizah smo se pogovarjali z njegovo predsednico Marijo Goršek.

Ko sem potrkal na vrata Gorškove domačije v Migojnicah, je Marija Goršek pripravljala kosilo. Posadila me je za mizo, natočila kozarec vina in med tem ko je imela opravka z lonci, sva sproščeno poklepetala o petju, ki ima v tem njihovem rudarskem kraju (rudni-Zabukovica) trdno tradicijo in kajpak o utripu ženskega pevskega zbora, kateremu predseduje že dolga leta.

„Škoda, da se niste udeležili jubilejnega nastopa, tam bi slišali ubrane glasove naših pevk. Zbor šteje od 40 do 45 pevk.

To so gospodinje, uslužbenke, kmetice in seveda upokojenke.

Nekatere najbolj vztrajne se na vaje pripeljejo iz Žalca. Kar tri so že prestopile 70. leto, a so še čile in glasove imajo, da jih je veselo poslušati. Rekla bi, da se imenitno razumemo in če se na nastopih dobro odrežemo, je naše veselje popolno.“

Ko je takole razpredala misli, je imela lesk v očeh, kar je potrjevalo, da se je že v mladih letih zapisala zborovskemu petju. No, Marija je že pred zadnjo vojno kot dekle sodelovala pri takratnem poštnem tambura-

škem zboru (orkestru) v Celju. Iz teh let se zlasti živo spomni združenega nastopa tamburaških orkestru in mandolin v narodnem domu v Celju. Bilo je polno nageljnov in drugih rož, Celjani so bili navdušeni in po nastopu so orkestri igrali dolgo v noč za ples.

Med številnimi nastopi je pevskega zbora posebej pri srečo gostovanje v Sentvidu pri Sčeni. S te mogočne manifestacije vsakič zbor prinese domov spominski krožnik – doslej so jih prejeli osem. Krožniki visijo na steni kot drag spomin Mariji in vsem pevkam ženskega pevskega zbora Svobode Grize. Ženski pevski zbor je prejel najvišje občinsko priznanje – Savinsko nagrado, Mariji Gorškovi pa je bila podeljena zlata Galussova značka.

Bolj kot tega vsekakor velikega priznanja je Marija vesela vsakega novega uspeha pevskega zbora.

Povejmo še, da pevski zbor že vrsto let vodi in usmerja veliko zagnanostjo in ljubeznijo zborovodja Ivan Gostečnik.

Pomembno je tudi, da ima ženski pevski zbor v Grizah v našem znanem skladatelju in zborovodji Radovanu Gobcu velikega prijatelja, na kar so pevke še posebej ponosne. Radovan za zbor sklada tudi pesmi. Starejše pevke se Radovana Gobca spominjajo še kot mladega učitelja, ki jih je poučeval na šoli v Grizah. Od takrat je preteklo veliko let, vmes je bila vojna, vezi pa so ostale.

Ko Gorškove obiščejo mladi in se vnukinji največ sučeta okrog babice, na njuno želje zapojejo tudi kakšno domačo vižo. Sicer pa kdor poje, ne misli slabo ...

L. TRSTENJAK

FOTOKRONIKA

Prva košnja je skoraj pospravljena. Večina kmetovalcev je izkoristila zadnje vroče dni in seno pospravila. Hiteli so še posebno zato, ker je krma, ki je hitro posušena in je ne moči dež, boljše kvalitete.

V okviru krajevnega praznika v Sempetru je Ribiška družina pripravila tekmovanje pri ribniku v Presarjih. Zmagal je Marjan Haladeja, ki je v določenem času nalovil 5,900 kg rib, drugi je bil Hropot s 5,100 kg in tretji Marjan Goršek s 4,836 kg ulovljenih rib.

Preventivno skropljenje v veliki meri vpliva na bodoči pridelek, zato kmetovalci in sadjarji v teh dneh skrbno pazijo, da ne bi zamudili skropjenja. Na sliki je znan sadjar Ivan Košan, tokrat pri skropljenju vrtnic, ki so mu tudi v veliko veselje. (Foto: T. Tavčar)

Mladi mladim

S takšno parolo so se poslušalce predstavili mladi glasbeniki iz naše občine, na koncertu na prostem, pri bazenu v Preboldu. Prireditev sta organizirali OK ZSMS Žalec in OO ZSMS Prebold v okviru prireditve meseca mladosti.

V zadnjem obdobju je interes za glasbeno ustvarjalnost močno porasel in skoraj ni kraja v občini, ki ne bi imel kakšne glasbene skupine. To se je odražalo tudi na koncertu, saj so se publiki predstavili mladi glasbeniki iz različnih krajev naše doline. Na koncertu so sodelovale glasbene skupine, ki gojijo narodno-zabavno, zabavno, rock in akustično glasbo. Publiki, med katero je bilo tudi precej starejših, so se predstavile glasbene skupine VO4, Akordi, Sidro, Zadeva, Led, Mesečina, Atomi, Prihrani za presenečenje, Kladivo – konj – voda, Kondor in preboldski Filter, kot duet sta nastopila Bojan in Andreja, kot posa-

Gostovali v Šmihelu

Člani šolskega kulturnega društva OS Vere Šlander so sredi junija gostovali v Šmihelu na avstrijskem Koroškem. Tam so se predstavili svojim vrstnikom z igrico Svetlane Makarovič Sovica Oka. Gre za prisceno igrico, ki so jo pionirji doživeto zaigrali pod režiserskim vodstvom Jaka Jeršiča. S tem so vrnil obisk Šmihelčanom.

T. T.

Med najbolj delovna društva na Polzeli sodi vsekakor Hortikulturno društvo. Tretjega in četrtega julija bodo praznovali 10 let obstoja. V ta namen pripravljajo več prireditev. Tako bodo prvi v Sloveniji razvili svoj prapor, pripravili cvetlično razstavo in razstavo ročnih del. Že letos so pripravili več predavanj in očiščevalnih akcij.

T. TAVČAR

meznik pa Tomaž Dobnik. Namen tovrstnega koncerta je bil predvsem, da se mlade glasbene skupine predstavijo širši javnosti, da se na ta način izpopolnjujejo in afirmirajo in bogatijo glasbeno ustvarjalnost mladih. Odslej naj bi tovrstni koncert postal trajna oblika predstavitve glasbenega delovanja mladih naše doline.

Ob koncu velja povedati, da je OO ZSMS koncert dobro pripravila in da so bili z organizacijo vsi zadovoljni. Koncert je opravičil pričakovanja in zato je pričakovati, da bodo zvoki mladinskih glasbenih skupin še večkrat odmevali po naši dolini v različnih krajih in različni glasbenimi zvrstmi.

D. NARAGLAV

Ženski pevski zbor Svobode Grize na enem številnih nastopov.

Od petka na soboto, 5. junija, je vzemirila krajane Vinske gore močna eksplozija. V dobri veri, da gre za akcijo NNNP, ki je bila te dni v Celju, se je vznemirjenje nekoliko poleglo. Zjutraj pa so krajani ugotovili, da je bil vzrok nočnemu vznemirjenju razstreljen smerokaz proti lovskemu domu na Lopatniku. Krajani se sedaj sprašujejo, komu je bil omenjen smerokaz napoti, da se je nad njim zelo strokovno znesel z razstrelivom, kar zgovorno dokazuje tudi naš posnetek. (Foto: I. Vodusek)